...RZ LVBELSKI

NA

Pierwszorzędny skład Win

towarów kolonjalnych, delikatesów

:-: i dział gastronomiczny :-:

G. PRUSZKOWSKI i W. SZUBSTARSKI

LUBLIN :-: Krak.-Przedm. 52 (obok poczty).

NAKŁAD i DRUK M. KOSSAKOWSKA LUBLIN, KRAK.-PRZEDM. 10.

V
B
J
C

ROK LII.

Kalendarz
LUBELSKI

na rok przestępny

1920.

Lublin. :-: Nakład i druk M. Kossakowska.
Krakowskie-Przedmieście № 10.

Zaćmienia w roku 1920.

W roku 1920 przypadają dwa zaćmienia słońca i dwa zaćmienia księżyca, z których w Europie środkowej będzie widzialne tylko pierwsze zaćmienie księżyca,

I. Całkowite zaćmienie księżyca 3 maja 1920.

Początek zaćmienia wogóle 3 maja o 1-ej godz. 08 minut rano; początek całkowitego zaćmienia o 2-ej godz 14.8 min rano. Największe zaćmienie o 2-ej godz. 51 min. rano. Koniec całkowitego zaćmienia o 3-ej godz. 27.2 min. rano, koniec zaćmienia wogóle o 4-tej godz. 41.1 min. rano.

Zaćmienie będzie widzialnem w zachodniej Azyi, Afryce, w zachodniej części Oceanu Indyjskiego, w Europie, na Oceanie Atlantyckim, w Północnej i Południowej Ameryce i we wschodnich częściach Oceanu spokojnego

II. Częściowe zaćmienie słońca 18 maja 1920

u nas niewidzialne. Zaćmienie będzie widzialnem w połud. części Oceanu Indyjskiego i w Australji z wyjątkiem północnych kończyn.

III. Całkowite zaćmienie księżyca 27 października 1920.

Początek zaćmienia wogóle 27 października o godz. 1-ej min. 25.7 popołudniu. Koniec zaćmienia wogóle o godz. 4-tej min. 57.3 popołudniu. Zaćmienie będzie widzialnem na zachodzie Ameryki Półn., na Oceanie Spokojnym, w Australji, Azji, na Oceanie Indyjskim, w Afryce wschodniej i we wschodnich częściach Europy.

IV. Częściowe zaćmienie słońca 10 listopada 1920.

Początek zaćmienia o godz. 2-ej min. 47.2 popołudniu. Koniec zaćmienia o godz. 6-tej min. 57.1 wieczór. Zaćmienie jest widzialne w północno-wschodniej części Ameryki Północnej, w północnej części Oceanu Atlantyckiego, w północno-zachodniej Afryce i w zachodnich częściach Ruropy.

Patronowie cechów naszych.

Patronem bednarzy jest św. Józef. — Białoskórników zw. Szymon, skórnik. — Patronem blacharzy jest św. Kazimierz. — Cieśli św. Józef. — Fryzjerów św. Magdalena. — Grzebieniarzy św. Stanisław. — Introligatorów św. Jan Kanty. — Jubilerów, grawerów i złotników św. Eligjusz. — Kapeluszników św. Jakób.

Kowale majstrowie mają za patrona św. Włodzimierza. — Czeladnicy św. Stanisława.

Krawców patronem jest św. Michał.

Koszykarzy św. Paweł. – Kotlarzy św. Jan w Oleju. — Patronem kuchmistrzów jest św Idzi.

Kuśnierzy patronem jest św. Michał. — Malarzy św. Łukasz. — Murarзy św. Wincenty Ferreryusz i św. Roch.

Odlewników patronką jest św. Barbara. — Organmistrzów patronką jest św. Cecylja. — Piekarzy patronem św. Piotr.

Piernikarzy i woskarzy Abraham Patryarcha. — Rękawiczników patronką św. Anna — Rymarzy majstrów św. Jerzy; czeladników św M tka Boska.

Rzeźników i wędliniarzy majstrów patronem jest św. Antoni; czeladników św. Franciszek Seraficki. — Slusarzy, puszkarzy, ostrogarzy i gwoździarzy św. Piotr w Okowacb.

Szpilkarzy, ıglarzy i pilnikarzy św. Florjan. — Stolarzy, stelmachów, kołodziejów, szczotkarzy św. Józef.

Szewców majstrów patronami są św. Kryspin i Kryspinian; czeladników św. Jacek.

Szklarzy św. Łukasz. — Szlifierzy i polerowników św. Bonifacy. — Tapicerów św. Stanisław.

Święta ruchome w latach 1920 — 1910.

(według kalendarza gregorjańskiego).

Rok	Popielec	Wielkanoc	Wniebowstąpienie Pańsk.	Zesłanie Ducha św.	Trójcy św.	Boże Ciało	Niedziela I Adwentu
1920	17 Luty	4 Kwiec.	13 Maj	23 Maj	30 Maj	3 Czerw.	28 Listop.
1921	9 Luty	27 Marzec	5 Maj	15 Maj	22 Maj	26 Maj	27 Listop.
1922	1 Marzec	16 Kwiec.	25 Maj	4 Czerw.	11 Czerw.	15 Czerw.	3 Grudz.
1923	14 Luty	1 Kwiec.	10 Maj	20 Maj	27 Maj	31 Czerw.	2 Grudz.
1924	5 Marzec	20 Kwiec.	29 Maj	8 Czerw.	15 Czerw.	19 Czerw.	30 Listop.
1925	25 Luty	12 Kwiec.	21 Maj	31 Maj	7 Czerw.	12 Czerw.	29 Listop.
1926	17 Luty	4 Kwiec.	13 Maj	23 Maj	30 Maj	3 Czerw.	28 Listop.
1927	2 Marzec	17 Kwiec.	26 Maj	5 Czerw.	12 Czerw.	16 Czerw.	27 Listop.
1928	22 Luty	8 Kwiec.	17 Maj	27 Maj	3 Czerw.	7 Maj	2 Grudz.
1929	13 Luty	31 Marzec.	9 Maj	19 Maj	26 Maj	30 Maj	1 Listop.
1830	5 Marzec	20 Kwiec.	29 Maj	8 Czerw.	15 Czerw.	19 Czerw.	30 Listop.

ROK 1920.

SUCHE DNI.

Pierwsze, dnia 25, 27 i 28 Lutego.
Drugie, dnia 26, 28 i 29 Maja.
Trzecie, dnia 15, 17 i 18 Września.
Czwarte, dnia 15, 17 i 18 Grudnia.

CZTERY PORY ROKU.

Początek wiosny dnia 21 Marca.
Początek lata „ 22 Czerwca.
Początek jesieni „ 24 Września.
Początek zimy „ 22 Grudnia.

EPOKI GŁÓWNE.

Rok 1920 ery Chrześcijańskiej jest:
6633 perjodu Juliańskiego.
7428 ery Konstantynopolitańskiej czyli Byzantyńskiej.
1338 ery Tureckiej, której początek 11 Grudnia 1912 r.
5681 ery żydowskiej, której początek 12 Września 1913 r.
2695 Olimpiad, zaczynający się 1 Lipca 776 r. przed Nar. Chr.
2673 od zał. Rzymu, wed. Varrona.
2667 ery Nabonassara.
1920 wedle nowego stylu, zaprowadzonego w r. 1582 d. 4 Paźdz. liczy się od 1 Stycznia, wedle zaś rachuby Juljańskiej o 13 dni później, t. j. 14 Stycz.
Rok 955 od zaprowadzenia chrześcijaństwa w Polsce.
Rok 932 od wprowadzenia religii chrześcijańskiej do Rosji.
480 od wynalezienia sztuki druk.
447 od urodz. Mikołaja Kopernika.
428 od odkrycia Ameryki przez Kolumba.

ŚWIĘTA RUCHOME.

Kościoła Rzymsko-Katolickiego

Niedziela Starozapustna	1 Lutego.
„ Mięsopustna	8 „
„ Zapustna	15 Lutego
Popielec	18 „
Niedziela Wstępna	22 „
„ Sucha	29 „
„ Głucha	7 Marca
„ Srodopostna	14 „
„ Męki Pańskiej	21 „
„ Palmowa	28 „
Wielkanoc	4 i 5 Kwietnia
Krzyżowe dni	6 i 7 Maja
Wniebowstąpienie Pańskie	13 Maja
Zesłanie Ducha św.	23 „
Trójcy świętej	30 „
Boże Ciało	3 Czerwca
Niedziela 1-a Adwentu	28 Listop.

Karnawału, licząc od Nowego Roku do Popielca, tygodni 6 i dni 6.

Wykład znaków kalendarskich.

● Nów księżyca. ☽ Pierwsza kwadra. ☺ Pełnia. ☾ Ostatnia kwadra. † Post

WYKAZ NABOŻEŃSTW ODPUSTOWYCH

odprawianych w Kościołach Rzymsko-Katolickich w Lublinie.

W Styczniu: 1-go, *Nowy Rok, Imienia Jezus*, w Kościołach: Ś-go Stanisława (po Dominikańskim) z pięcioma Ewangieljami podczas procesji na nieszporach i Ś-go Ducha.

21-go, *S-ej Agnieszki*, w Kościele paraf. na Kalinowszczyźnie.

25-go, *Nawrócenie S-go Pawła*, w Kościołach: Nawrócenia Ś-go Pawła (po-Bernardyńskim) (w najbliższą niedzielę) i Ś-go Ducha.

W Lutym: 2-go, *Oczyszczenie NMP.*, w Kościołach: Ś-go Jana (Katedralnym), Ś-go Ducha i Ś-go Stanisława (po-Dominikańskim).

14-go, *S-go Walentego*, w Kościele parafialnym Ś-go Mikołaja na przedmieściu Czwartek.

W Tłusty Czwartek, *całodzienne wystawienie Najświętszego Sakramentu* w Kościele Ś-go Ducha.

W ostatki w Kościele Ś-go Jana (Katedralnym) 40-godzinne Nabożeństwo.

W Marcu: w niedzielę po 8-ym, *S-go Jana Bożego*, w Kościele Ś-go Jana Bożego (po-Bonifraterskim).

19-go, *S-go Józefa Oblubieńca NMP.*, w Kościołach: S-go Józefa (po-Karmelickim) i S-go Ducha.

25-go *Zwiastowanie NMP.*, w Kościołach: Ś-go Ducha, Ś-go Stanisława (po Dominikańskim).

W Kwietniu: *1 święto Wielkiejnocy*—po Dominik., *drugie święto Wielkiej Nocy*, Emaus w Kościele parafjalnym Ś-ej Agnieszki na Kalinowszczyźnie.

W Niedzielę 2-ą po Wielkiejnocy Św. Wincentego Ferarjusza.

W Maju: 3-go, *Znalezienie S-go Krzyża*, w Kościele św. Stanisława (po Dominikańskim).

3-go, *trzecia niedziela po Wielkiejnocy*, Opieki Ś-go Józefa w Kościele św. Józefa (po Karmelickim) (i po Dominikańskim).

8-go, *S-go Stanisława B. M.*, w Kościele św. Stanisława (po-Dominikańskim).

16-go, *S-go Jana Nepomucena*, w Kościele św. Ducha.

18, 19 i 20-go, *S-go Feliksa*, w Kościele Ś-go Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim) 40-go godzinne Nabożeństwo. Wniebowstąpienie Pańskie — (po-Dominikańskim).

Zesłanie Ducha S-go, w Kosciele Ś-go Ducha 40-to godzinne Nabożeństwo. W drugi dzień Zielonych Świątek na Bronowicach.

S-ej Trójcy, w Kościele św. Jana (Katedr.).

W Piątek po Oktawie Bożego Ciała *Serca Jezusowego*, 40-to godzinne Nabożeństwo w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

W Czerwcu: W Niedzielę po 9 czerwca—rocznica poświęcenia Kościoła (w koś. Katedralnym),

13-go, *S-go Antoniego z Padwy*, w Kościołach Nawr. Ś-go Pawła Ap. (po-Bernardyńskim) i ŚŚ. Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim).

Niedziela przed S. Janem, Odpust NMP, Nieustającej Pomocy (po Dominikańskim i na Czwartku).

24-go *Narodzenie S-go Jana Chrzciciela*, w Kościołach: Ś-go Jana (Katedralnym) i S-go Ducha.

29 go, *S go Piotra i Pawła*, w Kościołach: Nawrócenia Ś-go Pawła, Ś-go Piotra (po-Bernardyńk.), ŚŚ. Piotra i Pawła (po-Kap.).

W Lipcu: 2-go, *Nawiedzenie NMP.*, w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

15-go. *Rozesłanie SS. Apostołów*, w Kośc. Ś go Jana (Katedr.) Nabożeństwo dziękczynne za zwycięstwo pod Grunwaldem.

16-go. *NMP. Szkaplerznej*, w Kośc. Ś go Józefa (po-Karmel.)

16 i 17 go, w Kościele Katedralnym Nobożeństwo żałobne za Królów i Królowych Polskich, Biskupów i Kanoników zmarłych.

19 go, *S-go Wincentego á Paulo*, w Kościele Niepokalanego Poczęcia NMP. (PP. Szarytek).

22-go, *S-ej Maryi Magdaleny*, w Kościele Ś-go Ducha.

24, 25 i 26-go, *S-ej Anny Matki NMP.*, w Kościele Nawrócenia Ś-go Pawła Apostoła, 40-to godzinne Nabożeństwo.

W Sierpniu: Niedziela po 4-ym, *S-go Dominia*, w Kościele po-Dominikańskim.

6-go *Przemienienie Pańskie*, w Kościele Seminaryjskim.

7-go, *Ś-go Kajetana Wyznawcy*, w Kościele Ś-go Ducha.

15-go *Wniebowzięcie NMP.*, w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim), Ś go Ducha i Ś-go Stanisława (po-Dominik.).

Niedziela po 15-ym *Ś go Jacka*, w Kościele Ś-go Stanisława.

21-go *Ś-ej Joanny Franciszki Fremiot*, w Kościele Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

W niedzielę po *Ś. Augustynie, Pocieszenie NMP.*, w Kościele parafial. św. Agnieszki na Kalinowszczyźnie.

We Wrześniu: 3-go, w Kościele Katedralnym uroczyste nabożeństwo na pamiątkę obioru Ojca Ś-go Benedykta XV.

6-go, rocznica koronacji Ojca Ś-go Benedykta XV, uroczyste nabożeństwo w Kościele Katedralnym.

8-go, *Narodzenie NMP.*, w Kościele św. Ducha i św. Stanisława (po-Dominikańskim) i na Bronowicach.

14-go, *Podwyższenie św. Krzyża*, w Kościele Ś-go Stanisława (po-Dominikańskim).

W Niedzielę po 17 września *N. Serca Maryi*, w Kościele Ś-go Ducha.

29 września *Św. Michała* na Bronowicach.

W Październiku: 4 go *NMP. Różańcowej* w Kościele Św. Stanisława (po-Dominikańskim) przez całą oktawę wielka procesya z 5-ma Ewangieliami w Niedzielę na Nieszporach, w trzech dniach ostatnich 40-to godzinne Nabożeństwo. Ostatniego dnia uroczystość Poświęcenia Kościoła. Rocznica poświęcenia Kościoła Ś-go Ducha.

10-go, w Kościele Katedralnym Nabożeństwo dziękczynne za zwycięstwo pod Chocimem odniesione w r. 1621 nad Turkami.

15-go, *Ś-tej Teresy*, w Kościele św. Józefa (po-Karmelickim).

W Listopadzie: W 2-ą Niedzielę Listopada *NMP. Opieki* w kośc. (po-Dominikańskim).

15-go, *Ś-go Stanisława Kostki*, w Kościele Przemienienia Pańskiego (Seminaryjskim).

W Grudniu: 6-go, *Ś-go Mikołaja B.*, w Kościele parafjalnym tegoż świętego na przedmieściu Czwartek.

8-go, *Niepokalane Poczęcie NMP.*, w Kościołach PP. Szarytek, Nawrócenia Ś-go Pawła Ap. (przez całą oktawę), Ś tych Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim), Ś-go Ducha i Ś-go Stanisława po-Dominikańskim, z nowenną przed świętem).

W Sobotę przed 1-ą Niedzielą Adwentu. 1 e roraty z wystawieniem o godz, 6 ej r, (w kościele po-Dominikańskim).

25-go Boże Narodzenie — w kościele (po Dominikańskim).

27-go, *Ś-go Jana Ewangelisty.* Odpusty w Kościołach: S-go Jana (Katedralnym) i Ś-go Ducha.

Uwagi: Nadto odprawiają się w Kościele S-go Jana (Katedralnym) Wotywy „*Cibavit*“ z wystawieniem Najśw. Sakramentu we wszystkie Czwartki całego r., o g 8 r., w Piątki zaś o Męce Pańskiej w kaplicy ukrzyżowanego Pana Jezusu, a w Kościele po-Dominikańskim z wystawieniem Drzewa Krzyża świętego o godz. 9-ej rano.

W Kościołach: Ś-go Ducha, Nawrócenia Ś-go Pawła parafjalnym, Przemienienia Pańskiego (Seminaryjskim), PP. Szarytek, Wizytkowskim i Kapucyńskim, przez cały Maj Nabożeństwo ku czci NMP., i nowenna do Niepokalanego Poczęcia NMP. począwszy od 29 Listopada w Kościele Ś-go Ducha i Ś-go Stanisława (po-Dominikańskim), oraz przez Październik i pierwsze dwa dni Listopada uroczyste nabożeństwo ku czci NMP. Różańcowej odprawia się w Kościołach parafjal., Ś-go Ducha, Ś-go Piotra (po-Bernardynkach), oraz Świętego Józefa (po-Karmelickim), Świętego Piotra i Pawła (po-Kapucyńskim) i Wniebowzięcia NMP. (po-Wizytkowskim).

W soboty, w Katedrze i koś. po-Dominikańskim wotywa w Kat. o 8-ej godz. rano a w koś. po Dom. o 6-ej Ku czci NMP.

Nadto w kościele po-Bernardyńskim przez 13 wtorków przed uroczystością Św. Antoniego Padewskiego odprawia się t. zw. *Quinaenna* t. j. wotywa z wystawieniem Najsw. Sakr. i procesją o godz. 8-ej rano.

W Y K A Z

Dni świątecznych Kościoła Rzymsko-Katolickiego według nowego stylu.

1-go Stycznia Nowy Rok.
6-go Stycznia Trzech Króli.
25-go Marca Zwiastowanie NMP.
2 i 3 Kwietnia W. Piątek i W. Sobota.
4 i 5 „ W. Niedz. i Poniedz.
13 Maja Wniebowstąpienie Pańskie.
23 Maja Zesłanie Ducha Św. i Poniedziałek świąteczny.

3-go Czerwca Boże Ciało.
29-go Czerwca ŚŚ. Piotra i Pawła.
15-go Sierpnia Wniebowzięcie NMP.
8-go Września Narodzenie NMP.
8-go Grudnia Niepokalane Poczęcie N. M. Panny.
24-go Grudnia Wigilja do Boż. Narodz.
25 i 26 Grudnia Swięta Boż. Narodz.

STYCZEŃ.

Słońce wstępuje w znak WODNIKA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Styczniu.

Na Nowy Rok, u Łukasza ś. w r. 2, *o obrzezaniu Chrystusa Pana.*
„ Niedzielę po Nowym Roku, u Mat. ś. w r. 2, *o ukazaniu się Anioła ś. Józefowi we śnie i poleceniu udania się z powrotem do ziemi Izraelskiej.*
„ Trzech Króli, u Mat ś. w r. 2, *o Trzech Królach.*
„ Niedz. 1 po 3 Kr. u Łuk. ś. w r. 2, *o Chrystusie 12-letnim w kościele.*
„ Niedzielę 2 po 3 Kr. u Jana ś. w r. 2, *o godach w Kanie Galilejskiej.*
„ Niedzielę 3 po 3 Kr. u Mat. ś. w r. 8, *oczyszczenie trędowatego i uleczenie sługi Setnika.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 3, 10, 17, 24, 31 Sabaty; d. 21 Rozchodesz, czyli 1-szy dzień miesiąca Szwat.

Odmiany księżyca.

Nów dnia 2 o g. 9 rano.
Pier. kw. dnia 9 o g. 9 w południe.
Pełnia dnia 16 o g. 10 rano.
Ost. kw. dnia 24 o g. 5 rano.
Nów dnia 31 o g. 12 w nocy.

Długość dnia.

Wschód o godz. 8 m. 14
Zachód o godz. 3 m. 53

HUMOR.

Pokój który Europa ostatecznie zrobiła dzieli się na kilka pokojów dobrze rozłożonych i tak pokój bawialny w Paryżu, pokój jadalny w Londynie, pokój gościnny w Polsce a sypialny pewno w Turcji bo tam ludzie w pantoflach chodzą. *A. Żółkowski.*

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Styczeń. Młócić zboże, opatrywać inwentarz, kończyć tuczenie trzody chlewnej. Pszczoły strzedz od zimna, zaglądać do kopców, a jak odwilż i piękna pogoda, puścić im na parę godzin powietrza.

Na Nowy Rok mieć woły gotowe na sprzedaż, a w ich miejsce inne na stajni. Na cztery tygodnie przed sprzedaniem, wywar lub parzonkę obsypywać im ospą owsianą lub mąką bobową, stąd wół nabiera łoju, zwanego przez rzeźników piórkiem. Kupując wołu, uszczypnąć go po żebrze, jeżeli skóra odstaje, to choć chudy to ma dobre zęby—dobry jest do kupna—gdy nie będzie tłustym—szerokie stąpanie oznacza dobrego wołu.

W ogrodzie owocowym. Podczas pogody zdejmować mech i pleśń z drzew, a korę ocierać gróbem płótnem; zbierać gniazda gąsienic, duże drzewa w doły przesadzać.

W ogrodzie warzywnym. Rozwozić gnój na miejsca chude, inspekta najwcześniejsze zakładać, ogórkom i melonom w inspektach udzielać słońca i świeżego powietrza ile możności.

Podatki. Opłacić podatek główny gruntowy dworski za ratę 1-szą r. 1918, składkę drogową z dworów za cały rok 1918 i pożyczkę Bankową za ratę 1918 roku i do opłaty podymnego dworskiego za ratę 1-szą oznaczono termin od 1 Stycznia do 31 Marca.

Dnie.	STYCZEŃ ma dni XXXI.
1 C.	**Obrzez. Pań. Nowy Rok.**
2 P.	*Im. Jezus.* Makarego Op.
3 S.	Daniela M., Genowefy P.
4 N.	Tytusa b. Rygoberta B. W.
5 P.	*Wigilja* Telesfora P. M.
6 W.	**Objaw. Pań. Trzech Kr.**
7 S.	Lucjana i Juljana M. m,
8 C.	Seweryna op.,
9 P.	Marcjanny p. m.
10 S.	Agatona p., Wilhelma b.
11 N.	**I po 3 Kr.** Honoraty p.
12 P.	Arkadjusza
13 W.	Weroniki
14 Ś.	Hilarego B. W. D. K.
15 C.	Pawła 1 Pustelnika
16 P.	Marcelego p. m.
17 S.	Antoniego op.
18 N.	**2 po 3 Kr.** Kat. św. Piotra
19 P.	Henryka
20 W.	Fabjana p. m.
21 S.	Agnieszki p. m.
22 C.	Wincent. i Anast. m. m.
23 P.	Ildefonsa B. W.
24 S.	Tymoteusza b. m.
25 N.	**3 po 3 Kr.** *Naw.* S. *Paw.*
26 P.	Polikarpa
27 W.	Jana Złotoust.
28 S.	Objaw. św. Agnieszki
29 C.	Franc. alezego b. w. d. k.
30 P.	Martyny p. m.
31 S.	Piotra Nol. w., Marcelli

Notatki.

LUTY.

Słońce wstępuje w znak RYB.

Ewangelje na Niedziele i Swięta w Lutym.

Na Niedzielę Starozapustną, u Mat. ś. w r. 20, *o najmowaniu robotników do winnicy.*

„ Niedzielę Mięsop., u Łuk. ś. w r. 8, *o nasieniu i roli.*

„ Niedzielę Zapustną, u s. Łuk. w r. 18, *Jezus przepowiada swą mękę i przywraca wzrok niewidomemu.*

„ Popielec, u ś. Mat. w r. 6, *jak gościć należy.*

„ Niedzielę Wstęp. u ś. Mat. w r. 4, *o Chrystusie kuszonym przez czarta.*

„ Niedzielę Suchą, u ś. Mat, w r. 17, *o przemienieniu się Chrystusa.*

Swięta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 7, 14, 21, 28 Sabaty; d. 19 i 20 Rozchodesz, czyli 1-sze dni miesiąca Adar.

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 7 o g. 8 wiecz.
Pełnia dnia 15 o g. 1 w nocy.
☾ Ost. kw. d. 23 o g. 3 rano.

Długość dnia.

Wschód o godz. 7 m. 44
Zachód o godz. 4 m, 43

HUMOR.

Fortuna jeździ na jednem kole a Bieda na dwóch, dla tego też nas bieda częściej dojeżdża.

A. Żółhowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Luty. Ziarno na siew wiosenny oczyszczać, cielęta na chowanie odsadzać—z klaczami ostrożnie, bo czas źrebienia się blizki,—ciepłe chlewki dla macior, pognój na ogrodach zakopać. Robić około lnu i konopi.

W Grudniu, Styczniu i Lutym pobawić się myśliwstwem.

Oszczędzać ptactwo leśne, bywa to czas ich parzenia się.

Jeżeli zima łagodna i mało śniegów, to na ostatnim śniegu około Ś-go Macieja siać koniczynę po oziminie, jeżeli tak wypadnie, śnieg topniejąc wciąga ziarna w ziemię.

Ryby. Ryby małe zwane stynki i inne ususzyć w piecu, utłuc na mąkę i zachować w suchych glinianych naczyniach, w każdym czasie można z nich mieć zupę rybną Kto chce żywe daleko przesłać, niech włoży im w pyszczki śródek chleba w wódce namoczony—tâ je odurzy, potem włożyć do wody, ożyją.

Blich. Płótno i nici w ługu namoczone, w piecu po chlebie wyprażone na śniegu rozciągnięte i przemrożone, bardzo prędko białości dostaje.

Podatki. Opłacić kontyngens Liwerunkowy z miast i podatek od psów

Dnie.	LUTY ma dni XXIX
1 N.	**Starozap.** Ignacego B.
2 P.	**Oczyszcz. N. M.P.**
3 W.	Błażeja b. m.
4 S.	Ansgarego And. b. m.
5 C.	Agaty p. m.
6 P.	Doroty p. m.,
7 S	Romualda Op., Ryszarda
8 N.	**Mięsopust.** Jana z Matty
9 P.	Apolonji p m.,
10 W.	Scholastyki p.
11 Ś.	*Objawienie NMP. w Lour.*
12 C.	Eulalii p.
13 P.	Jana i Dobrosł.
14 S.	Walentego k. m., Zenona
15 N.	**Zapustna** Faustyna
16 P.	Juljanny p. m.
17 W.	Patrycjusza
18 S.	† *Popielec* Symeona b. m.,
19 C.	Konrada m.,
20 P.	† Leona i Euch.
21 S.	† Maksymiana
22 N.	**I-a post. Wstęp.** *Kated. ś. P.*
23 P.	Piotra Dam.
24 W.	Sergjusza
25 S.	*Macieja Apostoła*
26 C.	Zygfryda B. W. Cezarego
27 P.	† Aleksandra i Nestora
28 S.	Leandra b. w.
29 N.	**2-a post. Sucha** Rom. Op.

Notatki.

MARZEC.

Słońce wstępuje w znak BARANA.

Porównanie dnia z nocą. Początek wiosny.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Marcu.

Na Niedz. Głuchą, u Łuk. ś. w r. 11, *o wypędzeniu czartów.*
„ Niedzielę Środop., u Jana ś. w r. 6, *o nakarmieniu 5000 ludzi.*
„ Niedzielę Męki Pańskiej, u Jana ś. w r. 8, *o zniknięciu Chrystusa z przed oczu Żydów, chcących Go ukamienować.*
„ Zwiastowanie N. M. P., u Łuk. ś. w r. 1, *o poselstwie Anioła do N. M.*
„ Niedz. Palmową u Mat. ś. w r. 21, *o wjeździe Chrystusa do Jerozolimy.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4. i 5 Purym (Ostatki), d. 6, 13, 20, 21 Sabaty; d. 20 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Nisan.

Odmiany księżyca.

● Nów dnia 2 o g. 12 w połud.
☽ Pier. kw. d. 9 o g. 4 rano.
○ Pełnia dnia 16 o g. 5 po połud.
☾ Ost. kw. dnia 24 o g. 10 wiecz.
● Nów dnia 31 o g. 10 wiecz.

Długość dnia.

Wschód o godz. 6 m. 51
Zachód o godz. 5 m. 43

HUMOR.

Wiadomo że Jowisz uwiódł Europę w postaci Byka, dla tego też tak wiele cieląt w niej widziemy.

A. Żółkowski.

Przypomnienia robót i obowiązków gospodarskich.

Marzec. Pozostałe zboże omłócić, role koniczynne zbronować—rozkład siewów ułożyć. Jeżeli wiosna wczesna i sucha, siać groch, jare żyto i siejbę owsa zacząć, — jeżeli niema dużych przymrozków, siać rozsadę na kapustę Woły lepiej karmić, płoty grodzić, drzewa przy rowach, groblach i gościńcach sadzić.

W ogrodzie owocowym. Ku końcowi miesiąca zacząć szczepić i łączyć drzewka; najprzód pestkowe, a potem ziarnkowe. Zrzynać zrazy z topol, agrestu, porzeczek i zasadzać je w ziemi, jeżeli rozwolniona.

Podatki. Opłacić podatek podymny z miast i 4 składkę od ubezpieczenia bydła rogatego za cały rok 1918.

Dnia	MARZEC ma dni XXXI.
1 P.	Albina B. W.
2 W	Heleny Ces.
3 S.	Kunegundy Ces.
4 C.	Kazimierza Króla W.
5 P.	† Adryana
6 S.	Wiktora i Wiktoryna m
7 **N.**	**3 post. Głucha** Tom. z Ak.
8 P.	† *Bl. Win. Kadl.*
9 W.	Franciszki Rz.
10 S.	40 męczenników
11 C.	Konstantego w.
12 P.	† *S. dz.* Grzegorza Wielk.
13 S.	Krystyny p. m., Nicefora
14 **N.**	**4 post. Środop.** Matyldy
15 P.	Klemensa Hof.
16 W.	Abrahama
17 S.	Józefa z Arym.
18 C.	Gabryela Archanioła
19 P.	† *Józefa Obl. N. M. P.*
20 S.	Wolframa b., Eufemii
21 **N.**	**5 post Męki P.** Bened. Op.
22 P.	Bogusława
23 **W.**	Katarzyny kr.
24 S.	Marka i Tymot.
25 C.	**Zwiastowanie N. M. P.**
26 P.	† *Siedm. b. N.M.P*
27 S.	Jana Damasc. b. d. k.
28 **N.**	**Palmowa** Jana Kapistrana
29 **P.**	Eustazego Op.,
30 W.	Anieli Wd.
31 S.	BalbinyP.

Notatki.

KWIECIEŃ.

Słońce wstępuje w znak BYKA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Kwietniu.

Na Wielki Czwartek u Jana ś. w r. 13, *o umywaniu nóg Apostołom.*
„ Wielki Piątek, Pasya, czyli opisanie męki Pana Jezusa według Jana ś. w r. 18 i 19.
„ Wielką Sobotę, u Mat. ś. w r. 28, *o niewiastach przy grobie Chrystusa.*
„ Niedz. Wielkanocną, u Mar. ś. w r. 16, *o zmartwychwstaniu Chrys. Pana*
„ Pon. Wielk. u Łuk. ś. w r. 24, *o dwóch uczniach idących do Emaus.*
„ Niedz. Przewodnią u Jana ś. w r. 20, *o niewiernym Tomaszu.*
„ Niedz. 2 po Wielk. u Jana ś. w r. 10, *o Chrystusie dobrym pasterzu.*
„ Niedz. 3 po Wielk., u Jana ś. w r. 16, *o odejściu Chrystusa Pana do Ojca.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 3, 4 Sabat i uroczyste św. Pesach (Wielkanoc); d. 10, 17. 24 Sabaty; d. 5, 6, 7 i 8 wolne św. Wielkanocne. d. 9 i 10 ostatnie dwa dni ur. Pesach. Dnia 18 i 19 Rozchodesz, czyli 1-sze dni m-ca Ijar.

Odmiany księżyca.

Pierwsza kw. d. 7 o g. 2 po połud.
Pełnia d. 15 o g. 9 przed połudn.
Ostat. kw. d. 23 o g. 12 w połud.
Nów d. 30 o g. 7 przed połud.

Długość dnia.

Wschód o godz. 5 m. 39
Zachód o godz. 6 m. 31

HUMOR.

Ponieważ Baby pieczone są i smaczne i dobre przeto czynią wniosek że może i inne niebyłyby złe gdyby je tylko w piec wsadzić.

A. Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Kwiecień. Siać pszenicę jarą, rychły jęczmień, soczewicę i owies kartofle ranne sadzić na początku Kwietnia, w końcu zaś ogrodowiznę; łąki i ugory oczyszczać, spuszczać klacze i krowy. Kwiat sosnowy obierać, namoczyć w okowicie, ten sam skutek robi co brzozowa wódka, leczy rany i goi odpsute karki wołowe.

Pszczoły. Podczas pogody, nim drzewa popękają i nim pszczoła zacznie na robaka zarabiać, podbiera się miód i wosk, wymiata się ule i barcie.

W ogrodzie owocowym. Zakładać szkółki. Skończyć szczepienie w pierwszej połowie miesiąca. Uszkodzone drzewa leczyć. W krzakach malinowych łodygi, które w roku zeszłym wydały jagody wyciąć, a nowe założyć. Drzewa nowo sadzone polewać raz na tydzień, ale obficie. Ziemię w szkółkach spólchnić. Gałęzie drzew obrączkować.

Podatki. Opłacić podatek gruntowy dodatkowy dworski za ratę 1-szą roku 1917. Składką ogniową za ratę 1-szą roku 1917, podatek gruntowy i włościański zwyczajny, takiż podatek z osad miejskich podymne włościańskie i z osad miejskich ratę 1-szą roku 1917, jako też drogowe od włościan z osad miejskich za rok 1918.

Dnie		KWIECIEŃ ma dni XXX.
1	C	† *Wiel.* Teodory m.
2	P.	† *Wiel.* Franciszka
3	S.	† *Wiel.* Ryszarda b. w.
4	**N.**	**Zmartwychwstanie Chr.**
5	P.	**Wielkanoc** Wincentego
6	W.	*Wiel* Wilhelma Op.
7	S.	Epifaniusza
8	C.	Dyonizego
9	P.	† Marji Kleofasowej
10	S.	Ezechiela Pr. m.
11	**N.**	**Przewodnia**. Leona W.
12	P.	Wiktora M.
13	W.	Hermenegilda
14	S.	Walerjana
15	C.	Anastazego M.
16	P.	† Marceljana i Lam. M.
17	S.	Aniceta P. M.
18	**N.**	**2 po Wielk.** Bogumiła w.
19	P.	Tymona M.
20	W	Sulpicjusza
21	S.	*Uroczystość św. Józefa*
22	C.	Sotera i Kaja
23	P.	† *Wojciecha B. W.*
24	S.	Fidelisa Kapuc.
25	**N.**	**3 po Wielk.** *Marka Ew.*
26	P.	Kleta i Marcelina p.p.m.
27	W.	Teofila B.
28	S.	Pawła od Krz.
29	C.	Piotra m., Roberta Op.
30	P.	Katarzyny Sen.

Notatki.

M A J.

Słońce wstępuje w znak BLIŹNIĄT.

Ewangelje na Niedziele i Swięta w Maju.

Na Niedz. 4 po Wielk., u Jana ś. w r. 16, *o przyczynie odejścia Chrystusa.*
„ Niedz. 5 po Wielk., u Jana ś. w r. 16, *o prawdziwej modlitwie.*
„ Wnieb. Pańskie, u Marka ś. w r. 16, *o wniebowstąpieniu Chrystusa Pana*
„ Niedz. 6 po Wielk., u Jana ś. w r. 15 i 16, *o przyjściu Ducha Świętego*
„ Zesł. Ducha św., u Jana ś. w r. 14 *o błogich skutkach działania Ducha Świętego.*
„ Poniedz. św., u Jana ś. w r. 3, *o rozmowie Chrystusa z Nikodemem.*
„ Niedz. Trójcy św., u Mat. ś. w r. 28, *o mocy danej Chrystusowi.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia, 1 8, 15, 22, 29 Sabaty; dnia 18 Rozchodesz. czyli 1-szy dzień m-ca Sywan; święto Szewuos (Zieloue Swiątki).

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 7 o g. 1 w nocy.
Pelnia dnia 15 o g. 2 w nocy.
Ost. kw. dnia 22 o g. 11 wiecz.
Nów dnia 29 o g 2 po południu.

Długaść dnia.

Wschód o godz. 4 m. 32
Zachód o godz, 7 m. 23

HUMOR.

Ludzie teraz zbierają majątki na to, aby mieli o czym być poczciwemi.

A. Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich

Maj. Piołun zbierać i moczyć w okowicie, albo w winie, a będzie napój wzmacniający w osłabieniu; — suszony jest potrzebny do lekarstw dla owiec. Krople piołunowe lepszem są lekarstwem na fabrę jak china. — Kartofle rychłe obronować, siać wczesną tatarkę, pleć warzywo ogrodowe. W połowie miesiąca ukończyć sadzenie kartofli; jęczmień, len i prosa powinny być zasiane; owce myć i strzydz;—pamiętać o rojeniu się pszczół w końcu miesiąca.

W grodzie owocowym. Drzewka przywiązać do kołków. Na drzewach szpalerowych i karłach ostrożnie odrywać oczka i małe wyrostki gdzie ich niepotrzeba. Gdy się owoce zawiązują, drzewa pestkowe nie polewać, tylko szprycować gałęzie.

W Maju żadne podatki nie są wymagalne.

Dnie	**MAJ** ma dni XXXI.
1 S.	*Filipa i Jakóba ap.*
2 **N.**	**4 po Wielk.** Zygmunt. kr.
3 P.	**Konst. 3 Maja.** *Znal. Krz. Ś.*
4 W.	Floryana m.,
5 S.	Piusa V p. w. Anioła
6 **C.**	*Krz. dz. Jana A. i E*
7 P.	*Krz. dz.* Domiceli i Euf.
8 S.	**Stanisława B. M. P. K. P.**
9 **N.**	**5 po Wielk.** *NMP. Łask.*
10 P.	† Izydora Or.
11 W.	† Mamerta
12 S.	† Pankracego
13 C.	**Wniebowstąpienie Pańsk.**
14 P.	Bonifacego
15 S.	Zofji wd. m.
16 **N.**	**6 po Wielk.** Jana Nep.
17 P.	Paschalisa
18 W.	Feliksa kap.
19 S.	Piotra Celestyna
20 C.	Bernardyna Sen.
21 P.	Wiktora M
22 S.	Julji i Heleny p. m.
23 **N.**	**Zesłanie Ducha św.**
24 P.	Joanny i Afry
25 W	Grzegorza VII p. w.
26 S.	† *Such. dz.* Filipa
27 **C.**	† *Such dz.* Bedy W. D.
28 P.	† *Such. dz.* Augustyna
29 S.	† *Such. dz.* Teodozji
30 **N.**	**Trójcy SS.**
31 P.	Anieli P., Petr.

Notatki.

CZERWIEC.

Słońce wstępuje w znak RAKA.

Przesilenie dnia z nocą. Początek lata.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Czerwcu.

Na Boże Ciało, u Jana ś. w. r. 6, *o Sakramencie Ciała i Krwi Chrystusa.*
„ Niedz. 2 po św., u Łuk. ś. w r. 14, *o wezwaniu na wielką wieczerzę.*
„ Niedz. 3 po św., u Łuk. ś, w r., 15, *o zgubionej owcy.*
„ Niedz. 4 po św., u Łuk, ś. w r. 5, *o obfitym Piotra połowie ryb.*
„ Niedz. 5 po św., u Mat. ś. w r. 5, *o sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem*
„ Św. Piotra i Pawła, u Mat. ś. w r. 16, *o władzy danej św. Piotrowi.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 5, 12, 19, 26 Sabaty; d. 16 i 17 Rozchodesz, czyli 1-sze dni miesiąca Tamus.

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 5 o g. 1 w południe.
○ Pełnia dnia 13 o g. 5 po polud.
☾ Ost. kw. d. 21 o g. 7 rano.
● Nów dnia 27 o g. 10 wiecz.

Długość dnia.

Wschód o godz. 3 m. 46
Zachód o godz, 8 m. 09

HUMOR.

Pewien jegomość dosyć na Warszawę zakrawa: bo ma Bagatelę w głowie, a Czyste w kieszeni.

A, Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Czerwiec. Siać rzepak, tatarkę, proso i pszenicę pleć; łąki kosić, wszelkich rozsad sadzenie ukończyć—kartofle wczesne obradlić, późne obronować; bydło pławić, grzyby i jagody zbierać, a pamiętać też o prenumeracie gazet na półrocze.

W ogrodzie owocowym. Pnie nowo przesadzonych drzew owocowych obwiązywać słomą nie grubo; gracować ulice, wypielać szkółki i cały ogród. Pnie drzew przewiązać powrozem umaczanym w smole lub lagrze śledziowym aby robactwo nie właziło na drzewa.

W ogrodzie warzywnym. Na początku miesiąca, sadzić w gruncie i kafiory, kapustę, kalarepę, brukiew, selery, pory, cebulę hiszpańską i t. d. m rzadziej tem lepiej. Ranną kapustę i kartofle okopywać. Zasiać kalafiory na wysadki. Stare szparagi można wyrzynać do dnia 20 Czerwca. Siać groch i fasolę.

Podatki. Opłacić ratę I-szą na zwrot kapitałów ze Skarbu wypożyczonych, czynsze z dzierżaw czasowych i procent od kapitałów skarbowych i pod zarządem skarbu zostających, a na majątkach tak ziemskich, jako też i miejskich lokowanych i ratę pierwszą opłaty za kupione od skarbu majątki tak ziemskie jak również miejskie.

Dnie	CZERWIEC ma dni XXX.
1 W.	Bł. Jakóba. Strzem.
2 Ś.	Marcelina i Bl.
3 **C.**	**Boże ciało.** Gerwazego
4 P.	Franciszka Car. W.
5 S.	Bonifacego B. M.
6 **N.**	**2 po św.** Norberta
7 P.	*Wig.* Roberta
8 W.	Maksyma B. W.
9 S.	Pryma i Felic.
10 C.	Małgorzaty kr.,
11 P.	† *Suchy dz.* Barnaby Ab.
12 S.	Jana w., Onufrego
13 **N.**	**3 po św.** Anton. Pad. W.
14 P.	Bazylego W.
15 W.	Bł Jolenty
16 Ś.	Bennona B. W.
17 **C.**	Innocentego M.
18 P.	Marka i Marcel.
19 S.	Gerwacege M.
20 **N.**	**4 po św.** Sylwerjusza p.m.
21 P.	Alojzego Gonzagi
22 W.	Paulina b. w.
23 S.	Agrypiny p.m.,
24 C.	*Narodz. ś. Jana Ch.*
25 P.	Prospera b. w.,
26 S.	Jana i Pawła m. m.
27 **N.**	**5 po św.** Władysł. Kr.W.
28 P.	Leona II p. w.
29 **W.**	**ŚŚ Piotra i Pawła Ap.**
30 S.	Wsp. św. Pawła

Notatki.

LIPIEC.

Słońce wstępuje w znak LWA.

Ewangelje na Niedziele i święta w Lipcu.

Na Niedz. 6 po św., u Marka ś. w r. 8, *o nakarmieniu 4.000 ludzi.*
„ Niedz. 7 po św., u Mat. ś. w r. 7, *o fałszywych prorokach.*
„ Niedz. 8 po św., u Łukasza ś. w r. 16, *o niesprawiedliwym włodarzu.*
„ Niedz. 9 po św., u Łuk ś. w r. 19, *o zburzeniu Jerozolimy.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 3, 10, 17, 24 31 Sabaty; d. Rozchodesz czyli 1-szy dzień m-ca Aw,

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 5 o g. 1 rano.
🌕 Pełnia dnia 13 o g. 7 przed połud.
☾ Ost. kw. d. 20 o g. 12 w południe.
🌑 Nów dnia 27 o g. 6 rano.

Długość dnia.

Wschód o godz. 3 m. 43
Zachód o godz. 8 m. 24

HUMOR.

Dla tego Polska długo nie pokazywała się na mapie bo była rozebrana.

A Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Lipiec. Rzepak zimowy z pola zbierać, siano dalej sprzątać, kartofle obradlać, kapustę, buraki, brukiew opielać i obradlać, koniczynę na siano kosić, ugor odwrócić, żyto na chleb sprzątać, bydło od gorąca chronić.

Ochrona koni od bąków i much. W czasie upału szyję i pod brzuchem szczególniej wytrzeć dobrze liśćmi orzecha włoskiego albo wysmarować starą słoniną.

W ogrodzie owocowym. Listki zwinięte w trąbkę, niszczyć. Mazać sokiem liści bzowych drzewa, a odstraszy się owady, szprycowanie odwarem tych liści niszczy wszelkie robactwo. Miesiąc ten jest najwłaściwszym do okulizacyi, którą najlepiej zacząć po 15-tym.

W ogrodzie warzywnym. Na grzędach wczesnego grochu zasiać rzepę eltower, majeran. Niszczyć gąsienice. Ogrody wypielać, wysadki polewać. Siać sałatę głowiastą

W ogrodzie kwiatowym. Lewkonje pełne zimowe przesadzać do wazonów, utrzymywać w cieniu i polewać, nim przyżyją Wysadzać do wazonów fijołki żółte. Zbierać nasiona kwiatów. Niedopuszczać do wazonów zbytnej wilgoci.

Podatki. Opłacić drugą ratę podatku głównego gruntowego z dworów za 1917 r., jak również ratę Lipcową pożyczki Bankowej na narzędzia rolnicze i do opłaty podymnego dworskiego za ratę II-gą oznaczono termin od dnia 1-go Lipca do 3 Września.

Dnie	**LIPIEC** ma dni XXXI
1 C.	*N. Kr. P. J.Chr.*
2 P.	*Nawiedz. NMP.*
3 S.	Anatoljusza i Heliodora
4 **N.**	**6 po św.** Józ. Kalasan.
5 P.	Antoniego Zak·
6 W.	Izajasza pr.,
7 S.	Cyrylla i Metod.
8 C.	Elżbiety kr. wd.,
9 P.	Weroniki P. Zenona
10 S.	7-miu braci męcz.
11 **N.**	**7 po św.** Pelagii P. M.
12 P.	Jana Gwalberta Op.
13 W.	Małgorzaty p. m.
14 S.	Bonawentury b.
15 C.	Rozesł. Apost. Henryka
16 P.	*NMP. Szkapl.*
17 S.	Aleksego w., Westyny m.
18 **N.**	**8po św.** Szym. z Lip.
19 P.	Wincentego a Paulo
20 W.	Czesława w.,
21 S.	Praksedy p.m.,
22 C.	Maryi Magdaleny
23 P.	Apolinarego B.
24 S.	*Bł. Kunegundy*, Krystyny
25 **N.**	**9 po św.** *Jakóba Ap.*
26 P.	*Anny Matki N.M.*P.
27 W.	Natalji m.,
28 S.	Innocentego
29 C.	Marty P. Oława Kr,
30 P.	Julitty i Donat.
31 S.	Ignacego Loyoli w.

Notatki.

SIERPIEŃ.

Słońce wstępuje w znak PANNY.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Sierpniu.

Na Niedz. 10 po św. u Łuk. ś. w r. 18, *o faryzeuszu i celniku.*
„ Niedz. 11 po św., u Mar. ś. w. r. 7, *o uzdrowieniu głuchoniemego.*
„ Niedz. 12 po św., u Łuk. ś. w r. 10, *o miłosiernym Samarytaninie.*
„ Niedz. 13 po św., u Łuk. ś. w r. 17, *o uzdrowieniu 10 trędowatych.*
„ Niedz. 14 po św., u Mat. ś. w r. 6, *o niemożności służenia Bogu i mamonie.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 7, 14, 21 28 Sabaty; d. 14 i 15 Rozchodesz. czyli 1-szy m-ca Elul.

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 3 o g. 9 wieczorem.
○ Pełnia dnia 11 o g 7 wiecz.
☾ Ost. kw. d. 18 o g. 5 po połud.
● Nów dnia 25 o g. 5 po połudn

Długość dnia.

Wschód o godz. 4 m. 21
Zachód o godz 7 m. 50

HUMOR.

Sensaty to są głębokie talerze, a bufony płaskie, obu gatunków potrzebują możniejsi do stołu.

A. Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Sierpień. Rolę pod żyto przeorać, ugór, koniczysko, rzepisko i wyczysko poradlić i zbronować, jagnięta strzydz, ogrodowizny zbierać, rozpocząć siew oziminy.

Kartofle. Późno sadzone kartofle, jeżeli nie kwitną jeszcze obsypuje się i z zielska plewie. Nać z kartofli po okwitnieniu skosić kazać i nać świeżą rozesławszy jak nawóz, tylko grubo po roli przygotowanej pod siew przyorać na żyto, to zastąpi na rok jeden jakby pole było nawiezione.

W ogrodzie owocowym. Zbierać pestki do zasiewu. Suszyć owoce letnie. Nie dopuszczać przestania się owoców.

W ogrodzie warzywnym. Sałatę główiastą przesadzać, zbierać dojrzałe nasienia wysadków. Siać kalafiory na flance nasienne i radysę białą i czerwoną. Siać szadko szpinak na potrzebę zimową. Kalafiory nasienne przykryć oknami, robaczki przy strączkach niszczyć. Cebulę hiszpańską wybrać z gruntu i wysuszyć.

W Sierpniu żadne podatki skarbowe nie przypadają do opłaty.

Dnie.	SIERPIEN ma dni XXXI.
1 N.	10 po św. *Piotra Okow.*
2 P.	*NMP. Aniels.* Stefana
3 W.	Rel. ś. Szczep.
4 Ś.	Dominika w.
5 C.	*N. M. P. Śnieżnej*
6 P.	*Przemien. Pańs.*
7 S.	Kajetana w., Donata
8 N.	11 po św. Cyrjaka, M,
9 P.	Romana m., Rustyka
10 W.	*Wawrzyńca m.*
11 S.	Zuzanny i Dygny
12 C.	Klary p., Hil.
13 P.	Hippolita i Kas.
14 S.	† *Wigilja.* Euzebjusza kap.
15 N.	12 po św. **Wnieb. NMP.**
16 P.	*Joachima* Rocha wyz.
17 W.	*Jacka wyz.*
18 S.	Firmina b. w.,
19 C.	Marjana i Rufina W.
20 P.	Bernarda op.
21 S.	Joanny Fremiot wd.
22 N.	13 po św. Symforjana
23 P.	Filipa i Beniejusza
24 W.	Bartłomieja ap.
25 S.	Ludwika kr. węg.
26 C.	*NMP. Jasnogórskiej*
27 P.	Przen. rel. ś. Kaz.
28 S.	Augustyna b. w. d. k.
29 N.	14 po św. *Śc. gł. J. Chrzc.*
30 P.	Róży Lim. P.
31 W.	Rajmunda w.

Notatki.

WRZESIEŃ.

♎ Słońce wstępuje w znak WAGI. ♎

Porównanie dnia z nocą. Początek jesieni.

Ewangelje na Niedziele i Święta we Wrześniu.

Na Niedz. 15 po św. u Łuk. ś. w r., 7, *o wskrzeszeniu syna wdowy.*
„ Narodz. NMP., u Mat. ś. w r. 1, *o pochodzeniu Jezusa Chrystusa, według Jego człowieczeństwa.*
„ Niedz. 16 po św., u Łuk. ś. w r. 14, *o uleczeniu opuchłego w dzień Sabatu.*
„ Niedz. 17 po św., u Mat. ś. w r. 22, *o dwóch największych przykazaniach.*
„ Niedz. 18 po św., u Mat. ś. w r. 9, *o uzdrowieniu paralityka.*

Swięta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4, 11, 18 25 Sabaty; d. 13 i 14 Rosz-Haszana (Nowy Rok 5681 od stworzenia świata oraz 1-sze dni m-ca Tiszry; d. 22 Sądny dzień (Jom-Kipur).

Odmiany księżyca.

☽ Pier. kw. d. 2 o g. 3 po połudn.
○ Pełnia dnia 10 o g. 5 rano.
☾ Ost. kw. d. 16 o g. 11 w nocy.
● Nów dnia 24 o g. 6 rano.

Długość dnia.

Wschód o godz. 5 m. 11
Zachód o godz. 6 m. 48

HUMOR.

Teraz nie dosyć jest pochlebiać, ale jeszcze trzeba posmarować.

A. Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Wrzesień. Potraw z łąk pokosić, kupić bydło na opary, odkarmiać świnie, zbierać żołądź i nasiona drzew.

Krochmal. O tym czasie wyrabia się krochmal z pszenicy do bielizny najczęściej z tej co się przy zwożbie wykruszy. Pszenica moczy się 3 dni póki nie popęka, odmieniając wszakże wodę żeby nie zakwasiła; gdy ziarno dobre, woda się odcedza, pszenica zaś depcze się nogami czystemi, potem, wyciska się z niej krochmal, kawałkami położyć na prześcieradle na słońcu żeby wysechł.

W ogrodzie owocowym. Przygotować ziemię na nowe szkoły, przesadzać brzoskwinie i śliwy. Wyciąć łodygi malin, które wydały jagody nowym przyciąć wierzchy. Obrzynać liście z drzew dla zachowania ich od zmrożenia.

W ogrodzie warzywnym. Kalafiory przesadzać do skrzynek i przechować w miejscu przewiewnem, tak, aby przez zimę nie rosły. Grzędy próżne nawozić i przekopywać.

Podatki. Opłacić drugą ratę podymnego z dołączonym do niego podymnem podwyższonem o 50% za rok 1915 z dworów i z miast i składkę kwaterunkową za cały rok.

Dnie	WRZESIEN ma dni XXX.
1 S.	Bronisławy p.,
2 C.	Stefana kr. węg,
3 P.	Szymona Słup.
4 S.	Rozalji p.
5 **N.**	**15 po św.** Wawrz. Just.
6 **P.**	† *Wigilja.* Zacharjasza
7 W.	Jana m., Reginy
8 S.	**Narodzenie NMP.**
9 C.	Sergjusza p. w.
10 P.	*Im. NMP.* Mikoł.
11 S.	Prota i Jacka mm.
12 **N.**	**16 po św.** *Im. NMP.*
13 P.	Eugenji p.,
14 W.	*Podw. Krzyża Św.*
15 S.	*NMP. Bolesnej,*
16 C.	Euzebii p. m.
17 P.	Styg. Św. Franc.
18 S.	Józefa W.
19 **N.**	**17 po św.** Januarjusza
20 P.	Eustachiusza
21 W.	*Mateusza ap.*
22 S.	Tomasza b. w.
23 C.	Tekli p. m.
24 P.	*NMP. od wyk. niew.*
25 S.	*Bł. Ładysława* Firmina
26 **N.**	**18 po św.** Cypr. i Justyny
27 P.	Kozmy i Damiana
28 W.	Wacława kr.
29 S.	*Michała Archan.*
30 C.	Hieronima kapł.

Notatki.

PAŹDZIERNIK.

Słońce wstępuje w znak NIEDŹWIADKA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Październiku.

Na Niedz. 19 po św., u Mat. ś. w r. 22, *o wezwaniu na gody weselne.*
„ Niedz. 20 po św., u Jana ś. w r. 4, *o chorym synu królewskim.*
„ Niedz. 21 po św., u Mat. ś. w r. 18, *o królu, domagającym się rachunku od swoich dłużników.*
„ Niedz. 22 po św., u Mat. ś. w r. 22, *o oddawaniu monety czynszowej.*
„ Niedz. 23 po św., u Mat. ś. w r. 9, *o wskrzeszeniu córki księcia.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 2, 9, 16, 23, 30 Sabaty; d. 27 i 28 Sukos (uroczyste święto Szałasów), d. 29, 30, 1 i 2 wolne święto szałasów, d. 3 Hoszanna Raba (wolne święto palm); d. 4 Szemini Aceres (dzień uroczysty); dnia 5 Symchas Tora (ostatni uroczysty dzień Szałasów), d. 12 i 13 Rozchodesz, czyli 1-sze dni m-ca Cheszwan.

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 2 o g. 10 przed połud.
Pełnia dnia 9 o g. 3 po połud.
Ostat. kw. d. 16 o g. 6 wiecz.
Nów dnia 23 o g. 10 wieczorem.

Długość dnia.

Wschód o godz. 6 m. 01
Zachód o godz. 5 m. 38

HUMOR.

Nie wielkie to musi być męstwo, kiedy się nie u jednego w gębie mieści.

A. Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Październik. Łąki skończyć kosić, konopie i len moczyć, międlić i do przędzenia przygotować, role pod wiośniane zasiewy podorać, stawy spuszczać, ryby łowić, ule pszczół przejrzeć, miód jesienny zebrać.

Rydze. Rydze marynować, te się obcierają do sucha i układają tak jak rosną, bo inaczej psują się łatwo.

Ogórki. Każdy ogórek wytarłszy do sucha i koniuszek mu uciąwszy na krzyż niezbyt głęboko naderżnąwszy, ułożyć w baryłki, szczelnie zaszpuntować i wpuścić do studni.

Żołądź palona i używana jak kawa dodaje tuszy. Żołądź lubią bardzo indyki, dziki i trzoda, od niej nabierają tłuszczu.

Kasztany suszone i mielone, są lekarstwem dla owiec na zawodnienie. Przemywając mąką z kasztanów zęby, konserwują się. Z bukwy dobry olej wyciskać go—trzoda brukiew z chęcią pożera.

W ogrodzie owocowym. Zasiewać owoce drzew i krzewów.

W ogrodzie warzywnym. Jeszcze można sadzić cebulki kwiatowe. Grzędy cebulkowe przykryć liśćmi. Różę i lawendę przychylić do ziemi i przykryć deską.

Podatki. Opłacić podatek gruntowy dodatkowy dworski za ratę 2-gą 1917 r. i dodatkową składkę ogniową z folwarków od włościan i z miast za rok 1917 i podatki włościańskie gruntowy i dodatkowy ratę 2-gą 1917 r., także podatek z osad miejskich i podymne ratę 2-gą od włościan i z osad miejskich.

Dnie	PAŹDZIER. ma dni XXXI.
1 P.	*Bł. Jana z Duk.*
2 S.	Aniołów Stróżów
3 **N.**	**19 po św.** Kandyda M.
4 P.	Franciszka Serafick W.
5 W.	Placyda M.
6 S.	Brunona w.
7 C.	*N. M. P. Różańc.*
8 P.	Pelagji, Birgity wd.
9 S.	Dyonizego b. m.
10 N.	**20 po św.** Franciszka B.
11 P.	Placydy i Zenajdy Pp.
12 W.	Maksymiljana B. W.
13 S.	Edwarda kr. w.
14 C.	Kaliksta p. m.,
15 P.	Teresy p. Jadwigi
16 S.	Martyniana i Saturiana
17 **N.**	**21 po św.** Jadwigi wd ,
18 P.	*Łukasza Ew.*, Justa m.
19 W.	Piotra z Alk.
20 S.	*Jana Kantego*
21 C.	Urszuli p. m.,
22 P.	Korduli i Alodji
23 S.	Seweryna i Romana
24 **N.**	**22 po św.** *Rafała Arch.*
25 P.	Kryspina i Kryspiniana
26 W.	Ewarysta pm.
27 S.	Sabiny p. m.
28 C.	*Szym. i Tad.*
29 P.	Narcyza b. w.
30 S.	Germana i Serapiona b. m.
31 **N.**	**23 po św.** Symfroniusza

Notatki.

LISTOPAD.

Słońce wstępuje w znak STRZELCA.

Ewangelje na Niedziele i Święta w Listopadzie.

Na Wszystkich Swiętych, u Mat. ś. w r. 5, *o tych którzy są błogosławieni.*
„ Niedz. 24 po św. u Mat. ś. w r. 13, *o kąkolu w pszenicy.*
„ Niedz. 25 po św. u Mat. ś. w r. 8, *o łódce tonącej na wzburzonem morzu.*
„ Niedz. 26 po św. u Mat. ś. w r. 24, *o znakach przyjścia Sądu ostatecznego.*
„ Niedz. 1 Adw., u Łukasza ś. w r. 21, *o znakach na niebie i ziemi.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 6, 13, 20, 27, Sabaty, d. 11 i 12 Rozchodesz, czyli 1-sze dni miesiąca Kisłęiw.

Odmiany księżyca.

Pier. kw. d. 3 o g. 3 rano.
Pełnia d. 8 o g. 1 w nocy.
Ost. kw. d. 14 o g. 5 po połud,
Nów dnia 22 o g. 4 po połud.
Pier. kw. d. 30 o g. 6 wiecz.

Długość dnia.

Wschód o godz. 6 m. 57
Zachód o godz. 4 m. 3o

HUMOR.

Mąż jest barometrem swej żony-kurczy się na burzę, a wznosi na pogodę.

A Żółkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Listopad. Dokończyć zbiór warzywa, oraz pod wiosniane zasiewy ziemię marglować.

Konie. Dla koni na dobę dawać 20 funtów siana oprócz obroku- Obrok stanowić ma albo owsa korzec zmięszany z dwoma korcami drobnej sieczki, albo drobne dobre zgoniny, nareszcie poślad żytni i jęczmienne z plewami zmięszany, którego to obroku, koń dostawać ma 3 razy na dzień po 2 garnce, czyli dziennie 6 garncy, taka porcja dostateczną będzie na utrzymanie konia w dobrym stanie, aby tylko nie był nigdy przegoniony, ładunkiem przeciążonym i żeby dostawał swoją porcję regularnie o jednej godzinie, nadto żeby był przed daniem obroku czystą wodą napojony. Siano zwykle wiązać na porcje po 10 funtów (co można uskutecznić przez parobków w wolnym od roboty czasie), taką porcję dać na parę koni w południe, taką porcje zaraz z wieczora przed pojeniem, porcję o 10 wieczorem po obroku, gdy czeladź idzie spać, czwartą zaś porcję o 4 rano przy obroku.

Podatki. Opłacić 2-gą ratę Kontyngensu Liwerunkowego z miast.

Dnie	LISTOPAD ma dni XXX.
1 P.	**Wszyst. Swiętych**
2 W.	*Dzień Zaduszny.*
3 Ś.	Huberta b. w.
4 C.	Karola Boromeusza
5 P.	Zacharjasza i Elżb.
6 S.	Leonarda w., Feliksa
7 **N.**	**24 po św.** Nikandra M.
8 P.	Gotfryda i Maura B. b.
9 W.	Teodora M.
10 *S.*	Andrzeja z Awel.
11 C.	Marcina b. w.
12 P.	Marcina p.m.
13 [illegible]	*Stanis Kost.*
14 **N.**	**25 po św.** Jakunda b. w.
15 P.	Leopolda W.
16 W.	Edmunda b.w.
17 [illegible]	Grzegorza cud.
18 C.	Odona p.
19 P.	Elżbiety k. w.
20 [illegible]	Feliksa Walezjusza
21 **N.**	**26 po św.** *Ofiar. NMP.*
22 P.	Cecylii p. m. Marka St.
23 W.	Klemensa p.,
24 [illegible]	Jana od Krzyża
25 C.	Katarzyny P. M.
26 P.	Piotra p. m.,
27 S.	Wirgiljusza b. w.
28 **N.**	**I Adw.** Mansweta b. m.,
29 P.	Saturnina i Filem.
30 W.	*Andrzeja Ap.*

Notatki.

GRUDZIEŃ.

Słońce wstępuje w znak KOZIEROŻCA.

Przesilenie dnia z nocą. Początek zimy.

Ewangelje na Niedziele i Swięta w Grudniu.

Na Niedz. 2 Adwentu, u Mat. ś. w r. 11, *o Janie w więzieniu.*

„ Niepokalane Poczęcie NMP., u Mat. ś. w r. 1, *o poselstwie Anioła Gabryela z pozdrowieniem NMP.*

„ Niedz. 3 Adwentu, u Jana ś. w r. 1, *o świadectwie Jana.*

„ Niedz. 4 Adwentu, u Łuk. ś. w r. 3, *o rządach Tyberjusza.*

„ Wigilję Narodzenia Pańskiego, u ś. Mat. w r. 1, *o objawieniu ś. Józefowi narodzenia się za sprawą Ducha św. Zbawiciela świata z małżonki jego Maryi.*

„ Boże Narodzenie, u Łuk. ś. w r. 2, *o narodzeniu Chrystusa Pana.*

„ Św. Szczepana, u Mat. ś. w r. 23, *o prześladowaniu proroków.*

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4, 18, 25, Sabaty d. 11 i 12 Sabat i Rozchodesz, czyli 1-szy dzień miesiąca Teiweis.

Odmiany księżyca.

Pełnia dnia 7 o g. 11 przed połud.
Ost. kw. d. 14 o g. 7 rano.
Nów dnia 22 o g. 12 w połud.
Pier. kw. d. 30 o g. 6 rano.

Długość dnia.

Wschód o godz. 7 m. 49
Zachód o godz. 3 m. 48

HUMOR.

Polacy nie musieli nigdy wołać Pardon, bo nie mają wyrazu na ten wykrzyk.

A. Żołkowski.

Przypomnienie robót i obowiązków gospodarskich.

Grudzień. Zboże młócić nieustannie, sieczkę żąć, w stawach przeręble robić.

Rocznik ogrodniczy. W tym miesiącu robót niema prawie żadnych, oprócz czuwania nad cieplarniami, piwnicami z ogrodowizną i owocami, od których zgniłe i zepsute odłączać. Można zasiewać w skrzyniach najwcześniejsze ogórki i kalafiory, sałatę cukrową i wczesną, głowiastą, oraz rzodkiewkę dla przesadzenia do inspektów.

Podatki. Opłacać czynsze z dzierżaw czasowych i procentu od kapitałów skarbowych i pod zarządem skarbu zostających i ratę 2-gą opłaty za kupione od skarbu majątki tak ziemskie jak również i miejskie.

Dnia	GRUDZIEŃ ma dni XXXI.
1 S.	Eligjusza b. w.
2 C.	Bibianny P. N.
3 P.	† Franciszka Ksaw.
4 S.	Barbary p. m., Piotra Chr.
5 N.	**2 Adw.** Sabby op.,
6 P.	Mikołaja b. w.
7 W.	*Wig.* Ambrożego
8 S.	**Niep. Pocz. NMP.**
9 C.	Waleryi i Leokadji
10 P.	† *NMP. Loretańsk.*
11 S.	Damazego p. w., Sabina
12 N.	**3 Adw.** Aleksandra m.
13 P.	Łucyi p. m.,
14 W.	Dyoskora M.
15 S.	Walerjana m.
16 C.	Euzebiusza b. m.
17 P.	† *Such. d.* Łazarza b.,
18 S.	† *Such. d.* Gracjana
19 N.	**4 Adw.** Darjusza
20 P.	Teofila
21 W.	*Tomasza Apostoła*
22 S.	Herona m.
23 C.	Wiktorji p. m.
24 P.	† *Wig.* Irminy p. Metrob.
25 S.	**Narodz. Chrystusa Pana**
26 N.	**N. po N.C.P. Szczep. M.**
27 P.	*Jana Ap. Ewang.*
28 W.	*Młodzianków* M.
29 S.	Tomasza b.
30 C.	Eugenjusza
31 P.	Sylwestra p. ▼

Notatki.

REGULOWANIE ZEGARÓW.

Kiedy na Kompasie godzina 12, na zegarze być powinna:

w Styczniu:
Od 1 12 m. 4
„ 3 12 „ 5
„ 5 12 „ 6
„ 8 12 „ 7
„ 10 12 „ 8
„ 12 12 „ 9
„ 15 12 „ 10
„ 18 12 „ 11
„ 21 12 „ 12
„ 25 12 „ 13
„ 30 12 „ 14
„ 31 12 „ 15

w Lutym:
Od 1 12 m. 14
„ 26 12 „ 13

w Marcu:
Od 1 12 m. 12
„ 7 12 „ 11
„ 11 12 „ 10
„ 15 12 „ 9
„ 18 12 „ 8
„ 21 12 „ 7
„ 25 12 „ 6
Od 28 12 m. 5
„ 31 12 „ 4

w Kwietniu:
Od 4 12 m. 3
„ 7 12 „ 2
„ 10 12 „ 1
„ 14 12 „ —
„ 18 11 „ 59
„ 23 11 „ 58
„ 28 11 „ 57

w Maju:
Od 6 11 m. 56
„ 25 11 „ 57

w Czerwcu:
Od 2 11 m. 58
„ 7 11 „ 59
„ 12 12 „ —
„ 18 12 „ 1
„ 23 12 „ 2
„ 27 12 „ 3

w Lipcu.
Od 2 12 m. 4
„ 8 12 „ 5
Od 15 12 m. 6

w Sierpniu:
Od 8 12 „ 5
„ 15 12 „ 4
„ 20 12 „ 3
„ 24 12 „ 2
„ 27 12 „ 1

we Wrześniu:
Od 1 12 m. —
„ 3 11 „ 59
„ 6 11 „ 58
„ 9 11 „ 57
„ 12 11 „ 56
„ 15 11 „ 55
„ 18 11 „ 54
„ 21 11 „ 53
„ 24 11 „ 52
„ 27 11 „ 51
„ 30 11 „ 50

w Październiku:
Od 3 11 m. 49
„ 8 11 „ 48
„ 9 11 „ 47
„ 13 11 „ 46
Od 18 11 m. 45
„ 24 11 „ 44

w Listopadzie:
Od 14 11 m. 45
„ 20 11 „ 46
„ 24 11 „ 47
„ 27 11 „ 48
„ 30 11 „ 49

w Grudniu:
Od 3 11 m. 50
„ 5 11 „ 51
„ 8 11 „ 52
„ 10 11 „ 53
„ 12 11 „ 54
„ 14 11 „ 55
„ 16 11 „ 56
„ 18 11 „ 57
„ 20 11 „ 58
„ 22 11 „ 59
„ 24 12 „ —
„ 26 12 „ 2
„ 28 12 „ 3
„ 30 12 „ 1

TABELA WSCHODU i ZACHODU SŁOŃCA.

Dnia	Miesiąca	Wschód słońca		Zachód słońca		Dnia	Miesiąca	Wschód słońca		Zachód słońca	
		G.	M.	G.	M.			G.	M.	G.	M.
1	Stycznia	8	14	3	53	2	Lipca	3	43	8	24
12	,,	8	09	4	06	12	,,	3	52	8	7
26	,,	7	54	4	30	26	,,	4	11	8	01
2	Lutego	7	44	4	43	2	Sierpnia	4	21	7	50
16	,,	7	18	5	11	16	,,	4	44	7	24
29	,,	6	52	5	35	30	,,	5	07	6	53
1	Marca	6	51	5	36	1	Września	5	11	6	48
15	,,	6	19	6	01	13	,,	5	31	6	20
29	,,	5	46	6	26	27	,,	5	54	5	47
1	Kwietnia	5	39	6	31	1	Października	6	01	5	38
12	,,	5	13	6	50	11	,,	6	18	5	14
26	,,	4	43	7	14	25	,,	6	44	4	44
1	Maja	4	32	7	23	1	Listopada	6	57	4	30
17	,,	4	04	7	49	15	,,	7	22	4	06
31	,,	3	47	8	08	29	,,	7	46	3	50
1	Czerwca	3	46	8	09	1	Grudnia	7	49	3	48
14	,,	3	39	8	21	13	,,	8	04	3	43
28	,,	3	41	8	24	27	,,	8	13	3	49

KRONIKA LUBELSKA.

1918 — 1919.

Z kalejdoskopową rozmaitością wypadków i przeżyć w Lublinie w roku ubiegłym równać się chyba może tylko rok 1915. Czego bowiem stare mury lubelskie nie oglądały od jesieni 1918 roku!

Jeszcze w październiku tego roku panowała tutaj okupacja austrjacka z całą perfidją wiedeńską, co to wmawiając w ludność dobrodziejstwa, jakiemi ją rzekomo darzy, ciągnęła wszelkie dla siebie zyski i obarczała tę ludność nadmiernemi ciężarami legalnemi i nielegalnemi. Od chwili jednak przerwania frontu bułgarskiego przez wojska Koalicji i zaproponowania przez Bułgarję zawieszenia broni (27.IX.1918) wypadki potoczyły się z zawrotną szybkością i myśmy tutaj odczuli skutki dalekich działań wojennych. Pod przymusem wypadków kurs łagodnieje. W ostatnich dniach września cesarz Karol umarza proces przeciwko legjonistom polskim w Marmaros Sziget; 5 października dowiadujemy się o wystąpieniu mocarstw centralnych z propozycjami pokojowemi na podstawie słynnych 14-tu punktów Wilsona, co znowu daje bodziec Radzie Regencyjnej do wyemancypowania się z pod wpływów władz okupacyjnych i ogłoszeniu manifestu do Narodu Polskiego o nieprzedawnionych prawach Polski zjednoczonej do niepodległości z wytknięciem drogi postępowania. Lublin narówni z całą Polską

głęboko odczuł możność historycznej chwili i dał wyraz uczuciom przez zorganizowanie imponującego pochodu ze sztandarami, z płomiennemi przemówieniami, których rezultatem było uzyskanie od generalnego gubernatora Liposcaka zwolnienia więźniów politycznych i złagodzenia cenzury austrjackiej (15.X.1918). Tym łatwiej to pszyszło, że łagodniejący Wiedeń już był zapowiedział gotowość zniesienia u nas zarządu wojskowego i zastąpienia go zarządem cywilnym. Nad tą sprawą toczyły się pertraktacje z rządem polskim, gdy dalsze wypadki niemal z dnia na dzień podkopywały autorytet władz austrjackich i niemieckich, wzmacniając jednocześnie powagę i znaczenie władz polskich. Gabinet ministrów Kucharzewskiego, zależny jeszcze od okupantów, ustępuje miejsca gabinetowi Świerzyńskiego i z ramienia tego rządu wyznaczony zostaje do Lublina jako Komisarz Rządowy na okupację austrjacką p. Juljusz Zdanowski (28.X.1918). Wnet społeczeństwo lubelskie czynem manifestuje uczucia swe patrjotyczne. Banki lubelskie wyznaczyły do dyspozycji rządu polskiego 2000000 koron, posypały się ofiary na skarb narodowy. Jednocześnie z rozpadaniem się państwa austro-węgierskiego, po odpadnięciu Czech i Jugosławji przyszła kolej na Galicję, gdzie Komisja Likwidacyjna stała się tymczasowym rządem dzielnicowym, a za Galicją poszła i połać Kongresówki, objęta przez okupację austrjacką, a więc i Lublin. W dniu 2 listopada 1918 linje kolejowe tej okupacji znalazły się w ręku kolejowców polaków, a w samym Lublinie zaczęto rozbrajać załogę wojskową, co przy dezorganizacji wojska austrjackiego i dezorjentacji władz wojskowych przyszło z łatwością. Wojskowi polacy zajęli odpowiednie stanowiska, posiłkując się członkami Polskiej Organizacji Wojskowej. Nawet młodzież Szkolna wciągnęła się do Obywatelskiej Straży Bezpieczeństwa i zajęła posterunki wartownicze przy magazynach wojskowych, chroniąc mienie publiczne od grabieży. Lublin dnia tego i następnych przybrał wygląd niezwykły, zgiełkliwy. Organizowanie się władz polskich, ruch patroli wojskowych i Straży Bezpieczeństwa, wymarsz i wyjazd wojskowych obcych narodowości, wyleganie tłumów zaciekawionych na ulice nadawały osobliwe piętno miastu. Coś niezwykłego się działo, coś się tworzyło. Jakkolwiek zmiany te w Lublinie odbywały się pod egidą centralnych władz państwowych polskich, jakkolwiek różne nominacje szły z Warszawy, to jednak panowanie—od Dęblina na północ—

okupacji niemieckiej, utrudniającej łączność ze stolicą, sprawiało, że Lublin stawał się ośrodkiem życia odrębnego, wolnego od ucisku okupantów. Tu wrzało życie polityczne na zewnątrz, ale też i w podziemiach. Z jednej strony krzątanie się około szybkiego formowania się siły zbrojnej, niezbędnej do nadania mocy i powagi zarządzeniom władz państwowych i dania odprawy zakusom band rusińskich, zapuszczających się do południowo-wschodnich powiatów Ziemi Lubelskiej; a z drugiej strony ujrzeliśmy w Lublinie gromady zorganizowanej młodzieży wiejskiej, szykującej się rzekomo do wojska, a właściwie, jak się niebawem okazało, trzymanej w rezerwie na wystąpienie czynne organizacji politycznych lewicy.

Jakoż organizacje te w nocy z 6 na 7 listopada 1918 r. dokonały przewrotu politycznego w Lublinie, ogłaszając Polską Republikę ludową, odsądzając od Władzy Radę Regencyjną i Rząd Warszawski, przyjmując zaś od wojska pod wodzą Rydza-Śmigłego przysięgę na wierność nowej organizacji państwowej. Osoby urzędowe bądź uwięziono, bądź zaprzysiężono. Na czele rządu Lubelskiego stanął socjalistyczny poseł do Wiedeńskiej Rady Państwa Ignacy Daszyński w zespole współwyznawców politycznych. Poważni przywódcy ludowi, umieszczeni na liście nowego rządu, usunęli się z niego. Zaczęły się rządy socjalistyczne w Lublinie i Ziemi Lubelskiej przy udziale osób najczęściej niekompentetnych w sprawach administracji, a więc nieudolnych, lub innych ze złą wolą działających, przy wybrykach t. zw. milicji ludowej, rekrutowanej bez wielkiego wyboru, a bez pojęcia o swych obowiązkach, przy rozpętaniu nizkich instynktów nienawiści klasowej, co zwłaszcza na wsi opłakane wydawało skutki.

Krótko rezydował rząd Republiki Ludowej w Lublinie. Dnia 10 listopada wraca z twierdzy Magdeburskiej do Warszawy Józef Piłsudski, nazajutrz z rąk Rady Regencyjnej otrzymuje władzę nad wojskiem, a już 14 listopada po zwinięciu okupacji niemieckiej w Warszawie Rada Regencyjna abdykuje, składając władzę naczelną w ręce Piłsudskiego. Ten zaś stawia na czele rządu Ignacego Daszyńskiego. Ministerja z Lublina przenoszą się do Warszawy, a Lublin pod krótkiemi rządami Daszyńskiego, później Moraczewskiego staje się ze stolicy miastem prowincjonalnem, nękanem nieudolnemi rządami „komisarzy ludowych“ i ich pomocników

oraz przez milicję ludową, której wybryki i starcia ze strażą Bezpieczeństwa Publicznego i milicją miejską często poruszały opinię publiczną.

Uwagę Lublina wszakże zajęły sprawy wojskowe. Wystąpienie rusinów w Lubelszczyźnie i na Rusi Czerwonej, oblężenie przez nich Lwowa, zrodziło pilną potrzebę pomocy wojennej i odsieczy. Zanim władze warszawskie mogły z tą pomocą pośpieszyć, Lublin z nią wystąpił. Już 20 listopapa wyrusza bataljon pułku (23-go) „dzieci lubelskich“ pod wodzą majora Wieczorkiewicza na Ruś, a jednocześnie młodzież klas najwyższych szkół średnich w Lublinie postanawia wstąpić do wojska. Odwołanie się w tym względzie do opinji Naczelnego Wodza, który ofiary młodzieży nie przyjął i uznał za niemniej patrjotyczny czyn dokończenie wykształcenia, udaremniło intencje młodzieży, które przecież chlubnie o jej uczuciach świadczą. I młodzież akademicka zakładanego w Lublinie Uniwersytetu wzorem kolegow z uczelni warszawskich w znacznej części wstąpiła do wojska. Społeczeństwo lubelskie nie poprzestało na tej serdecznej daninie dla ojczyzny w postaci ochotniczych zastępów wojskowych. Z jednej strony z podziwem i żywym uczuciem śledząc bohaterskie walki lwowian, dowoziło im okólną drogą żywność, lekarstwa i wszystko, „czym chata bogata“; z drugiej zaś troska o swego młodego żołnierza każe pamiętać o stałej dla niego pomocy. Powstaje więc w Lublinie (28-XI-1918) Towarzystwo Przyjaciół Żołnierza polskiego, które dosyła na front środki opatrunkowe, ciepłą odzież, upominki gwiazdkowe, a w samym Lublinie wielostronnie opiekuje się żołnierzem polskim, zakłada Gospodę dla żołnierzy i wogóle aż dotąd żywą rozwija działalność w tym kierunku.

Śród zgiełku wypadków politycznych jeszcze w październiku 1918 roku, po 8-mio miesięcznej przerwie, spowodowanej rozwiązaniem przez okupantów poprzedniej Rady miejskiej, odbywają się wybory do nowej Rady na zasadzie tej samej ordynacji wyborczej austrjacko-okupacyjnej. Na czele Rady stanął p. Jan Turczynowicz, który w dniach listopadowych okazał dużo energji i zabiegliwości o dobro miasta i bezpieczeństwo jego mieszkańców. Gdy jednak (5-XI 1918) powstała w Lublinie radykalna Rada Delegatów Robotniczych, stająca się z dnia na dzień coraz wyraźniejszym ogniskiem haseł i tendencji komunistycznych i coraz

bardziej wkraczająca na teren spraw politycznych; gdy hasła rewolucji społecznej, usilnie szczepione przez agitatorów i „osoby urzędowe“ Republi i ludowej, znajdowały oddźwięk na wsi (zaburzenia agrarne) i w mieście (strejki, t. zw. związki zawodowe, pogróżki i bójki); — i Rada miejska nie uniknęła z tej strony napaści, czego przykładem— rozbicie posiedzenia Rady miejskiej przez tego rodzaju publiczność w dniu 26 listopada 1918 r. Gdy zaś Minister spraw wewnętrznych Thugutt zażądał dokooptowania do Rady miejskiej „demokratycznych“ Radnych, a ugrupowania socjalistyczne do porozumienia w tym względzie dojść nie mogło, czynności Rady miejskiej na razie ustały, niebawem zaś Rząd p. Moraczewskiego dekretem z dnia 13 grudnia ogłosił nową ordynację wyborczą, na podstawie której wybory w Lublinie odbyły się d. 23 lutego 1919 roku. Żywioły radykalne, zdobywszy tym razem znaczniejszą ilość głosów, przeprowadzały często przy pomocy radnych — żydów — uchwały w swym duchu. Wprowadzona za rządów Moraczewskiego zasada wypłacania zapomóg „bezrobotnym“ rozzuchwaliła próżnujące tłumy, a kiedy Magistrat pragnąc je zatrudnić przy robotach miejskich, przeprowadził drogę do stacji kolei przez torfiaste nadbystrzyckie łąki, robota szła leniwo, pochłaniała miljony, a wymagania robotników rosły i rosną dotąd nie współmiernie do wydajności pracy. Na czele Rady miejskiej stanął początkowo p. K. Tomorowicz, po tym pani Zakrzewska, wreszcie ponownie p. Jan Turczynowicz; na czele magistratu w tych trudnych warunkach pracuje p. prezydent Czesław Szczepański. Jakkolwiek wszakże o różnych działach gospodarki miejskiej wyrazić się można krytycznie roboty publiczne, aprowizacja, szpitalnictwo, stosunki sanitarne, a nadewszystko finanse, to trudno władzom municypalnym odmówić dobrej woli, a w pewnych działach widać znaczny postęp (szkolnictwo elementarne, tanie kuchnie, pomoc społeczna i t. d.)

Ważnym dla Lublina i ziemi lubelskiej wypadkiem była konsekracja ks. Marjana-Leona Fulmana, proboszcza Częstochowskiej parafji św. Zygmunta, na biskupa djecezji lubelskiej. Nowy biskup odbył ingres do katedry lubelskiej 1-go grudnia 1918 roku w czasie największego zamętu stostosunków społecznych na wsi i w mieście. J. E. ks. biskup Fulman przybył do Lublina jako zwierzchnik duchowny djecezji, jako niestrudzony pracownik na niwie społecznej i jako gorący patrjota, pełen poświęcenia dla sprawy narodo-

wej. Odrazu też oddał się wytężonej pracy. Przez liczne nominacje odświeżył i uporządkował administrację djecezji, zakładał nowe parafje, wizytował kościoły lubelskie i prowincjonalne, odwiedzał instytucje i zrzeszenia katolickie, wglądał w życie robotnicze i starał się nadać mu określony kierunek społeczny, wszędzie podnosił ducha religijnego i narodowego. W księdzu biskupie-sufraganie Adolfie Jełowickim znalazł J. E. ks. biskup Fulman godnego pomocnika w swych pracach duszpasterskich.

Uniwersytet katolicki w Lublinie, którego założenie sygnalizował już rocznik poprzedni naszego kalendarza otworzył swoje podwoje i rozpoczął wykłady 9 grudnia 1918 roku. Od tej chwili uczelnia ta rozwija się coraz bardziej i poza pracą główną w audytorjach i seminarjach promienieje na zewnątrz przez urządzanie wykładów powszechnych uniwersyteckich, sekcji popierania ruchu społecznego, podnoszenie aktualnych zagadnień naukowych i t. d.

Szkoły średnie w Lublinie w liczbie czterech męskich i sześciu żeńskich (jedenasta koedukacyjna żydowska stała na uboczu) w dniach listopadowych 1918 roku przechodziły kryzys dzięki wypadkom politycznym. Z jednej bowiem strony część personelu nauczycielskiego wstąpiła do wojska lub oddała swą pracę na usługi rządu republiki ludowej, opuszczając stanowiska w szkołach; z drugiej młodzież starsza szkół męskich początkowo w szeregach obywatelskiej Straży Bezpieczeństwa, później w szeregach wojskowych składała swą pracę na ołtarzu Ojczyzny, powodowała jednak szczerby w szeregach uczącej się młodzieży. Część tej młodzieży, jak wzmiankowaliśmy wyżej, posłuszna wezwaniu Naczelnego Wodza wróciła do zajęć szkolnych i gorliwym przykładaniem się do nauk wyrównała czas stracony dla szkoły w listopadzie. To też z końcem roku szkolnego 1918/19 nowy zastęp maturzystów i maturzystek lubelskich stanął u progu wyższych uczelni. Część ich wstąpiła do wojska, jako ochotnicy.

Szkoła filologiczna im. Stanisława Staszica, kierowana do jesieni 1918 roku przez starego pedagoga p. Gracjana Chmielewskiego, przechodzi pod kierunek p. Wiktora Strzembosza, i wreszcie zostaje upaństwowiona, dostając czasowe pomieszcz nie w gmachu b. gimnazjum żeńskiego przy placu Bernardyńskim, a ostateczne w gmachu b. gimnazjum męskiego przy ul. Namiestnikowskiej 12. Jednocześnie upań-

stwowione zostały dwa seminarjum nauczycielskie koedukacyjne i łącznie z dotychczasowym seminarjum żeńskim państwowym zrcformowane na dwie uczclnie: męską i żeńską.

Szkolnictwo niższe, pozostające pod kierunkiem Rady Szkolnej a pod egidą Magistratu, w liczbie trzydziestu kilku szkół rozwija się pomyślnie w kierunku kształcenia dziatwy, chromając natomiast na punkcie materjalnego uposażenia i braku odpowiednich lokali.

Pozatym działalność oświatową rozwijają: Macierz Szkolna (kursy dla anafalbetów, Czytelnia Lubelska), sekcja oświatowa przy stowarzyszeniu spożywców (Uniwersytet ludowy, czytelnia), Bibljoteka im. St. Łopacińskiego. Czytelnia Centralna, kursy buchalteryjne im. St. Sulimierskiego, kursy handlowe przy Stowarzyszeniu pracowników handlowych i przemysłowych m. Warszawy Oddział lubelski, Szkoła rzemieślnica im. Syroczyńskiego, Szkoła rzemieślnica im. śp. Juljusza Vettera, dwie szkoły zawodowe dla kobiet, trzy szkoły freblowskie, Zakłady oświatowe Two- Dobroczynności i inne.

Prasę miejscową reprezentowały dzienniki „Ziemia Lubelska“ i „Głos Lubelski“ o kierunku narodowym, oraz „Dziennik Lubelski“ o kierunku radykalnym. Ten ostatni z braku poparcia przestał wychodzić z dniem 8 lutego 1919 r., od września tegoż roku jednak zastąpił go „Dzień polski“. Tygodnik humorystyczny „Djabeł“ o kierunku socjalistycznym przeniósł się do Warszawy, powstał natomiast w Lublinie „Śmiech“ o kierunku narodowym i ten dotąd wychodzi. Lublin posiadł nadto organ specjalny p. t. „Przegląd kobiecy“. oraz „Przegląd handlowy“. Sprawy zawodowe robotnicze reprezentuje „Robotnik“, organ Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich. Wychodzi również w Lublinie pismo ludowe „Nowa jutrzenka“, redagowana przez ks. A. Kwiatkowskiego z Bychawy. Harcerze lubelscy zaczęli wydawać w jesieni 1919 r. czasopismo p. t. „Nasze pismo“. Pokątnie zjawiały sie też w Lublinie numery wydawnictwa „Ruch komunistyczny“ jako signum temporis.

Stworzone w r. 1915 jako wynik potrzeb kulturalnych społeczeństwa tutejszego Muzeum lubelskie nie mogło się należycie rozwinąć za czasów okupacji, głównie przez zajęcie na cele wojskowe gmachu muzealnego. Dopiero w roku 1919 odzyskana część gmachu umożliwiła zgromadzenie zbiorów w jednym miejscu, ale szczupłość lokalu nie pozwala

na odpowiednie ich rozmieszczenie, aby w całości udostępnić je publiczności lubelskiej. Zarząd zamierza urządzać wystawy poszczególnych działów.

Jako na wyraz postępu w dziedzinie kultu sztuki w Lublinie wskazać należy na powstanie tutaj salonu artystycznego, gdzie na skromną skalę urządzane były wystawy prac malarskich artystów lubelskich i zamiejscowych.

Dużym ożywieniem w dziedzinie sztuki muzycznej odznaczało się lubelskie Towarzystwo Muzyczne pod kierunkiem p. Janusza Miketty. Częste koncerty z pierwszorzędnemi siłami wykonawczemi (np. Petri, Śliwiński, Barcewicz, Korolewicz-Waydowa, Melcer, Rychterówna, Comte Wilgocka, Szwarcensztajn i w. in.), t. zw. poranki pedagogiczne dla popularyzowania arcydzieł muzyki, podniesienie poziomu szkoły muzycznej im. Stanisława Moniuszki, wreszcie ze świetnym wynikiem konkurs muzyczny im. Ignacego Paderewskiego (w czerwcu 1919) świadczą wymownie o pracy zarządu T-wa i o ruchliwości instytucji, której nie zawsze, niestety, odpowiadało zainteresowanie ze strony publiczności.

Inaczej mają się sprawy Teatru Wielkiego w Lublinie. Lekka muza wojenna lat poprzednich stała się strawą powszednią niewybrednej publiczności i w roku sprawozdawczym. Obniżenie poziomu artystycznego usuwa od teatru wykwintniejszą publiczność, a na podniesienie tegoż przy panującej drożyźnie nie stać dyrekcję teatru. Robione są starania o umiastowienie teatru, co wpłynęłoby dodatnio na jego rozwój. Wybitnym momentem w działalności teatru tego w tym okresie są gościnne występy Mieczysława Frenkla we wrześniu 1919 roku.

Tłumnie zato zbierała się pewna kategorja publiczności w miejscowych kinematografach, które z wyświetlanemi obrazami o treści najczęściej sensacyjnej lub drastycznei łączyły różne popisy atletyczne, muzyczne lub lekkiej muzy teatralnej.

Życie ekonomiczne Lublina w okresie sprawozdawczym ma odrębną fizjonomję. Z jednej strony zawieszenie działań wojennych na zachodzie udostępniło dowóz towarów stamtąd do Polski, a więc spowodowało ożywienie handlu, powstają w Lublinie nowe instytucje bankowe (Bank Ziemi Polskiej, Bank Spółek Zarobkowych Poznańskich), powstają towarzystwa akcyjne i kooperatywy. Wydział Budowlany Gł. Kom. Rat. przemianowany zostaje na Okręgowy Urząd

Odbudowy Kraju i t. d. i t. d.; a z drugiej strony czynniki polityczne i ekonomiczne spotęgowały dotychczasową drożyznę, wzrastającą aż dotąd stale. Na wyniszczony przez okupantów kraj rzucili się z propagandą polityczną, używając do osiągnięcia swych celów środków ekonomicznych, różni agitatorowie socjalistyczni i komunistyczni. Podatny materjał znaleźli w służbie folwarcznej, która na razie dążyła do całkowitego wydziedziczenia właścicieli ziemskich, następnie zaś wymusiła dla siebie wygórowane warunki wynagrodzenia przy znacznym obniżeniu wydajności pracy, co odbiło się na cenach produktów spożywczych oraz ich dowozie do miast. Wobec tego i wobec wywożenia ziemiopłodów do innych okolic kraju, a nawet podobno cichaczem zagranicę („szmugiel"), Lublin stale niedomagał na punkcie aprowizacji, którą w swe ręce ujął był Magistrat, a gdy dżyste lato 1919 r. nie sprzyjało urodzajom, kilkakrotne zaś strajki służby folwarcznej powodowały przerwy w pracy rolnej i ostatecznie nie pozwoliły dokonać sprzętu okopowizn, do szalonej drożyzny, trapiącej ludność Lublina, przybyła perspektywa głodu... i chłodu, bo i dowóz węgla z kopalni krajowych zawiódł (niedomagania kolejowe).

Za to zapanowało w Lublinie łączenie się ludzi w Związki zawodowe. Ponieważ aprowidowanie ułatwiano tylko zrzeszeniom zorganizowanym, dało to impuls do łączenia się w odpowiednie grupy i związki, które poza tym wywalczały sobie stosownie do wzrastającej drożyzny wyższe normy wynagrodzenia za pracę. To przelicytowanie wartości, szrubowane z tygodnia na tydzień coraz wyżej, doprowadza do błędnego koła, w które slę wplata i skarb państwa w postaci subsydjów, a ten stoi nie świetnie.

Wspomnieliśmy o ofiarności Lublina na Skarb narodowy w pierwszej chwili po usunięciu okupantów. Ofiarność ta ustała za rządów socjalistycznych Moraczewskiego, który nie cieszył się zaufaniem większości narodu. Ożywiła się znowu, gdy na arenie politycznej zjawił się Ignacy Paderewski i powołał do życia nowy gabinet narodowy (4-I-1919). Lublin uczcił ten fakt radosnym obchodem, ku niezadowoleniu rozhukanej garści socjalistycznej, której sekundowała Milicja Ludowa.

Niech nam wolno będzie przebiec pobieżnie główniejsze od tego momentu wypadki krajowe, które odbiły się echem w Lublinie lub w których Lublin brał udział.

Niebawem ogłoszona ordynacja wyborcza do Sejmu ustawodawczego zainteresowała Lublin wyborami, do których zgłoszono 13 list wyborczych. Wybory odbyły się w Lublinie 26 stycznia, w okręgu lubelskim 31-I-1919. Lublin wybrał na swego przedstawiciela pierwszego obywatela krajn Ignacego Paderewskiego, ponieważ jednak wybrała go byla również i War-zawa, zrzekł się on preto mandatu z Lublina, gdzie zastąpił go redaktor „Głosu Lubelskiego" p. Ryszard Wojdaliński.

Dzień otwarcia Sejmu ustawodawczego w Warszawie 10 lutego 1919 r. uznany został przez Naczelnika Państwa za święto narodowe. Obchodzono je i w Lublinie, co sparaliżowało manifestacje socjalistyczne.

Każdy donioślejszy wypadek polityczny żywym echem odbijał się w Lublinie. Niepewne losy Gdańska, Ślązka Cieszyńskiego, Ślązka Górnego, Lwowa i „Galicji Wschodniej" znajdowały oddźwięk w postaci wieców, uchwał, protestów, czynnej pomocy pieniężnej lub szczerej radości, jeżeli sprawa przechylała się na naszą korzyść. Sięgaliśmy i w przeszłość. Dnia 24-go marca 1919 r. obchodził Lublin 125-tę rocznicę przysięgi Tadeusza Kościuszki na rynku Krakowskim, 3-go maja—rocznicę Konstytucji 1791 r., a 1 lipca 1919 roku — 350-ą rocznicę wiekopomnej Unji Lubelskiej. W dniu tym uroczyste pontyfikalne nabożeństwo w kościele po-Dominikańskim zgromadziło tłumy lublinian, a świetna akademja w Uniwersytecie Lubelskim liczne zastępy inteligiencji miejscowej, która złożyła wieńce u pomnika Unji na Krakowskim-Przedmieściu.

Podniosłe chwile jakie przeżywał Lublin, przeplatane były momentami ciemnemi lub groźnemi, jak chmurne dnie i burze przeplatają dnie pogodne i słoneczne.

Oto marcowy strejk służby miejskiej: obsługa w biurach ustaje, pogotowie ratunkowe nieczynne, straż ogniowa nie wyjeżdża do pożarów i zdejmuje koła od wozów, trumny niepogrzebanych nieboszczyków zalegają cmentarz... Służba domaga się podwyżek; co wynosi około 30000000 koron, a budżet miejski przewiduje 7000000 koron niedoboru. Pomimo to Rada miejska podwyżki uchwala!

Oto dnia 11 kwietnia wybuch magazynów wojskowych z amunicją: wypadek czy zbrodniczy zamach komunistów nie wyjaśniono. Szkody w mieście duże, zwłaszcza w wybitych szybach.

Oto znowu strejk policji miejskiej i pozostawienie ludności bez opieki (15.IV)...

Ale znów na horyzoncie Lublina zajaśniało słońce. Dawno gród trybunalski nie obchodził tak radośnie świąt Zmartwychwstania. Pomyślne wieści: front ukraiński pod Lwowem przerwany przez wojsko polskie! Wilno zdobyte przez nas na bolszewikach (20.IV.19)! Wreszcie jadą do kraju tak długo oczekiwane dywizje generała Józefa Hallera i oto są już w Lublinie! Niebawem zjeżdża tutaj i sam generał Haller (4 maja).

Oglądał stary Lublin w murach swoich i innych dostojnych gości: 15 kwietnia bawi w Lublinie Minister zdrowia p. Janiszewski; 30/IV przybywa tu J. E. biskup Wojsk Polskich Gall, 31/V zwiedza odpowiednie biura w Lublinie Minister Poczt i Telegrafu p. Linde; 25/VI Minister Spraw Wojskowych Leśniewski zwiedza urządzenia wojskowe w Lublinie; 10/X jest na otworzeniu roku akademickiego w Uniwersytecie Lubelskim Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego p. Łukasiewicz. Wreszcie zapowiedziany na 23 listopada b. r. przyjazd Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego z powodu choroby tegoż odłożony został do połowy grudnia.

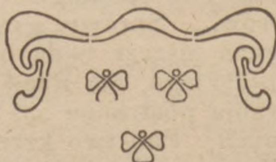
Doniosłość światowego znaczenia faktu podpisania pokoju z Niemcami w Wersalu 28 czerwca 1919 roku odczuł radośnie Lublin, bo w tym akcie zagwarantowane zostało powstanie samodzielnej niepodległej Polski, połączonej z trzech ongi zaborów... Sprawy granic, sprawy krajów kresowych rozstrzygane jeszcze będą bąć drogą plebiscytu, bąć czynami oręża polskiego, ale Rząd Państwa już stanął i nie obalą go knowania postronne ani nurtowanie wrogich żywiołów wewnętrznych. Państwo krzepnie i nabiera mocy, a Lublin z wielowiekową tradycją w zgodzie staje do pracy na pożytek Ojczyzny i Państwa Polskiego z zapałem i wiarą w lepszą przyszłość. I wiara ta pozwala mu mężnie znosić ciężkie dni przesileń obecnych, braków i niedomagań, z których i on i Polska wyjść jednak muszą zwycięzko. Mamy wiarę w przyszłość, bo mamy ludzi, ożywionych ideą dobra społecznego i gotowych do czynu. Lublin, to wszak wyłonił w listopadzie 1919 r. takiego ministra aprowizacji, jak p. Stanisław Śliwiński, który tę ważną dziedzinę gospodarki krajowej silną ujął dłonią i mamy nadzieję, pomyślnie przeprowadzi w tym trudnym roku wyżywienie wielomiljonowej

ludności. Tu obok starszych sił wytrawnych w pracy społecznej zjawiają się młodzi a dzielni pracownicy, którzy najlepszą dają nadzieję, że życie i losy Lublina na lepsze popchną tory.

Pobieżna ta kronika daleką jest od wyczerpania całego materjału, nie daje dokładnego obrazu. Czujemy to, że szkicowo zaledwie potrąca o wiele kwestji, innych może nie porusza wcale, a ciągle wybiega po za mury miasta, zahaczając o wypadki krajowe, przeważnie polityczne. Raczy te wszystkie niedokładności pobłażliwy czytelnik wybaczyć. Żyjemy w czasach, kiedy właśnie wypadki polityczne górują ponad wszystkiemi przejawami życia gromadnego, a żyjemy przytym w czasach chaotycznych, gdzie skłębionym wypadkom wtóruje gubiąca się myśl ludzka. Wypadki ogólnokrajowe znajdują odbicie i w życiu naszego miasta. Gdy życie kraju i życie Lublina popłynie normalniejszym korytem, i obraz tego życia będzie spokojniejszy i dokładniejszy.

Lublin, ogólnie biorąc, nawet w tych ciężkich czasach rozwija się i rozrasta. Dotkliwy brak mieszkań świadczy o przyroście ludności i o wzmaganiu się życia kulturalnego i ekonomicznego. Doszliśmy do takiego punktu, z którego ruszyć nakazuje konieczność, a gdy raz ruszymy, rozwijać się będziemy jak lawina górska.

Tylko wytrwajmy!

Z cyklu „Tryolety“.

Na jeziorze szklane tonie
porudziałe spadły liście
w krwawych blasków cichym skonie,
na jeziorze szklane tonie,—
z nieb gdzie, lazur słońca płonie,
wolnym lotem, uroczyście
na jeziorze szklane tonie
porudziałe lecą liście.

Jastrzębiec.

Za „Żelazną Bramą”

(z cyklu „Warszawa”).

Siadły przekupki w rząd, koleją,
z dwu tęcz ulicę czynią długą,
w słońcu jarzącą złotą smugą,
nad którą, w skwarze kwiaty mdleją.

W koszach, gliniakach, w maju liści,
we mgle narcyzów—wód kosacze;
czeremcha, więdnąc, rzewnie płacze,—
nad zwisłe róże bez się kiści.

Nad kwiat schylając strojne głowy,
między stragany—tłum miastowy
idzie brać szczęścia, co w kwiat płoną.

a za koszami,—suchotnicza,—
drobną monetę z trudem zlicza
przekupka z twarzą opaloną.

Jastrzębiec.

Z cyklu „Tryolety“.

W dół obwisły zmarzłe róże.
Śnieg na Astrach czubi płaty.
Wszędzie pustka, wicher w górze.
W dół obwisły zmarzłe róże.
Krzew w chochoła gnie posturze
grzbiet pod śniegiem przebogaty.
W dół obwisły zmarzłe róże.
Śnieg na astrach czubi płaty.

Jastrzębiec.

TĘSKNOTA.

Jak anioł idealna w dziewiczej tęsknocie,
niby obraz—w tło ciemne, oprawna w okienko
dnie całe pod kwiatem, co wzwyż pnie się cienko
trwa w dale zapatrzona i z myślą w odlocie.

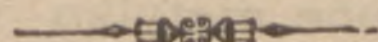
Już dawno wyblaknęło na tambrorku denko,
wzór barwą się nie pisze w hawtownej robocie;
już bieli dłoń nie pieści na puszystym kocie,
co w kłębek się uwinął i śpi przed panienką.

Lecz moja gdy się ku niej zapatrzy tęsknota,
z dum zbudzi się, obejrzy, kwiatem lic się spłoni,—
rąk sploty wpół—omdlałe gibki ruch rozmota.

włos w puklach przymusnąwszy na tętniącej skroni
do piersi falującej czule garnie kota
i oczu rozmarzeniem w moje światy goni.

Jastrzębiec.

Wolny handel.

Rok ubiegły zaznaczył się między innemi walką stronnictw w Sejmie w sprawie wprowadzenia u nas wolnego handlu.

Kwestję tę pragnąłbym w krótkich słowach oświetlić z punktu widzenia zasadniczego. A więc biorąc za podstawę naszych rozumowań dążenie każdego człowieka, zrzeszeń ludzkich, całych społeczeństw i narodów do wolności osobistej, przy jednoczesnem uwzględnieniu walki o byt, co znowu wywołuje współzawodnictwo, musimy przyjść do przekonania, że tak w handlu, jak i w innych dziedzinach życia, człowiek dążyć będzie zawsze do uzyskania możliwie jak największej swobody ruchów, do rozszerzania tych ram, w jakie wtłacza go prawodawstwo, do rozluźnienia tych więzów, jakie nakładają na niego różne wyjątkowe ograniczenia.— Prawodawstwo otrzymuje społeczeństwo takie, na jakie zasługuje. Im większe krępują je więzy, na tem niższym stoi poziomie kulturalnym i cywilizacyjnym. Z drugiej strony im więeej ograniczające go prawa wiążą, tem wiącej chce je obejść, tem więcej wyrabia w sobie na krzywdę innych spryt, a nie zdolności. Tę walkę człowieka z krępującymi go więzami na każdym kroku, a jednocześnie współzawodnictwo, ambicję, istotę walki o byt należy brać przedewszystkiem pod uwagę.

Nie garstka demagogów, właściwie największych reakcjonistów, pragnących oprawić w ramki ludzkość, narzucić jej swoje teorje nic z życiem wspólnego nie mające, lecz życie samo, to bujne, twórcze życie, tworzy drogi, któremi ludzkość kroczy.

Drogi te, od zaczątków niemal pierwotnej ludzkości, wykuwane były dzięki współzawodnictwu, dzięki wolnemu handlowi, który tworzył, choć pośrednio, cywilizację i kulturę.— Wolny handel to podstawa choć przymusowej uczciwości, gdyż musi stwarzać uczciwą konkurencję, wolny handel, to bezwzględny interes spożywcy, gdyż dzięki niemu konsument może otrzymać towar najtańszy i najlepszy, w przeciwnym razie konkurencja go obali, wolny handel, to bodziec do czynu, do inicjatywy, do wywołania energji. — O ograniczeniu wolności handlu z punktu widzenia polityki ekonomicznej danego kraju mówić nie będę, bo jeżeli są takie ograniczenia, to one nietylko w niczem nie obalają pojęcia zasadniczego o wolności handlu, lecz jedynie są pewnymi wyjątkami, przeważnie normalnie wprowadzanymi przez państwo ze względów fiskalnych, lub obrony nazewnątrz, i dlatego że są wyjątkami, potwierdzają znakomicie zasadę wolności handlu. —

Wodz.

RYNEK.

(*z cyklu „Miasteczko"*).

Obrzękłe chmury leniwo się wloką.
Pajęczą przędzę ukosem deszcz smugi
bez przerwy trzęsie na rynku plac długi
podzwonnym szmerem. Już w ścieku głęboko

bulgota wzdycha,—dzieś mu wtórzy drugi:
Tysiące źródeł wokół widzi oko,
jak się szamocą z kamienną opoką,
zwalaną błotem, sinawą z szarugi.

Rzędami, puste, nudzą się stragany:
gdzie-nie-gdzie szmaty powisa wątpienie.
Dach jakiś błyszczy smołą wymazany.

Zacieki siwe deszcz na płoty żenie,
w kałużę dzwoniąc, co pod stopy ściany
wznosi mętne, spienione strumienie.

Jastrzębiec.

K O G U T Y

(z cyklu „Ptaki”).

Nie racząc widzieć, jak się kaczki wloką,
z powagą czuba ledwo gnąc przed kurę,
stąpaniem z góry, pysząiąc swą posturę,
rywala spotkał kokot po-przed kwoką.

stanęły groźne, oba złotopióre,
dziób tuż przed dziobem i przed okiem—oko,
raz tuż nad ziemią, wyżej, znów wysoko.....
Ten grzebień zwiesza, tamten stroszy wzgórę.

Aż skoczą naraz: wiewają ogony,
pazury, dzioby—leci piór bez liku,
gdakanie, furkot, piasek wkrąg zbroczony

i oto górą książę na kurniku!
Otworzył dzioba, dysze zwyciężony—
w łopocie skrzydeł nad nim „Kukuryku“!

Jastrzębiec.

Bierzmy się do Handlu!

W dawnej Rzeczypospolitej, wychowanie młodzieńca polegało głównie na tem, aby od zarania lat wprawiał się do rycerskiego rzemiosła, taka była potrzeba wychowania dużej ilości społeczeństwa, gdyż sąsiedzi nasi od wschodu i zachodu przez wieki całe, ostrzyli zęby na ziemię nasze. Młodsi, pełnię życia, siłę wieku rycerz spędzał na koniu, w obozach, na polach bitew, hen aż na Kresach Rzeczypospolitej spędzał nieraz i połowę życia, bronił Kraj przed najazdem Tatarów, Turków i Bóg wie jakich odmieńców.

Rycerz w wolnych latach od wojny zajmował się rolnictwem, uważając je za jedyne, po rycerskim, szlachetne rzemiosło, prawie wszystkiem innem zajmowali się według ówczesnych pojęć ludzie „podlejszego stanu", a więc: mieszczaństwo, łyki miejskie, sprowadzone do kraju niemce, ormianie i żydzi i wszelkie inne powstałe plugastwo ludzkie, ci ludzie, spełniali wszelkie prace po za rycerskiemi, do życia narodu potrzebne.—

Z biegiem czasu, ze zmianą warunków zewnętrznych zmieniały się i warunki wewnętrzne, nie pozostały bez ogromnego śladu w charakterze rycerskiej części społeczeństwa — szlachty, rozbiory Polski, postępowy Jej upadek, wreszcie niewola miecz wytrąciła z ręki—smutna rzeczywistość dziejowatrzeba go

było przekuć na lemiesz; ci, którzy nie mieli własnego kawału ziemi, musieli iść do miast i tam szukać dla siebie zajęcia.—Potomkowie dawnych rycerzy zaczęli brać się do różnorodnych prac, a więc do medycyny, prawa, urzędów, techniki, wreszcie do handlu, czyli jak mówiono dawniej do „łokcia i miarki", za które pod grozą utraty szlachectwa brać się szlachcicowi nie wolno było — taki był duch czasu, tembardziej, iż mitologiczny Merkury w pojęciu ubiegłych czasów, był tylko bożkiem i opiekunem Kupców i złodziei (niestety ten myt w zupełności znalazł usprawiedliwienie w czasie obecnej wielkiej wojny).

Gdy szlachta zaczęła się brać do handlu, nie z upodobania, lecz wyłącznie dla kawałka chleba z przerażeniem zobaczyła, iż polskiego handlu niema, nie istnieje, istnieje tylko kramarstwo przez polaków uprawiane, to jest pojedyńcze sklepy, kramy, handelki, zaś prawdziwie wielki handel t. j. import i export jest wyłącznie w posiadaniu żydów i niemców, lub też polaków niemieckiego pochodzenia.

Ciężkie i były i są do tej pory dzieje polskiego kupiectwa, typu kupca o szerokim pokroju jeszcze nie mamy, a przynajmniej nie wielu takich znajduje się wśród naszego społeczeństwa, bardzo mało jest ludzi przygotowanych do solidnego handlu, w całym słowa tego znaczeniu, przeważnie jest w dalszym ciągu kramarstwo, bez rozumnej kalkulacji, bez rachunku ot taki sobie dyletantyzm, uprawiany najczęściej przez ludzi, którzy upatrując w handlu jedynie duże źródło zysków zakładali tak zwane „interesa", nazywając się Kupcami, a o handlu prawdziwym, nie mając najmniejszego wyobrażenia, niestety ten typ kupca jest najbardziej wśród naszego społeczeństwa rozpowszechniony, handel w oczach tych ludzi jest tylko mniej lub więcej ciemnym procederem i niczem więcej; wy-

korzystać nieświadomość nabywcy i zedrzyć z niego jak największą cenę, oto jest główne zadanie uśmiechniętych uprzejmie za ladą kupczyków.

Wojna wszechświatowa nakazuje bardzo poważnie zastanowić się nad genezą handlu, czy on rzeczywiście nie jest naprawdę brudnym zajęciem, odpowiednim jak mawiali nasi pra praojcowie dla ludzi „podlejszego stanu" w wojnie obecnej z małemi wyjątkami, ktokolwiek dotykał się handlu ten „zarobił" (przywykliśmy tak do tego dobrodusznego wyrażenia nawet wtedy, gdy ten „zarobek', stał się zwykłym synonimem złodziejstwa) bardzo, bardzo dużo pieniędzy przy minimum nakładu pracy.

Wszystko prawie, co dotykało się handlu zbogaciło się, czy to zawodowy kupiec, czy wojenny kupiec, czy ten bogobojny ludek miejski w wyzysku idący w parze z najwstrętniejszym typem miejskim, sklepikarzem, (nieodłącznie od tego pojęcia, uwidacznia się sylwetka pani sklepikarzowej w brudnej bluzce, z rozkołtunionym łbem, brudnemi „palicami" i z czcigodnym małżonkiem o czerwonej gębie). Dalej idzie cały szereg zacnych postaci ludzkich, których jedynym zajęciem było obdzieranie ludzi niemal ze skóry. Kończy korowód ludzi handlujących tak zwany obywatel ziemski, który, jeżeli tylko dotknął się handlu-szmuglu zapachniał takim samym wyziewem błota z kałuży, jak wszyscy wyżej wspomnieni.

Ponieważ nie ma reguły bez wyjątku, zdarzali się przeto i w czasie wojny ludzie, którzy dotykali się handlu i pozostali ucziwymi, ci jednak nie zbogacili się, bo dla tych handel pozostał tylko pracą uczciwą tak dobrą, jak każda inna, a nie „sprzyjającą konjukturą" i tym podobnemi rzeczami, na które powołują się jako na swe usprawiedliwienie rozmaite zbogacone przez obdzierstwo indywidua.

Wszystko to jest bardzo smutne, lecz niestety prawdziwe. Czas już skończyć z handlem przedwojennym i wojennym, czas już skończyć z zajęciem, które w oczach sprawiedliwych ludzi, obniża godność człowieka i jest tem czemś, co jak mawiali praojcowie nasi odpowiednim dla ludzi „podlejszego stanu".

Niechaj handel, handel prawdziwy stanie się udziałem ludzi szlachetnego stanu, to jest ludzi pracy uczciwej zawodowej, ceniących uczciwość i godność swą wyżej ponad zrobienie grubego majątku i dorywcze grube zarobki. Niechaj handel nasz będzie oparty na wykształceniu fachowym i to możliwie jak najwyższym, a mniej na tak zwanym „sprycie do handlu" który jest zbyt elastycznym pojęciem i często bardzo niemoralnym. Handel w Polsce niechaj będzie handlem polskim, a nie expozyturą handlu polskich żydów, tak jak to przeważnie jest obecnie.

Dosyć już śmiechu i naigrywania się nad polskim lenistwem, brakiem organizacji, brakiem umiejętności do pracy ciężkiej, solidnej. Dosyć już żydowskiej gospodarki na ziemi krwią naszą i potem zbryzganej. My na ziemi naszej będziemy panami i gospodarzami. Na polskiej ziemi niech zakwitnie rozumny uczciwy handel polski.

A. Kuczyński.

Starszy Zgromadzenia Kupców m. Lublina.

HUMOR.

Pewny literat bardzo gładko przelewa płody węgierskie na polski język. Edycja zawsze jest in quarto, pełno w niej winetek, a oprawa w hucie robiona.

—o—

I kobiety dzielą swe zdanie na arystokratyczne i demokratyczne, bo jedne chciałyby panować, a drugie żeby były rzeczypospolite.

—o—

Nic łatwiejszego jak wystawić zamki na lodzie, ale nic trudniejszego jak dostać do nich komornika.

—o—

Najlepiej jest łgarzom powierzać tajemnice, bo choć ją wypletą, to im nikt nie uwierzy.

—o—

Nie prawdaż zawołał jeden że rozprawiam jak książka? w istocie odpowiedziała dama, tylko się każ Waćpan oprawić w cielęcą skórkę.

—o—

Kruk żyje długo choć kradnie, a baranek i wełną się nie okupi.

—o—

Jeden ofiarował się do Częstochowy żeby mógł często chodzić.

—o—

Dziś do talentów człowieka i piękna żona się liczy.

—o—

SEKRETARZ i LAK

Dał Sekretarz lakowi moralną naukę
Strzegąc w liście sekretu, by przez żadną sztukę
Niedał się uwieść,—ognia by się wystrzegał,
Lak zaręczył, by na nim zupełnie polegał,
Lecz dodał, gdy w nas obu sekretarska cnota,
Ja się będę strzegł ognia. a ty strzeż się złota.

SZARADY.

Dwa kawałki cztery boki,
W grób zawiodły święte zwłoki,
Kościół je za dziesięć bierze
W nagrodę mężni żołnierze
Kto nie idzie miarą cnoty
Liczy nim swoje kłopoty.

krzyż.

—o—

Choć potrójne mam znaczenie,
Przecież nazwiska nie zmienię.
Niosę w polu żyzne plony,
Gospodarz mną nagrodzony,
Bawię najczęściej w stolicy
Tam się zjawiam tam się płodzę,
I z ulicy do ulicy,
Najszybszym pędem przechodzę,
Nareszcie któż mi nie przyzna.
Żem jest słowo, żem jest pole;
Przytem na scenie mężczyzna,
Pan Żółkowski grał mą rolę,

nowina.

—o—

Czytaj tak albo wspak
Będziesz mieć odpowiedź

zaraz.

—o—

Pierwsze półwysep na wschodzie
A drugie litera,
Wszystko ubiór człowieka, co w każdym narodzie
Szachrajstwem pieniądz wydziera.

krymka.

—o—

Pierwsze kwiat, drugie ty, trzecie ja,
A wszystko ani ty ani ja.

bestyja.

—o—

ANEGDOTY.

Pewien młody angielski panicz powróciwszy z Francji, opowiadał o wielu osobliwościach dworu francuskiego królowi Wilhelmowi, między innemi i to za szczególną rzecz

przytoczył, iż król francuski miał starą kochankę, a młodego ministra. To powinno ci być nauką młodziku rzekł Wilhelm, iż król francuski nie używa ani jednej ani drugiego.

—o—

Skąpiec jeden niechciał swej pieknej żonie sprawić nowej sukni. Na co ona rzecze, albo mi spraw nową suknię, albo będę przymuszona chodzić nago, a wtenczas może przecie nie jedno serce do litości wzbudzę.

—o—

NAGROBKI.

Pijakowi: Łyknął
Krzyknął
Przewrócił oczyma
I już go nie ma.

—o—

Literatowi: Taka to bywa zapłata
Nie jednego literata:
Po śmierci mu wszyscy kadzą,
A za życia jeść nie dadzą.

—o—

Dumnemu: Sam sobą tylko zajęty.
Chodził za życia jak pęcherz nadęty,
A w tym pęcherzu zawsze coś szumiało,
Pękł wreszcie wiatr wyleciał i nic nie zostało.

—o—

Urzędnikowi: Wielka była polityka
Tego pana urzędnika
Nie dał zgorszenia nikomu,
Bo kradł zawsze po kryjomu.

—o—

Próżniakowi: Przez całe życie chodziłem,
Całe życie jadłem, piłem,
Dość trudów, już się nie ruszę
Bo odpocząć sobie muszę.

Momus *A. Żółkowskiego.*

Uniwersytet lubelski.

Uniwersytet lubelski rozpoczął uroczystą inauguracyą w dziu 7 października r. 1919, odbytą w obecności P. Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia publicznego d-ra Jana Łukasiewicza i szefa sekcji prof. Wrzoska drugi rok swego istnienia. Pierwszy sok akademicki naszej Wszechnicy zaznaczył jej wszechstronny i znakomity rozwój.

W r. akad. 1918/1919, rektorem Uniwersytetu lubelskiego był J. Magnificencja ks. prałat prof. dr. Idzi Radziszewski, wicerektorem prof. Konstanty Chyliński dziekan wydziału teologicznego ks. prof. Piotr Kremer, dziekan wydziału prawa kanonicznego i nauk moralnych ks. prałat Bronisław Żongołłowicz, dziekanem wydziału prawa i nauk społeczno-ekonomicznych prof. dr. Antoni Peretiatkowicz, dziekanem wydz. nauk humanistycznych prof. Stanisław Ptaszycki, sędzią uniwersyteckim prof. dr. Stanisław Smolka.

W zimowem i letniem półroczu r. akad. 1918/19 wykładali na Uniwersytecie lubelskim:

I. Na wydziale teologicznym: 1) ks. Józef Archutowski (Pismo święte. Historja religji. Język hebrajski. Seminarjum z pisma świętego). 2) Ks. Błażej Czesnys prof. Akad, duch. w Petersburgu (Teologia dogmatica specialis. Seminarjum z teologji dogmatycznej). 3) Ks. Piotr Kremer, prof. Akademji duchownej w Petersburgu (Teologja dogmatywna fundamentalna. Seminarjum z ecclesiologii). 4) Ks. Czesław Falkowski, prof. Akademji duchownej w Petersburgu (Historja Kościoła. Dzieje Kościoła w okresie odrodzenia. Historja wymowy w Polsce. Seminarjum z historji Kościoła. 5) Ks. prałat Idzi Radziszewski (Teologja naturalna, Kryterjologja. Seminarjum z filozofji). 6) O. Jacek Książę Woroniecki (Wstęp do studjum św. Tomasza z Akwinu, Theologia moralis. Zagadnienie wychowania charakteru, historja i teorja).

II. Na wydziale prawa Kanonicznego i nauk moralnych: 1) Ks. prałat Bronisław Żongołłowicz, prof. Akad. duch. w Petersburgu (Juris poenalis canonici systema. Sądy Kościelne. Seminarjum z prawa Kanonicznego). 2) O. Jacek Ks. Woroniecki (Teologja moralna. Wychowanie). 3) Ks. Antoni Szymański (Teoretyczne podstawy polityki społecznej. Historja Katolicyzmu społecznego w Niemczech). Proseminarjum z polityki społecznej. 4) Ks. Piotr Kremer, Ecclesiologia.

III. Na wydziale prawa i nauk społeczno-ekonomicznych: 1) Antoni Peretiatkowicz, prof. uniw. we Lwowie (Encyklopedja nauk prawnych i politycznych. Konserwatorjum o państwie nowożytnem i prądach politycznych. Seminarjum z filozofji społecznej). 2) Jerzy Fiedorowicz, docent Uniwersytetu w Petersburgu (Historja prawa rzymskiego). 3) Henryk Radziszewski, profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa wiejskiego w Warszawie, docent Uniw. Jagiellońskiego, poseł na Sejm (Ekonomja polityczna, historja szkół ekonomicznych). 4) Ks. Aleksander Wóycicki, prof. Akad. duchownej w Petersburgu (Dzieje gospodarcze Europy zachodniej. Seminarjum z historji gospodarstwa społecznego). 5) Tadeusz Hilarowicz, radca prawny Sekcji ubezp. społ. Ministerstwa Pracy i Opieki społ. (Historja ustroju politycznego Polski. Teorja państwa i wstęp do nauki administracji. Seminarjum z prawa politycznego i administracyjnego). 6) Ks. Antoni Szymański (Teoretyczne podstawy polityki społecznej). 7) Leon Waściszakowski, dyrektor Biura statystycznego R. Z. (Statystyka. Seminarjum ze statystyki).

IV. Na wydziale nauk humanistycznych: 1) Ks. prałat Idzi Radziszewski, rektor akademii duchownej w Petersburgu (Filozofja systematyczna). Seminarjum z filozofji system. 2) Stanisław Smolka, b. profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego (Historja Polski. Konwersatorjum o metodologji historycznej). 3) Stanisław Ptaszycki, prof. Akademji duch. w Petersburgu i docent Uniwersytetu petersburskiego (Encyklopedja historji i literatury polskiej. Średniowieczna literatura religijna w Polsce. Proseminarjum paleograficzne). 4) Jan Baudouin de Courtenay, b. prof. Uniwersyt. w Petersburgu (Charakterystyka języka polskiego. Ćwiczenia etymologiczne). 5) Bogumił Jasinowski (Historja filozofji greckiej. Seminarjum z historji filozofji). 6) Ks. Cezary Pęcherski (Historja poezji polskiej. Proseminarjum polonistyczne). 7) Stefan Srebrny, docent

Uniwersytetu w Petersburgu (Historja literatury rzymskiej. Historja literatury greckiej. Proseminarjum łacińskie). 8) Konstanty Chyliński, prof. Uniwersytetu i Inst. Pedag. w Petersburgu (Historja starożytna. Wstęp do archeologji). 9) Artur Chojecki, prof. Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie (Psychologja doświadczalna. Ćwiczenia z psychologji dośw.) 10) Piotr Bańkowski (Dzieje literatury polskiej. Ćwiczenia praktyczne).

Jako docent fachowy miał dla wszystkich fakultetów wykłady o administracji dobroczynności publicznej p. Aleksander Ostrowski, szef departamentu dobroczynności ze Lwowa. Osobno odbywały się wykłady języka łacińskiego (prof. Ptaszycki), greckiego (prof. Srebrny), hebrajskiego (Ks. Archutowski), francuskiego (p. Leśniowski) i stenografji (p. Hoffman).

Przy Uniwersytecie lubelskim utworzono Zarząd Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich, złożony z reprezentantów wszystkich fakultetów. Przy wydziale prawa i nauk społ. ekon. utworzono Komisję dla spraw teoretycznych egzaminów i studjów prawniczych, której prezesem był prof. A. Peretiatkowicz; w obrębie Komisji czynny był jej Oddział prawno-polityczny pod przewodnictwem wicepr. Komisji prof. Hilarowicza.

Dyrektorem bibljoteki uniwersyteckiej był prof. Stanisław Ptaszycki.

Uniwersytet lubelski w pierwszym roku istnienia liczył około 500 słuchaczów i słuchaczek. Istniały następujące stowarzyszenia akademickie:

1) Koła naukowe: filozoficzne, historyczne, literackie, prawno-społeczne. 2) Koło Akademickie przy Towarzystwie popierania ruchu społecznego, 3) Bratnia pomoc słuchaczów Uniwersytetu lubelskiego, 4) Komitet Akademicki pomocy żołnierzowi studentowi, 5) Kuchnia studencka. — Powstało obywatelskie „Koło pomocy młodzieży akademickiej Uniwersytetu lubelskiego“, którego prezesem został p. Stanisław Śliwiński.

Jarmarki w Gubernii Lubelskiej.

Powiat Lubelski. *Lublin*, jarmarków 11: w poniedziałek po Oczyszcz. N. M. P., po 1 Niedz. postu, we środę Środopost. w poniedziałek po Niedz. Kwiet., po Niedz. Przewod., po Wniebowstąpieniu Pańsk., we wtorek po Zielonych Świątkach 3 dn. trwający w poniedziałki: po św. Bernardzie (trzydniowy), po św. Michale, po Wszystkich Świętych, i przed Bożem Narodzeniem.

Oprócz powyższych w roku 1908 ustanowione zostały dwa, 7-dniowe jarmarki na konie, bydło, wełnę i t. p., na przedmieściu Kalinowszczyzna: pierwszy—tak zwany wiosenny—rozpoczyna się w poniedziałek przed Bożym Ciałem, drugi—jesienny—rozpoczyna się w poniedziałek po Przemienieniu Pańskiem.

Bełżyce, jarmarków 6, w środy: po Niedz. Białej po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po św. Łucyi.

Biskupice, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po św. Stanisławie Biskupie, po śś. Koźmie i Damianie, po św. Marcinie Biskupie.

Bychawa, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnej, przed śś. Filipem i Jakóbem, po św. Maryi Magdalenie, po św. Mateuszu, po św. Urszuli.

Głusk, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Jadwidze, po św. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Piaski Wielkie, jarmarków 6, we środy: po św. Macieju po Niedzieli Kwietniej, po ś. Kilianie, po Podwyższeniu ś. Krzyża po Wszystkich Świętych, przed św. Tomaszem.

Powiat Lubartowski. *Lubartów*, jarmarków 7, we wtorki po 3 Królach, po Niedz. Kwietniej, po św. Filipie i Jakóbie, po ś. Stanisławie, po ś. Annie, po św. Bartłomieju, po św. Dyonizym.

Czemierniki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce po Zwiastowaniu NMP., po ś. Stanisławie, po śś. Piotrze i Pawle przed ś. Szymonem i Judą, po św. Andrzeju Apostole.

Łęczna, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po św. Józefie, w piątek po Bożem Ciele—ośm dni trwający, na św. Idzi — dziesięć dni trwający, w poniedziałek przed św. Mikołajem.

Michów, jarmarków 6, we środy: po ś. Macieju, po ś. Józefie, po św. Wojciechu, po św. Michale, po św. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kamionka, targi czwartkowe przeniesione zostały na poniedziałki.

Powiat Puławski. (*Puławy*), jarmarków 6, w poniedziałki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Walentym, po ś. Benedykcie, we wtorki: po ś. Marku Ewangieliście, po św. Zofii, po św. Łucyi.

Baranów, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedzieli Zapustnej, po św. MaryiMagdalenie, po Wniebowzięciu NMP., przed ś. Szymonem Judą.

Bobrowniki, jarmarków 6, w poniedziałek po św. Macieju, we wtorki: przed śś. Filipem i Jakóbem, po św. Trójcy, po Nawiedzeniu NMP., po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Józefów nad Wisłą, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Józefie, po św. Feliksie, przed św. Janem Chrzcicielem, po św. Michale, po Wszystkich Świętych przed św. Mikołajem.

Kazimierz, jarmarków 5, we wtorki: po św. Kazimierzu, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po św. Leokadyi.

Końskowola, jarmarków 6, we wtorki: po Niedzieli Wstępnej, przed Znalezieniem ś. Krzyża, po Bożem Ciele, po ś. Annie, po Podwyższeniu św. Krzyża, po św. Łukaszu.

Opole, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Macieju, we wtorki: po Niedzieli Kwietniej, po śś. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu św. Krzyża, po św. Katarzynie.

Wąwolnica, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po ś. Wojciechu, po Wniebowzięciu NMP., po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie Biskupie.

Powiat Janowski. *Janów*, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po ś. Stanisławie, przed św. Janem, po Podwyższeniu św. Krzyża, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

i*Annopol*, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Walentym, po N.edzieli Białej, we wtorki: po ś. Stanisławie, po św. Annie, po św Stanisławie Kostce, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kraśnik, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniej, po św. Antonim, po Wniebowzięciu NMP., po św. Franciszku Serafickim, po św. Marcinie.

Modliborzyce, jarmarków 6, we środy: po św. Macieju, po Zwiastowaniu NMP., po Zielonych Świątkach, po św. Maryi Magdalenie, po św. Mateuszu, przed św. Tomaszem.

Urzędów, jarmarków 6, we wtorki: po 1-ej Niedzieli postu, po Niedzieli Przewodniej, po Bożem Ciele, przed św. Wawrzyńcem, po św. Łukaszu, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Zaklików, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedzieli Środopostnej, po św. Annie, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych. po św. Łucyi.

Powiat Biłgorajski. *Biłgoraj*, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po św. Macieju, po Zwiastowaniu NMP., po św. Maryi Magdalenie, po Wniebowzięciu NMP., po św. Franciszku Serafic.

Józefów, jarmarków 6, we wtorki; po 3 Królach, pddług starego kalendarza po św. Józefie, po św. Małgorzacie, po Wniebowzięciu NMP., podług starego kalendarza, po św. Mateuszu, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Krzeszów, jarmarki: we wtorek po św, Józefie, w piątek po Bożem Ciele, we wtorki po Wniebowzięciu NMP., po Narodzeniu NMP., po św. Łukaszu przed św. Tomaszem.

Tarnogród, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniej, po Nawiedzeniu NMP., przed św. Wawrzyńcem, po Podwyższeniu św. Krzyża, przed św. Szymonem i Judą.

Powiat Zamoyski. *Zamość*, jarmarków 6, w poniedziałki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po śś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu NMP., po ś. Marcinie.

Frampol, jarmarków 6, we czwartki; po św. Dorocie, po ś. Kazimierzu, we środę po ś. Janie Nepomucynie, we czwartki: po NMP. po ś. Łukaszu.

Goraj, jarmarków 6, we wtorki: po św. Walentym, po św. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po ś. Bartłomieju, po śś. Koźmie i Damianie, po ś. Andrzeju Apostole.

Krasnobród, jarmarków, 6, we wtorki: po św. Macieju, po Zwiastowaniu NMP., podług star, kalendarza, po dniu zadusznym przed św. Tomaszem.

Szczebrzeszyn, jarmarków, 6, we wtorki: po Niedzieli Środopostnej, rzed ś. Filipem i Jakubem, przed ś. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu NMP., po św.Michale, przed św. Mikołajem.

Powiat Krasnostawski. *Krasnystaw*, jarmarków 6, po Oczyszczeniu NMP., po Zwiastowaniu NMP., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Annie, po ś. Michale po Niepok. Poczęciu NMP.

Gorzków, jarmarków 1, we wtorek, po św. Stanisławie.

Izbica, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Antonim, przed św. Idzim, po św. Franciszku Serafickim, przed św. Mikołajem

Turobin, jarmarków 6, we wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Wojciechu, po ś. Trójcy, po ś. Rochu, po ś. Jadwidze.

Żółkiewka, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Dominiku przed św. Idzim, przed św. Szymonem i Judą, po św. Marcinie, po św. Katarzynie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Powiat Chełmski. *Chełm*, jarmarków 6, we wtorki: po Zwiastowaniu NMP., p. s. k. po ś. Mikołaju, p. s. k. po Opiece Mutki Boskiej p. s. k. po św, Andrzeju Ap. p. n. k.

Pawłów, jarmarków 6, we wtorki: po Zwiastowaniu NMP., podług nowego Kalen., po Opiece św. Józefa, podług star. kal., po Zielonych Świątkach, podług nowego kalen., po Bożem Ciele, podług nowego kalen., po Wniebowzięciu NMP., podług starego kal., po św. Barbarze podług starego kalendarza.

Rejowiec, jarmarków 5, w poniedziałek: po św. Konstancji podług nowego kalen., w poniedziałek przed św. Jerzym podł. star. kalen. we środy: po Zielonych Świątkach, podł. star. kal., po św. Michale podług star. kalen., przed św. Tomaszem podług nowego kalendarza.

Sawin, jarmarków 6, we czwartki po dniach, 14 lutego, 11 lipca, 20 września, 30 października i 18 grudnia podług nowego kalend. i w Wielki Wtorek podług starego kalendarza.

Wojsławice, jarmarków 6. podług starego kalend., we środy po św. Józefie, przed św. Janem Chrzcicielem, po ś. Eliaszu, po Narodz. NMP., po św. Michale, przed św. Katarzyną.

Powiat Hrubieszowski. *Hrubieszów*, jarmarków 6, we wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po Ścięciu św. Jana, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem Judą.

Dubienka, jarmarków 2, podług starego kalend. we wtorki po 3 Królach, po Zielonych Świątkach.

Krytów, jarmarków 6, podł. star. kalend, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopustnej, przed św. Jerzym, po śś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu NMP., po ś. Andrzeju Ap.

Uchanie, jarmarków 6, podł. star. kalend. we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po św. Wojciechu, po Zielonych Świątkach, po śś. Piotrze i Pawle, Wniebowzięciu NMP., po ś. Dymitrze.

Grabowiec, jarmarków 6, we wtorki; po św. Weronice, po św. Lambercie, po ś. Zofji, po N. Maryi P. Skaplerznej, po Narodzeniu NMP., po Wszystkich Świętych.

Powiat Tomaszowski. *Tomaszów*, jarmarków 6, we środy, po 3 Królach, po ś. Stanisławie, po ś. Bartłomieju, po św. Tekli, po św. Łukaszu, po św. Marcinie.

Jarczów, jarmarków 6, w poniedziałki po dniach 24 lutego. 21 maja, 13 sierpnia, 13 września, 21 października i 18 grudnia,

Komarów, jarmarków 6, w poniedziałkił po Niedzieli Środopostnej, podlug nowego kalend., przed św. Janem Chrzcicielem podług nowego kalend., po Wniebowzięciu NMP., podług starego kalend., po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

Łaszczów, jarmarkow, 6, podłng star. kalend., we wtorki, po Nowym Roku, po Oczyszczeniu NMP., po Zielonych Świątkach, po śś. Piotrze i Pawle, po ś. Michale, po św. Marcinie.

Tyszowce, jarmarków 12 we środy po dniach: 6 stycznia, 29 stycznia, 18 lutego, 24 marca, 12 kwietnia, 5 maja, 16 czerwca, 5 lipca, 6 sierpnia, 10 września, 3 listopada.

CZĘŚĆ INFORMACYJNA.

Monety.

Gulden, albo floren (mon. Austrjacka) = 78,754 kop. dwom koronom = 100 krajcarom. Korona = 100 halerzom = 39,377 kop.

Marka (mon. Niemiecka) = 46,293 kop. = 100 fenigom.

Talar (mon. Pruska) = 1 r. 38,879 kop. = 30 srebrn. groszom.

Imperjał = 2 półimperjałom.

Półimperjał = 5 rublom. Rubel = 100 kopiejkom.

Frank (mon. Francuzka) = 37,5 kop. = 100 santimom, albo 20 su. Su = 1,875 kop.

Funt sterlingów (Sowren mon. Angielska) = 20 szylingom = 240 pensom = 9 rub. 45,758 kop.

Dolar (mon. Amerykańska) = 100 centom = 1 rub. 94 kop.

MIARY METRYCZNE:

a) Długości.

Układ miar metrycznych wprowadzono najpierw we Francji w roku 1799. Za jednostkę przyjęto **metr**, którego długość w przybliżeniu równa się dziesięciomiljonowej części ćwiartki południka ziemskiego.

Miriametr = 10 kilometrom (km).
Kilometr = 10 hektometrom (hkm).
Hektometr = 10 dekametrom (dkm).
Dekametr = 10 metrom (m.)
Metr = 10 decimetrom (dm.)
Decimetr = 10 centimetrom (cm).
Centimetr = 10 milimetrom (mm.)

W fizyce do wyrażenia bardzo drobnych długości używa się mikronu (miary mikroskopowej) i mikromilimetra (miary molekularnej).

1 mikron = 0.001 milimetra.
1 mikromilimetr = 0.000001 milimetra.

Wzorowy metr francuzki jest to sztaba platynowa przy 0° danego wymiaru, przechowywana w Sevres pod Paryżem.

Wzorowy metr austrjacki zrobiony jest ze sztaby szklanej, zakończonej kulistemi powierzchniami o promieniu 0,5 m.—Odległość średnicowa końców jest metrem austrjackim, równym 0.99990764 metra paryzkiego platynowego.

b) Powierzchni.

Hektar = 100 arom.
Ar = 100 metrów kw.
Centiar = 0.01 arn. = 1 metrowi kw.

c) Objętości.

Przy odmierzaniu drzewa opałowego:

Dekastr = 10 sterom.
Ster = 1 metrowi sześciennemu.

Przy odmierzaniu ciał sypkich i płynnych:

Hektolitr = 10 dekalitrom.
Dekalitr = 10 litrom.
Litr (zawartość decimetra sześcien.) = 10 decilitrom.
Decilitr = 10 centilitrom.

d) Ciężkości.

Jednostką ciężaru jest gram (g), ciężar 1 cm^3 wody dystylowanej w temperaturze 4° C. w szerokości geograficznej 45°, na wysokości poziomu morza.

Kilogram (ciężar 1 lit. wody dystylow.) = 10 hektogram.
Hektogram = 10 dekagramom.
Dekagram = 10 gramom.
Gram 10 decigramom.
Decigram = 10 centigramom.
Centi gram 10 miligramom.
Tona = 1000 kilogramom.
Tona = 10 centnarów metrycznych.
Centnar metr. = 100 kilogramom.

Wszystkie państwa Europy (za wyjątkiem Danji i Rosji) wprowadziły u siebie miary metryczne.

MIARY ROSYJSKIE od r. 1845.

Miary długości.

Mila = 7 wiorstom.
Wiorsta = 500 sażeniom.
Sażeń = 3 arszynom, albo = 7 stopom (w miernictwie).
Arszyn = 16 werszkom, albo = 28 calom.
Stopa = 12 calom.
Cal = 10 linjom.

Miary powierzchni.

Desiatina = 2400 kw. sażeniom.
Kw. sażeń = 49 kw. stopom.

Miary objętości.

a) do ciał sypkich:

Łast = 12 czetwiertiom.
Czetwiert' = 8 czetwerykom.
Czetweryk = 8 garncom.

b) do ciał płynnych:

Beczka = 40 wiadrom.
Wiadro = 10 sztofom.
Sztof = 10 czarkom.

Miary ciężkości.

a) handlowe:

Berkowiec = 10 pudom.
Pud = 40 funtom.
Funt = 32 łutom.
Łut = 3 zołotnikom.
Zołotnik = 96 dolom.

Funt rosyjski, jest to ciężar 25,019 sześcien. cali ros. wody dystylowanej w próżni przy 13° R.

b) wagi aptekarskie (dawniejsze):

1 funt apt. = 12 uncjom.
1 uncja = 3 drachmom.
1 drachma = 8 skrupułom.
1 skrupuł = 20 gramom.

MIARY NOWOPOLSKIE
(od 1 stycznia 1819 r. do 1845 r.)

Miary długości.

Mila polska = 8 stajom.
Sążeń = 3 łokciom.
Łokieć = 2 stopom.
Stopa = 12 calom.
Cal = 12 linjom.

Miary miernicze.

Sznur = 10 prętom.
Pręt = 15 stopom

Miary powierzchni.

Włóka = 30 morgom.
Morga = 3 sznurom kw. = 16875 łokciom kw.
Sznur kw. = 100 prętom kw.
Pręt kw. = 225 stopom kw.

Miary objętości.

a) ciał sypkich:

Korzec = 4 ćwierciom.
Cwierć = 8 garncom.
Garniec = 4 kwartom.

b) ciał płynnych:

Beczka = 25 garncom.
Garniec = 4 kwartom.
Kwarta = 4 kwaterkom = 8 półkwaterkom.

Miary ciężkości.

Centnar = 4 kamieniom.
Kamień = 25 funtom.
Funt = 32 łutom.
Łut = 288 gramom

Miary papieru.

Bela = 10 ryzom.
Ryza = 20 librom.
Libra = 24 arkuszom.

DZIAŁ KOŚCIELNY.

Marjan Leon Fulman — Biskup Diecezji Lubelskiej.

Kapituła Katedry Lubelskiej.

PRAŁACI:

1. Dziekan *ks. Władysław Koglarski*, K. Ś. T.
2. Archidjakon, *ks. Antoni Noiszewski*, M. Ś. T.
3. Kustosz, *ks. Józef Pruszkowski*, K. Ś. T.
4. Scholastyk, *ks. Ignacy Mech*, K. Ś. T.
10. *ks. Jan Kureczko M, S. T.*
11. *ks. Florjan Krasuski Dr. Fil.*
12. *ks. Edward Jankowski M. S, T.*

KANONICY:

5. *ks. Konstanty Szyszkowski*, K. Ś. T.
6. *ks. Ludwik Kwiek*, M. Ś. T.
7. *ks. Adolf Pleszczyński*, K. Ś. T.
8. *ks.. Zenon Kwiek*, M. Ś. T.
9. *ks. Józef del Campo Scipio*, K. S. T.

Kanonicy Honorowi Katedralni.

1. *ks. W. Kościelniakowski.*
2. *ks. Antoni Skowronek M. S.* T.

Kapituła Kollegiaty Zamojskiej.

PRAŁACI

1. Dziekan, *ks. Wincenty Harman.*
2. Kustosz, *ks. Leon Wydżga.*
3. Scholastyk, *vacat.*

KANONICY:

1. *ks. Juljan Bogutyn,*
2. *ks. Andrzej Wadowski·*
3. *ks. Walenty Goliński.*
4. *ks. Adam Decjusz.*
5. *ks, Melchjor Juściński.*
6. *hs. Mikołaj Gozdalski.*
7. *ks. Antoni Gryczyński*
8. *ks. Antoni Wójcikowski.*
9. *kl. Bronisław Malinowski.*

Kurja Diecezjalna.

Wikarjusz Generalny *ks. prałat Władysław Koglarski.*
Kanclerz *ks. kanonik Ludwik Kwiek.*
Notarjusze *1. ks, kanonik W. Kościelniakowski.*
2. ks. Fr. Tylus.
Referent do spraw szkolnych *ks. kanonik Krasuski.*
Referent do spraw społecznych *ks. Ignacy Cyraski.*

Sąd Biskupi.

Oficjał *ks. psałat Władysław Koglarski*
Vice-Oficjał *ks. prałat Zenon Kwiek.*
Obrońca nierozerwal. małżeństwa *ks.* kan. *W. Kościelniakowski.*
Notarjusz *ks. kanonik Ludwik Kwiek.*

Sędziowie Prosynodalni.

Ks. prałat *Władysław Koglarki.*
Ks. prałat *Antoni Noiszewski.*
Ks. prałat *Józef Pruszkowski.*
Ks. pralat *Zenon Kwiek.*
Ks. kanonik *del Campo Scipio.*

DZIEKANI:

Lubelski, *ks. kanonik Edward Jankowski,*
proboszcz parafji Katedralnej,
Bełżycki, *ks. Stanisław Siennicki,*
proboszcz parafji Bełżyce,

Biłgorajski, *ks Czesław Koziołkiewicz*,
proboszcz parafji Biłgoraj.
Biskupicki, *k. Wielisław Krycki*,
proboszcz parafji Biskupice.
Chełmski, *ks. Ludwik Bernatt*,
vice proboszcz parafji Chełm.
Hrubieszowski, *ks. Melchior Juściński*,
proboszcz parafji Hrubieszów.
Janowski, *ks. Michał Zawisza*,
proboszcz parafji Janów.
Kraśnicki, *ks. kan. Józef Scipio del Campo*,
proboszcz parafji Kraśnik.
Krasnostawski, *ks. kan. Adam Decyusz*,
proboszcz parafji Krasnystaw.
Kurowski, *ks. Michał Dworzycki*,
proboszcz parafji Kurów.
Lubartowski, *ks. Ryszard Słapczyński*,
proboszcz parafji Lubartów.
Łęczyński, *ks. Wacław Krasuski*,
proboszcz parafji Łęczna.
Opolski, *ks. Wojciech Telatycki*,
proboszcz parafji Opole.
Puławski, *ks. Stanisław Kamiński*,
proboszcz parafji Włostowice.
Szczebrzeszki, *ks. kan. Andrzej Wadowski*,
proboszcz parafji Szczebrzeszyn.
Tarnogrodzki, *ks. kan. Bronisław Malinowski*,
proboszcz parafji Tarnogród.
Tomaszowski, *ks. kan. Juljan Bogutyn*,
proboszcz parafji Tomaszów.
Turobiński, *ks Franciszek Brawski*,
proboszcz parafji Turobin.
Tyszowiecki, *ks. kan. Antoni Gryczyński*,
proboszcz parafji Nabróż.
Zaklikowski, *ks. Piotr Kwoczyński*,
proboszcz parafji Zaklików.
Zamojski, *ks. kan. Walenty Goliński*,
proboszcz parafji Łabunie.

Seminarjum Lubelskie.

Rektor *ks. prałat Zenon Kwiek M. S. T,*
Wice-Rektor, *ks. Antoni Zawistowski M. S. T*
Profesorowie: *ks. prałat Antoni Noiszewski M. S. T.*
ks. Antoni Skowronek M. S, T.
ks. Włodzimierz Mentzel.
ks. Leon Chróścicki.
ks. Ludwik Zalewski. Dr. Fil.
ks. Mieczysław Malawski M. S. T.
ks. Feliks Bytomski Dr. Teol.
ks. Bronisław Woźnicki.
ks. Jan Kralisz Dr. Teol.

Kościoły parafjalne i filjalne w Lublinie.

Katedra i zarazem parafja 1-a św. Jana.
Proboszcz — Kapituła Lubelska.
Vice-Proboszcz Katedry — Ks. *kanonik Edward Jankowski.*
Wikarjusze;
1. *Ks. Jan Michalewski.*
2. *Ks. Franciszek Zygmunt.*
3. *Ks. Franciszek Tylus.*
4. *Ks. Edward Nowosielski.*

Parafja II-ga Nawrócenia św. Pawła.
Proboszcz, *ks. Józef Pruszkowski.*
Vice-Proboszcz *ks. Walerjan Markl.*
Wikarjusz *ks. Wincenty Szczepanik.*

Parafja III-ia św. Agnieszki na Kalinowszczyźnie.
Proboszcz, *ks. Ignacy Mech.*
Wikarjusz, *ks. Józef Groszek.*

Kościół parafjalno-filjalny św. Mikołaja na przedm. Czwartek.
Proboszcz, *ks. Antoni Pajdowski.*

Kościół św. Ducha.
Rektor, *ks. Włodzimierz Mentzel.*

Kościół św. Stanisława B. M. (po-Dominikański).
Rektor, *ks. Antoni Rudziński.*

Kościół św. Trójcy (na Zamku).
Kapelan *Ks. Czesław Zmysłowski.*
Kościół św. Piotra i Pawła Kapucyński.
O. O. Kapucyni.
Kościół św. Józefa Karmelicki.
Rektor, *Gwardjan O. Antoni Foszczyński, Karmelita.*
Kościół Wniebowzięcia N. M. P. Wizytkowski.
Rektor, *ks. Jan Władziński.*
Kościół św. Piotra (po-Bernardynek) Jezuicki.
O. O. Jezuici.
Rektor, *ks. Kazimierz Gostyński.*
Kościół Niep. Pocz. N. M. P. (przy szpitalu św. Wincentego).
P. o. kapelana, *ks. Franciszek Tylus.*
Kościół Przemienienia Pańskiego (Seminaryjski).
Rektor, *ks. prałat Zenon Kwiek.*
Kościół św. Jana Bożego (po-Bonifraterski).
Kapelan, *ks. Eugeniusz Szucki.*
Kościół parafialny św. Michała na Bronowicach.
Proboszcz *ks. Piotr Stodulski.*
Wikarjusz *ks. Stanisław Stawiarski.*

Doktorzy Medycyny i Lekarze m. Lublina.

Nazwisko	Adresy	Specjalność choroby	Godz. przyjęć rano	Godz. przyjęć po poł.
Alexandrowicz.	Namiestnik. 33	kobiece		
Antosiewicz	Krak.-Przed. 47	uszy gardło nos	2	4
Arnsztajn Marek	Złota 2	wewnętrzne	8—9	4—6
Birnbaum	Radziwiłłow. 3	okulista	10—11	3—3
Biernacki M.	Kołłątaja 3	wewnętrzne	8—9	3—5
Bobrowska Jad.	Namiestnik. 3	kobiece	do 10	5—5
Brzeziński A.	Krak.-Przed. 49	ch. zębów	do 14	4—6
Bajkowski	Szpital Nr. 3			
Bienkowski	" "			
Borysows.-Platt	Kościuszki 1	wewnętrzne		
Brudziński	Sądowa 10	chirurgja		
Celarek Józef	Szopena 15.	bakterjologja		
Cieszewski Wł.	Krótka 3	inspektor okręg.	3	5
Cejtlin	Początkowska 4	chr. płuc, serca	3	5
Cynberg Jakób	Rynek 19	wewn. dziecinne	8—10	3—5
Czarnecki Jan	Niecała 18	chirurgja i uszu	9—10	3—5
Czerwiński	Namiestnik. 11	ginekologja	9—10	3—5
Drożdż Wacław	Kościuszki 5	chr. nerwowe	12—1	6—7
Dębski Leopold	Kr. Leszczyńs. 62	lekarz sejmiku		
Dziemski Boles.	Początkowska 10	ch. wewnętrzne	do 10	4—6
Garbaczewski	Krak.-Rrzed 58	ch. wennętrzne	9—10½	4—6
Gorczyński	Szpital Nr. 3	stomatolog		
Heller	Szpital Nr. 3		1	3
Jaczewski K	Namiestnik. 13	chr. weneryczne	8—9	3—4
Jankowska M.	Namiestnik. 14	ch. dziec. kobiec.	8—10	4—6
Jasiński Wac.	Krak.-Przed. 46	chr. dziecinne	12—1	6—7
Jaworowski	Krak.-Przed. 58	chr. dziecinne	9—10	3—5
Jaworski	Krak.-Przed. 74	chirurgja	6	7
Karwacki M.	Krak.-Przed. 62	wewnętrz. nerw.	2	4
Kamiński	Szpitalna Nr. 1			
Klarner Jan	Krak.-Przed. 57	ch. wewn. dziec.	8—10	4—6
Kiełczewski	Kołłątaja 5	wewnętrzne	8—10	3—5
Korczak Stan.	Królewska 10	wewn. i dziec.	9—10	4—6
Kujawski Czes.	Szopena 5	lekarz powiatowy		
Laśkiewicz	Krak.-Przed. 48	wewn. i dziec.	2	4
Łukasiewicz	Komenda miasta			
Majewski Adam	Krak.-Przed. 52	chirurgja	9—10	4—6
Mandelbaum	Namiest. 13	wewn. nerwowe	do 10	4—6
Mesz Adolf	Bernardyńska 12	ch. usz., nosa, gard.	11—1	5—5
Miller	Szpital Nr. 3			
Mirowski	" "			
Modrzewski	Niecała 4	chirur., rentgen.	9—9	3—6
Modzelewska	Szopena 11	ch. wewn. i dziec.	9—10	4—6
Opieński Jan	Kapucyńska 3	Dyrektor Okr. Urzędu Zdrowia		
Pawłowski	Kościuszki 5	wewn. i dziec.	9—12	3—6

Nazwisko	Adresy	Specjalność choroby	Godz. przyjęć rano	Godz. przyjęć po poł.
Płaczkiewicz	3-go Maja wejście z cichej	wewn. i dziec.	9—10	3—5 4—6
Prusak Salomon	Krak.-Przed. 21	akusz. i wewn.	9—10	
Rogoziński Kaz.	Namiestnik. 13	chirurgja	9—10	3—5
Rump	Krak.-Przed. 70			
Ruszkowski	Krak.-Przed 46	okulistyka		
Seweryn	Szpital Pułk. 23			
Skibiński	Niecała 9	okulistyka	9—11	4—6
Sikorski R.	Początkowska 9	nacz. lek. szp. dz.	9—10	3—5
Sitkowski Bron.	Powiatowa 7	rentenologja	9—11	4—6
Słodkowski	Stacja kolejowa	ch. wew. i dziec.	4	6
Sokal Klemens	Jezuicka 19	ortopedja	2	4
Staniszewski	Szpitalna 9	wewnętrzne	9—10	3—5
Stano Tomasz	Bernardyńska 3	ch. wew. i gardł.	9—11	4—6
Sternszub	Krak.-Przed. 70			
Strzemeski K,	Namiestnikow. 35	wewn. i skórne	10—1	4—6
Tenenbaum H.	Kościuszki 3	wewn. dziecin.	8—10	3—5
Tołwiński K.	Namiestnikow. 22	lekarz kolejowy wewnętrzne	4	6
Tołwiński Wł.	Namiestnikow. 35	wewnętrzne	4	6
Tymiński Eug.	Krak.-Przed. 10	akusz. i ch. kob.	9—10	3—5
Umiastowski	Szpital Nr. 3			
Voigt Michał	Radziwiłłow. 7	wewn nerwow.	12—1	4—6
Wąsowski Stef.	Namiestnikow. 16	wewnętrzne	11—1	5½—7
Wojtowski	Rynek 7	pracownia chem. bakterjologiczna	9—12	3—6
Wolski Feliks	3-go Maja 20	wewnętrzne	12—1	6—7
Wośkowski	Namiestnik. 13	wewnętrzne		
Zajdeman Mich.	Krak.-Przed. 48	chr. oczu	10—11	4—9
Wysokiński St.	Krak.-Przed. 66	chr. weneryczne	9—11	4—6

Zmarli w r. 1919.

Dr. Piotr Jankowski	10 marca	1919
Dr. Stanisław Bachnicki	1 kwietnia	1919
Dr. Witold Jarnuszkiewicz	5 kwietnia	1919
Dr. Stanisław Dobrucki	11 lipca	1919

Dentyści lekarze.

D. Rubinstein, Królewska 7.
M. Zajfen, Królewska 1.
O. Matecki, Królewska 8.
Halperin, Nowa 5.
Braff, Lubartowska 22.
Zdziarski, Krak.-Przedm. 70.
Ogiński, Krak.-Przedm. 66.
J. Opencheim i S. Sobolewski gabinet dent. Krak.-Przed. 28.
Cygelman. Krak.-Przedm. 48.
Pliszczyński, Krak.-Przed. 19.
F. Piechowski, Namiest. 13.
Cholewa, Kościuszki 3.
Abciuk, Kapucyńska 5.
Heintenretig, Feinstein, Lab. zębów sztucz. gabinent lek. dent. Szpitalna 16.
Zajfen, Kościuszki 7.
Grünfeld, Kościuszki 5.
Solonowicz, Kołłątaja 5.
Bromberg, Ewagielicka 8.
P. Siemiatycka, Początk. 7.
S. Goldberg, Początkowska 4.
Cygelman, Krak.-Przed. 9.
A. Rappaport. Foksal 26.

Lekarze weterynaryjni.

W. Tor, Krak-.Przed. 66.
W. Stodolnicki, Krk.-Przed. 28.
Filipowicz. Krak.-Przed. 56.
M. Karwacki, Krak,-Przed. 62.
Jentys, 3 Maja 5.
H. Skoczyński, Sądowa 2,
K. Grabski, Szopena 11.

Felczerzy.

Nadel, Lubartowska 36.
Kornblit, Lubartowska 8.
Kurlander, Św. Duska 20.
Orenfreich, Św. Duska 18.
Morawski, Krak.·Przed. 49.
Humelblum, Pijarska 1.
Szyszko, Kołłątaja 3.
Chrząstowski, Wieniawska 12.
W. Czech, ambulat. miejskie Namiestnikowska 47.
Rozenberg, starszy chor. wen. Namiestnikowska 35.
Wolf Frim, Namiestnik. 28.
Freit, Królewska 19.
S Borkowski, Rynek 18.
D. Grunzweig, Kowalska 16.
Gecman, Grodzka 20.
Goffman, Kowalska 17.
Jakimiński, Foksal 38.

Akuszerki i Masażystki.

A. Bojanowska, Królewska 15.
J. Markowska, mas. Krak-.Przedmieście 28.
M. Nakonieczna, mas. Namiestnikowska 16.
Z. Wasilewska, Rynek 15.
A. Derwińska szczep, ospy Rynek 18.
Pieńkowska, mas. Jezuicka 15.
H. Podkowa, Górna 16.
Urbańska, Lubartowska róg Czwartku.
H. Siecicka, felczèrka Początkowska 10.
A. Głębocka, Początkowska 14.
L. Kalicka, Bernardyńska 16.
St. Janiszewska, Foksal 27.
S. Suszek, Bychawska 48.

Najman, Lubartowska 21.
Brawerman, Lubartowsk 25.
Spiewak, Lubartowska 24.
Szajnberg, Ś-to Duska 20.
M. Holcman, Krak.-Przedm. 49.
M. Skarda. Namiestnikow. 30.
B. Holcman, mas. szczep. ospy, Szopena 1.
G. Halpern—Zając, Rynek 9.
Mejerson, Rynek 9.
R. Werner Broner, Złota 2.
F. Blumensztok Grodzka 28.
R. Zylberwag, mas. szczep. ospy Foksal 22.
M. G. Szopena 28.

Adwokaci, Aplikanci Adwok., Obrońcy przy Sądzie Okr. i Sądach Pokoju.

Adwokaci.

Bajkowski Wacław, Zamość.
Ciświcki Teofil, Lublin, Krak.-Przedm. 56.
Czarnowski Antoni Lublin, 3 Maja 6.
Czernicki Tomasz Zamość.
Czerwiński Maciej Lublin, Powiatowa 1.
Eustachiewicz Stanisł. Lublin, Namiestnikowska 25.
Eydziat-Zubowicz Piotr Zamość.
Głuchowski Stefan Lublin, Szopena 7.
Gołemberski Bronisław Lublin, 3 Maja 12.
Grymiński Stefan Lublin, Kapucyńska 2.
Janiszewski Jan Lublin, Ewangielicka 6.
Jarosławski Marjan Lublin, Krak.-Przedmieście 7.
Kuczyński Stanisław Lublin, Krak.-Przedmieście 7.
Dr. Majewski Edward Kielce
Piasecki Zdzisław Lublin, Kołłątaja 6.
Puchniarski Jan 3 Maja 8.
Rosiński Henryk Zamość.
Sekutowicz Bolesław Lublin, Cicha 5.
Szymoński Józef Lublin, Szopena 3.
Tor Bolesław Lublin, Krak.-Przedmieście 66.
Turczynowicz Jan Lublin, Krk.-Przedmieście 49.
Umiński Zygmunt Chełm.
Warman Bol. Lublin, Cicha 3.
Wengierow L. Lublin. Ewangielicka 6.
Wyszyński Aleksander Lublin, Początkowska 1.
Zaremba Roman Lublin, Krak.-Przedmieście 68.
Zdzienicki Jan Lublin, Krak.-Przedmieście 68.
Xiężopolski A. Lublin, 3 Maja.

Aplikanci Adwokaccy.

Cygielman Henryk Lublin.
Dąbrowski Tadeusz Lublin.
Goldberg Jak. Chas. Lublin.
Klejman Kielman Lublin.
Lewinson Jerzy (Uszer).
Wielobycki Bronisław Krasnystaw.

Obrońca przy Sądzie Okr. w Lublinie.

Wincenty Mazurkiewicz.

Obrońcy przy Sądach Pok.

Bocheński Jan, ul. Namiest. 45.
Bahn Edward, ul. Zamojska 23.
Grzesikowski Józ., ul. Nowa 13.
Rudziński Wac. ul. Szopena 13.
Smigielski Wł. ul. Namiest. 30.
Serwaczyński J. Krk.-Przed. 51.
Szniako A. ul. Krak.-Przedm. 6.

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI.

Sąd Apelacyjny miasta Lublina,
(przy ul. Namiestnikowskiej Nr. 12).

Prezes: J. Steliński, Początkowska 3. *Wice-prezes:* T. Kostecki, Kościuszki 6. *Wice-prezes:* W. Modrzewski Krak.-Przedm. 53. *Sędziowie:* F. Falkiewicz, Niecala 18. S. Brzeziński Niecała 16. K. Jaroszewski, Niecała 18. A. Niewiarowski, Krak.-Przedm. 17. W. Sekutowicz, Krak.-Przedm. 36. S. Stokłosa, Szpitalna 11. F. Szymański, Namiestkowska 21. *Sekretarz:* W. Kowalski, Złota 3. J. Malesza Jezuicka 15.

Urząd Prokuratorski Sądu Apelacyjnego.

Prokurator: B. Wisznicki, Niecała 5. *Podprokurator:* S Baranowski, Krak.-Przedm. 58. A. Sułowski, Niecała 18 B. Zawadzki, Krak.-Przedm. 70. *Sekretarz:* T. Weroczy Namiestnikowska 25.

Sąd Okręgowy miasta Lublina.
(przy ul. Krak. Przedm. 76.

Prezes: W. Salkowski, Krak.-Przedm. 39. *Wice-prezes:* W. Muszyński, Krak.-Przedm. 45. *Wice-prezes:* D. Kochański. Krak.-Przedm. 56. *Sędziowie:* S. Kalinowski, Szopena 5. M. Eudrygiewicz, Namiestnikowska 14. S. Orłowski, Krak.-Przedm. 68. M. Zieliński, Namiestnikowska 22. S. Bokiewicz, Powiatowa 3. S. Dutkowski, Namiestnikowska 25. W. Zienkiewicz, Okopowa 19. W. Ruciński Kościuszki 7. J. Wenorgin, Krak.-Przedm. 58. Korsak, Szopena 11. Osuchowski, Niecała 18. Przewuski, Namiestnikowska 25. Sekutowicz, Cicha 3. Skotnicki, Namiestnikowska 22.

Sędzia śledczy powiatu Lubelskiego. Sreniawski. *Sędzia zapasowy,* A. Breżezowski, Szpitalna 16. *Sędzia:* Ł. Łukasiewicz, 3 Maja 10. F. Marciszewski Namiestnikowska 25.

Urząd Prokuratorski Sądu Okręgowego.

Prokurator: J. Gałęziewicz, Okopowa 23. *Podprokurator:* A. Fuchs, 3 Maja 8. J. Bęski, Namiestnikowska 22. A. Głowacz, (na Wieniawie dom Klejmana). S. Stępkowski, Namiestnikowska 34. H. Wiejrzejska, Złota 6. A. Księżopolski, 3 Maja 5. Kuczyński, Cicha 3.

Sądy Pokoju.

I Okręg przy ul. Królewskiej 21. *Sędzia:* Bieniek Podwal 3. *Sekretarz:* K. Gwardak Namiestnikowska 4.

II Okręg przy ul. Złotej 5. *Sędzia:* K. Marcinkowski. *Sekretarz:* W. Kobyliński.

III Ogręg przy ul. Krak.-Przedm. 60. *Sędzia:* W. Ruciński, Krak.-Przedm. 49. *Sekretarz:* W. Stefaniak, Krak.-Przedm. 60.

IV Okręg przy ul. Rynek 9. *Sędzia:* J. Borkowski, Namiestnikowska 20. *Sekretarz:* A. Jedenak, Wieniawska 5.

Sądy Pokoju Gminne.

Sąd gminny powiat Lubel. na Tatarach (za mostem Kalinowszczyzna).

Sędzia: Vacat. *Sekretarz:* Racinowski Franciszek.

Sąd gminny powiat Lubel. na Rurach,

przy ul. Namiestnikowskłej 40.

Sędzia: H. Sachs, w majątku Abramowlcie. *Sekretarz:* W. Schejbal, przy sądzie.

Sąd Wojskowy i Prokuratorja Wojskowa Generalnego Okręgu Lubelskiego.

przy ul. Krak.-Przedmieście 51.

Szef sądu: K. Scyfried, Niecała 20.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Województwo Lubelskie

Wojewoda: Stanisław Moskalewski. Skład admininistracyjny, Biura i Wydziałów, znajduje się w stanie organizacji.

Policja Państwowa.

Komenda Policji Państwowej IV Okręgu Lubelskiego przy ul. Krak.-Przedm. 33 w pałacu Radziwiłłowskim.

Inspektor: T. Tomanowski, Powiatowa 1. *Podinspektor:* C. Chludziński, 3 Maja 20. *Nadkomisarz*: W. Brzozowski, Krak.-Przedm. 6. *Nadkomisarz wydz. śledcz. przy komendzie*: L. Groelle, Niecała 8. *Komisarz*: J. Ubryn, 3 Maja 20. *Referent Organizac*: T. Erchard, Rusałka 3. *Referent Gospodar*: F. Urbański, przy komendzie, *mł, podkomisarz*: T. Czaplicki, *mł. podkomisarz wydz. śledcz.:*

Komenda Policji Państwowej miasta Lublina,

przy ul. Początkowskiej 3.

Komendant: T. Makowski, przy komendzie. *Podkomendant*: J. Szecher. *Sekretarz*: W. Kotyłło. *Wydz. finansowy gospodar. Komisarz*: Idczakowski. *Wydział śledczy policji miasta Lublina*: p. o. Wojakowski.

Komenda Policji Państwowej Obwodu Lubelskiego,

przy ul. Powiatowej 2.

Komendant: Ogurkiewicz. *Aspirant*: Grabowski.

Komisarjaty Policji miasta Lublina.

I Komisarjat przy ulicy Początkowskiej 3.

Komisarz: A. Kozakiewicz, Górna 5. *Podkomisarz*: K. Niewiarowski, B. Sikorski. *Sekretarz.* A. Wojewoda.

II Komisarjat przy ul. Lubartowskiej 44.

Komisarz: J. Rust, Lubartowska 56. *Podkomisarz*: F. Krzeziński, Namiestnikowska 47. *Sekretarz*: W. Florek.

III Komisarjat przy ulicy Foksal 12.

Komisarz: Aleksander Reszczyński Foksal 12. *Podkomisarz*: Vacat. *Sekretarz*: Teofil Frajndt.

Rezerwa Policji m. Lublina,

Oddział konny, Oddział pieszy.

STAROSTWO POW. LUBELSKIEGO.

1) *Starosta*: W. Baraniecki, Szopena 15. 2) *Inspektor samorządu gminnego*: L. Osiecki. 3) *Referat aprowizac.*: J. Skawiński. Namiestnikowska, 25. 4) *Inżynier powiatowy*:

F. Karabiński, Kapucyńska 3. 5) *Lekarz powiat.*: Cz. Kujawski, Szopena 5. 6) *Weterynarz powiat.*: W. Stodolnicki Krak.-Przedm 28

MINISTERSTWO APROWIZACJI.

Urząd Walki z Lichwą i Spekulacją oddz. w Lublinie
przy ul. Szopena róg Okopowej.

Biuro walki z lichwą i spekulacją, przy ul. Szopena 18.

Powiatowy Urząd Zbożowy Okręgu Lubelskiego
przy ul. Krak.-Przedm. 55.

Wydział Aprowizacyjny
przy ul. Rynek b. gmach Trybunału.

Szef sekcji rozdzielczej: M. Zawadzki. *Szef Sekcji skupu* E. Staniszewski. *Sekretarz*: B. Hrabkowska.

MINISTERSTWO POCZT i TELEGRAFU.

Dyrekcja poczt i telegrafu
przy ul. Szopena 9.

Prezes: Kowarzyk, Szopena 9. *Wice-prezes*: Białas, Szopena 9. *Szef wydz. technicz.* Kowalewski, Okopowa 19,

Rozkład biur.

1) Dyrekcja poczt i telegrafu. 2) Prezydjum wydz. kursowego, osobowego i gospodarczego. 3) Wydział techniczny. 4) Protokół, ekspedycja i registratura. 5) Wydział rachunkowy.

Urząd Poczty i Telegrafu
przy ul. Krak.-Przed. 50.

Naczelnik poczty: Zies, w gmachu poczty. *Kierownik telegr.* Poppe, Misjonarska 4. *Kierownik technicznego zarządu*: Kamiński, w gmachu poczty.

MINISTERSTWO ZDROWIA PUBLICZNEGO.

Okręgowy Urząd Zdrowia Publicznego
przy ul. Kapucyńskiej 1, telefonu 2.

Dyrektor Okręgowy Dr. Jan Opieński. Inspektor Lekarski Dr. Władysław Cieszewski. Inspektor Farmaceutyczny Levitous. Inspektor mieszkaniowy Inż. Tadeusz Krafft.

Powiatowy Urząd Zdrowia Publicznego
przy ul. Krak.-Przedm. 33 w Pałacu Radziwiłłowskim.
Lekarz Powiatowy Dr. Czesław Kujawski.

Urząd Sanitarno Obyczajowy.
przy ulicy Rybnej.

Naczel. lekarz: St. Korczak, Królewska 10. *Zarządz. sekcją*: Z. Sochacki, Krak.-Przedm. 49.

MINISTERSTWO PRZEMYSŁU i HANDLU.

Okręgowy Urząd Miar
przy ul. Krak.-Przedm. 33 w gmachu guberni.

Archiwum Państwowe
przy ul. Krak.-Przedm. 33 w gmachu guberni.

Urząd Przemysłowy Okręgu Lubelskiego
przy ul. Powiatowej 9.

Z. H. P. Lubelski Inspektorat Okręgowy Związku Ziemian Król. Polskiego. Kierow. Zych
przy ul. Sądowej 10.

M. R. D. P. Komisja Okręgowa Ziemska
przy ul. Krak.-Przedm. 55.

MINISTERSTWO SKARBU i DÓBR.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa oddz. w Lublinie
przy ul. Krak. Przedm. 35.

Delegacja Ministerstwa Skarbu
przy ul. Krak.-Przedm. 78.

Skarbowy inspektorat dla podatków bezpośrednich w Lublinie
przy ul. Krak.-Przedm. 56.

Okręgowa inspekcja ochrony lasów w Lublinine
przy ul. Krak.-Przedm. 55.

Zarząd dóbr państwowych obwodu Lubelskiego
powiat Lubelski, Lubartowski, Janowski i Chełmski
przy ul. Krak.-Przedm. 5.

Inspektor lasów państwowych inspekc. Lubelskiej
przy ul. Krak.-Przedm. 5.
Inspektor ochrony lasów: F. Lisiewicz, Szopena 3.

Polski Państwowy skład spirytusowy
przy ul. Krak.-Przedm. 72.

Polski Państwowy Monopol spirytusowy
przy ul. Krak.-Przedm. 3 (hotel Europejski).

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

Okręgowe Dowództwo Sztabu Generalnego
przy ul. Krak.-Przedm. 33, pałac Radziwiłłowski.

Dowódca Okręg. Sztab. Gen. Babiański. Zastępca dowódz. pułkownik Bokszczanin. Szef sztabu Dzwonkowski. Szef oddz. I i zastępc. szefa sztab. Wieroński. Adjutan. D. O. G. Kucharski. Inspektor ofic. jazdy Schnek. Inspektor oficer Sztab. artyl. Rochoziński. Szef oddz. 6 artyl. Senkowski. Inspektor ofic. jazdy Referent Organizac. Obertyński. Szef oddz. 4 personal Jasielski. Szef oddz. 8 konie i tabor Michałowski. Oddz. 7 Referat broni Bonchard. Oddz. Haler. Oddz. 7 Referat Kontrolny Leniuszek. Inspektor oddz. ofic. Szt. Artyl. Referant Org. Skokowski. Szef

Dowództwo Miasta Lublina

przy ul, Krak.Przedm 39.

Adjutant Nr. 8. Dziennik podawczy i rozkazy Nr. 7. Ekspedyt. Ewidencja Wydawanie kwater w hotelach Nr. 6 Dowódzca miasta Nr. 9. Wydawanie kwater w mieszka-prywatn. Nr. 4. Referent kwaterunkowy Nr. 3. Oficer placu Nr. 16. Oficer inspekcji garnizonu. Meldunki przyjezdnych. Adresy Oficer garnizonu. Nr. 14 Sprawy policyjne. Warty Eskorty Pogrzeby Nr. 15.

Powiatowa Komenda Uzupełnień P. K. U.

przy ulicy Kościuszki 4.

Oficer ewidencyjny: W. Schmit.

Dowódz. General. Okręg. Lubel. Oddz II.

informacyjny porucz. Protazsiewicz—Suczkowski

przy ul. 3 Maja 8.

Dowództwo Wojsk automobilowych General. Okręgu Lubelskiego

przy ulicy Niecałej 6.

Zarząd Budownictwa Wojskowego General. Okręgu Lubelskiego

przy ul. Niecałej 6.

General. Okręg Lubel. Sztabowy oddz. III

przy ulicy Niecałej 3.

Oficer inżynierji. Główna poczta polowa III.

Intendentura General. Okręg. Lubelsk.

przy ul. Niecałej 8.

Zarząd Kwaterunkowy Garnizonu w Lublinie

przy ul. Niecałej 10.

Kancelarja Wojsk Fabryki wozów

przy ul. Niecałej 10.

Dowództwo 2 Dywizjonu taborów w Lublinie

przy ul. Niecałej 10.

Oddział V dla spraw żołnierskich D. O. G. Lubel.

przy ul. Niecałej 10.

oddz. łączności III A. Brejdygont. Szef oddz. kolejowego III C. Ciołek. Druk. i Litogr. Basiewicz. Oddz. 4 Referat Person. Bień. Inspektor ofic. sztab. Artyl. Refer. Person. Dudziński. Oddz. 4 Refer. ewidenc. Gdański. Kancelarja główna Jaworski. Ofic. ordyn. Koński i Koziejowski. Inspektor ofic. sztab. jazdy Refer. Person. Miękina. Oddz. I Kancelarja Moykowski. Oddz. 7 Referat amunicji Poplewski. Oddz. J Kuleń. Telefon dyżurny. Centrala telefoniczna. Drukarnia Państwowa.

Hotel oficerski Dowódz. Gen. Okr. Lubel. oddz. 10 A
przy ul. Niecałej 10.

K a s y n o o f i c e r s k i e
przy ul. Szpitalnej 10.

Dowódz. Gener. Okr. Lubel. oddz. sztabowy
przy ul. Namiestnikowskiej 12.

Zakład Konfekcyjny Intendentury
przy ul. Chmielnej 6 dom Bromberga.

Za rogatką Warszawską
Dowództwo Szwadronu Zapasowego. Taborów Nr. 2. Dowódz. Generał. Okręg. w Lubel. oddz. sztabowy. Magazyn broni General. Dowódz. Lubel. Szwadron Zapasowy Taborów Nr. 2. Pluton przejściowy i uzdrowieńców. Szwadron Zapasowy Taborów Nr. 2 Pluton wyszkolenia. Dowództwo I Plutonu Żandarmerji Wojskow. w Lublinie. Dowództwo Okręg. Sanitarne Lubelskie Pracownia Rakterjologiczna. Szwadron zapasowy Taborów Nr. 2 Kolumna przewozowa.

Za przejazdem Bychawskim.
Stacja zborna Wojsk Polskich. Obóż Południowy.

Komisja Kasowa I Baonu 23 pułk piechoty.
przy ul. Krak.-Przedm. 51.

Gospoda Żołnierska Towrzaystwe Przyjaciół Żołnierza Polskiego.
przy ul. Krak.-Przedm. 31 hotel Europejski.

Magazyn skór Wojska Polskiego
przy młynie Kraussego.

Magazyny produkcyjne
na Bronowicach ul. Łęczyńska

Gazaż Dowódz. Generalnego Okręg. Automobilowego Lubelskiego
przy ul. Fabrycznej przed przejazdem Bronowickim.

Wojskowy Zbożowy Magazyn
przy młynie Erlicha na Piaskach.

MINISTERSTWO ROBÓT PUBLICZNYCH i PRACY.

Wydział odbudowy oddz. w Lublinie
przy ul. Krak.-Przedm. 45.

Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy i Opieki nad Wychodźcami
przy ul. Bernardyńskiej 13.

MINISTERSTWO OŚWIATY.

Ispektor Szkolny }
Okręgowa Rada Szkolna } Namiestnikowska 12.

Uniwersytet Lubelski
przy ul. Zamojskiej 6.

Gimnazjum Państwowe
przy ul. Namiestnikowskiej 12.
Dyrektor: W. Strembosz, w hotelu Janina.
Sekretarz: W. Kręciewski. Szopena 7.

Państwowe Seminarjum Nauczycielskie Żeńskie
przy ul. Królewskiej 14 przy kościele Katedal.

Szkoła przygotowawcza „Jabne“ Flam
przy ul. Królewskiej 7.

SEMINARJA NAUCZYCIELSKIE.

Trzyletnie Seminarjum Nauczycielskie,

Namiestnikowska 37

Lubelskie 4-roletnie Seminarjum Nauczycielskie dla kobiet i mężczyzn,

pozostające pod kierownictwem Stow. Nauczycielstwa Polskiego i Zjednoczonych Ziemianek Lubelskich,

Namiestnikowska 16

Kursy pedagogiczne dla kobiet,

Ogrodowa 10

OGÓLNOKSZTAŁCĄCE MĘSKIE.

8-io klasowa Handlowa

ul. Bernardyńska, dom własny

Prezes, *A. Kuczyński.*
Vice-Prezes, *M. Kukliński.*
Członkowie: *Dr. A. Jaworowski, T. Miller, A. Krychowski, L. Kowalczewski*, S. *Osiński*, S. *Uziembło, T.* Wierzbicki.
Dyrektor Szkoły, *L. Kowalczewski*
Sekretarz, *Z. Tramecourt*

Wyższa Szkoła Realna 8-mioklasowa

(Zrzeszenia Nauczycieli)
Imienia *Hetmana Jana Zamoyskiego*—Ogrodowa 10

Dyrektor: *Ks. Kazimierz Gostyński*

Sekretarz: *Krystyna Czarnecka*

8 - klasowa Lubelska filologiczna

Wieniawa, ul. Króla Leszczyńskiego.

Dyrektor, *J. Arlitewicz*
Sekretarz, *S. Ostrowski*

Szkoła Początkowa im. Tadeusza Kościuszki,
Zamojska 17

Szkoła przygotowawcza Zygmunta Kiedrzyńskiego,
ul. 3-go Maja 18

Szkoła przygotowawcza E. Rożańskiej,
Żmigród 3.

Szkoła przygotowawcza Ad. Lecewiczówny,
Krak-Przedm. 36

OGÓLNOKSZTAŁCĄCE ŻEŃSKIE.

8-klasowe Gimnazjum Filologiczne z programem szkół męskich Aleksandry Radzikowskiej,
Królewska 15

8-klasowe Gimnazjum Filologiczne H. Czarnieckiej,
Bernardyńska 13

Gimnazjum Filologiczne Wacławy Arciszowej,
Radziwiłłowska 3

8-klasowe Gimnazjum Realne Sobolewskiej,
Foksal 10

8-klasowa Szkoła Handlowa W. Kunickiego,
Namiestnikowska 37

Zakład froeblowski i szkoła ochroniarek J. Millerówny.
Krak.-Przedm. 24

Zakład Wychowawczy Pp. Urszulanek,
gmach po-Wizytkowski

Kursy wieczorne dla pracownic C. Kuncewiczowej,
Namiestnikowska 37

Zakład wychowawczy freblowski z oddziałem nauczania i szkołą ochroniarek Marji Papiewskiej,
Niecała 8

SZKOŁY ZAWODOWE.

Szkoła Muzyczna im. Stanisława Moniuszki, Lubelskiego Tow. Muzycznego,

Gmach Teatru Wielkiego.

Dyrektor *Janusz Miketta.*

Szkoła Rzemieślnicza imienia Stanisława Syroczyńskiego.

Wieniawa, ul Króla Leszczyńskiego № 2, (dom daw. Frydry)

Dyrektor szkoły, *Stanisław Rummel.*

Szkoła Handlowa wieczorowa,

Bernardyńska, gmach Szkoły Handlowej Męskiej.

Dyrektor, *T. Sauter.*
Sekretarz, *Z, Tramecourt.*

Szkoła Rzemieślnicza Wieczorowa,

Bernardyńska, gmach szkoły Handlowej Męskiej

Opiekun, *W. Steinbrich.*

Kursa Handlowe wieczorowe

Staraniem Towarz. Wzaj. Pomocy Pracow. Handl. i Przem. m Warszawy, Oddziału w Lublinie,

w Gmachu Szkoły Handlowej męskiej (Bernardyńska)

Kierownik kursów: *T. Wierzbicki,*
Sekretarz; *Mieczysław Wizor.*

Kursy buchalteryjne im. H. Sulimierskiego.

Namiestnikowska 28.

Kierownik, *Sławomir Lübek.*

5-cioklasowa Artystyczna Szkoła Rzemiosł dla dziewcząt chrześćjańskich Reginy Sroczyńskiej-Ptaszyńskiej,

Szopena № 1.

Polska Szkoła Zawodowa Żeńska.

Lipowa 3

Urzędy Miejskie.

Rada Miejska w Magistracie.

Prezes: J. Turczynowicz zam. Krak.-Przedm. 49. *Vice prezes:* W. Kunicki zam. Namiestnikowska 37. *Vice prezes:* vacat. *Sekretarz:* J. Pignan zam. Ogrodowa 8.

Magistrat miasta Lublina.

Prezydent: Cz. Szczepański zam. Krakow.-Przedm. 62. *Vice prezydent:* Uziembło zam. Okopewa 28. *Vice prezydent:* Dylewski zam. Górna 3.

Kancelarja główna naczelnik Radliński zam. Wieniawska 4. *Szef Wydz. Kwaterunkowego*: M. Garwoliński zam. Górna 9. *Archiwista:* J. Rzepecki zam. Kołłątaja 3. *Wydz. Sanitarny* Dr. Garbaczewski zam. Krak.-Przedm. 58. *Wydział przemysłowy* szef B. Bieliński zam. 3 Maja 12. *Wydział Weterynaryjny* A. Bladiek zam. Archidyakońska 5. *Wydz. Finansowy* Ślaski zam. Zamojska 9. *Wydz. Statystyczny* Pigłowski zam. Górna 12. *Sekwestrator* L. Raszkowski zam. Orla 7. *Wydz. Gospodarcz.* szef Nurowski zam. Rynek 1 w Trybunale. *Biuro Pomiarów* Korkozowicz. *Inżynierja miejska* Papiewski zam. Zielna 4. *Wydz. Budowlany* Paprocki zam. Zamojska 1. *Architekt* Iwanicki.

Urząd gminy Konopnica powiatu Lubelskiego na Wieniawie ul. Króla Leszczyńskiego.

Urząd gminy Żydowskiej powiatu Lubelskiego przy ul. Grodzkiej 5.

Wydział Hipoteczny powiatu Lubelskiego przy ulicy Królewskiej 21.

Kierownik St. Rudziński zam. Zielna 4.

A R E S Z T.

Wojskowy areszt przy ul. Św. Duskiej 16.

Więzienie Lubelskie przy ul. Zamkowej.

Ratusz przy Magistracie zarządca *J. Waszczuk.*

Instytucje finansowe miasta Lublina.

Galicyjski Ziemski Bank Kredytowy filja w Lublinie przy ul. Krak.-Przedm. 68.

Bank Handlowy w Warszawie oddz. w Lublinie, przy ul. Kapucyńskiej 3.

Bank Handlowy w Łodzi oddz. w Lublinie przy ul. Kr.-Przedm. 58.

Krajowy Bank Przemysłowy wspólna reprezentacja Królestwa Galicji Lodomerji w Wielkim Księstwie Krakowskiem przy uł. Kr.-Przedmieście 60.

Bank Związku Spółek zarobkowych oddz. w Lublinie przy ul. Krak.-Przedm. 64.

Ziemiański Bank w Warszawie oddz. w Lublinie.

Dyrekcja Kredytu Ziemskiego przy ul. Krak.-Przedm. 41.

Oddział Handlowy przy Lubelskiem Towarz. Rolniczem przy ul. Krak.-Przedm. 64.

Kasa Przemyslowców Lubelskich przy ul. Krak.-Przedmieście róg Kołłątaja.

Lubelska Żydowska bezprocentowa Kasa Pożyczkowa przy ul. Kowalskiej 3.

Lubelskie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszszędnośc. dla Żydowskich Rzemieślników przy ul. Królewskiej 3.

Lubelskie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnośc. dla M. Przemysłu przy ul. Początkiej 2.

II Lubelsk. Towarz. Pożyczkowo-Oszczędnościowe przy ul. Królewskiej 8.

Lubelsk. Towarz. Akcyjne Zakładów Przemysłowych dla przerabiania płodów rolnych i leśnych przy ul. Aleje Racławickie 6.

Lubelsk. Towarz. Pożyczkowo-Oszczędnościowe przy ul. Krak.-Przedm. 46.

Lubelsk. Towarz. Pożyczko-Oszczędnościowe Robotników Lubelskich przy ul. Krak.-Przedm. 7.

Lubelsk. Towarz. Wzajemnego Kredytu przy ul. Krak.-Przedm. 45.

Lubelsk. Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnośc. Wzajemnego Kredytu przy ul. Krak.-Przedm. 27.

Polskie Towarz. Rolniczo-Handlowe przy ul. Niecałej 9.

Ziemiańskie Towarzystwo Mleczarskie w Warszawie oddział w Lublinie przy ul. Namiestnikowskiej 13.

4 Lubelskie Towarz. Pożyczkowo-Oszczędnościowe Produkcyjne przy ul. Kapucyńskiej Nr. 2.
2 Lubelskie Towarz. Wzajemnego Kredytu przy ul. Kołłątaja Nr. 3.
Lubelskie Towarz. Handlowo-Przemysłowe J. Zeydler i S-ka przy ul. Szopena 3.
Towarzystwo Akcyjne Borkowski w Warszawie oddz. w Lublinie przy ul. Krak.-Przedm. 31 hotel Europejski.
Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Pracowników Rolnych przy ul. Krak.-Przedm. 53.
Lubelskie Towarzystwo Spożywców i gospoda przy ul. Bernardyńskiej 2.
Lubelsk. Towarz. Wzajemnej Pomocy na wypadek śmierci Obowiązkowa Pomoc. przy ul. Kapucyńskiej 2.
Lubelskie Towarzystwo Akcyjne Semens przy ul. Kapucyńskiej 1.
Lubelskie Towarzystwo Rolnicze przy ul. Szpitalnej 16.
Lubelskie Towarzystwo Wydawnicze przy ul. Szpitalnej 16.
Towarzystwo Akcyjne Ziemianin przy ul. Szopena 3.
Lubel. Towarzystwo Asfaltowe przy ul. Przemysłowej 7.
Towarz. fabryki Eternit B-ci Rylskich przy ul. Chmielnej Nr. 1.
Lubel. Towarz. wspomagania chorym izraelitom „Linas-Hacedek" Halberstat. przy ul. Lubartowskiej 16.
Towarz. Bek. Kabak przy ul. Św. Duskiej Nr. 22.
Zastępstwo Towarzystwa Oleum przy ul. Górnej 9.

Towarzystwa Ubezpieczeń.

Wzajemne Towarz. Ubezpieczenia od ognia „Snop" i gradobicia „Ceres" Ajentura przy ul. Krak.-Przedmieście 48,
Ajent Towarz. „Rosja" Braun przy ul. Krak.-Przedm. 48.
Towarzystwo Ubezpieczenia „Snop" przy ul. Krakow.-Przedm. 56.
Wzajemne Towarz. ogniowe Wisła w Warszawie oddz. w Lublinie przy ul. Krak.-Przedm. 62.
Towarzystwo Ubezpiecz. Polonja w Warszawie reprezentacja w Lublinie przy ul. Krak.-Przedm. 21.
Wzajemne Towarzystwo Ubezpieczenia w Krakowie przy ul. 3 Maja 16.
Towarzystwo Ubezpieczenia Kapitałów i Dochodów „Życie" Ajent przy ul. 3 Maja 22.
Lubel. Towarz. Ubezpiecz. na życie i od wypadków „Przezorność" przy ul. Szopena 5.
Towarz. Ubezpieczeń „Polonja w Warszawie Ajent przy ul. Początkowskiej 7.

Dobroczynność żydowska.

Lubelskie Żydowskie Towarz. Dobroczynności „Hochno-

sos-Orchym" Dom noclegowy przy ul. Podwal 15.

Biura finansowe i przemysłowe.

Biuro Handlowo-Przemysłowe Rochman i Oksenchendler. Plac Króla Łokietka przy bramie Krakow.
Biuro Komisowo - Handlowe. Wajsztejna przy ul. Św. Duskiej 20.
Biuro Rolnicze Pulińskiego przy ul. Św. Duskiej 8.
Biuro Rolniczo-Handlowe Stanisławski przy ul. Krakow.-Przedm. 46.
Lubel. Biuro Handlowe Kujawski Milewski i Szwentner przy ul. Krak.-Przedm. 62.
Biuro Centralnego Związku Robotników Rolnych w Lublinie przy ul Kapucyńsk. 4.
Biuro Komisowo - Handlowe Frym przy ul. Kołłątaja 4.
Biuro Polskiej Spółki Handlowej Kajtanowicza przy ul. Namiestnikowskiej 20.
Biuro Dyrekcji Lubelsk. Towarz. Kredytu Miejskiego przy ul. Powiatowej 7.
Biuro Handlowe Daumana przy ul. Kapucyńskiej 4.
Biuro Techniczno Handlowe Sokólski, przy ulicy Kościuszki 10.
Biuro Handlowo-Komisowe-Informacyjne A. Szkliński przy ul. Szopena 18.
Biuro Handlowo Techniczne i zakłady prrzemysłowe Janiszewski w Lublinie przy ulicy Początkowskiej 1.
Biuro Komisowo Handlowe „Uniwersum" M. Peretrz M. Zamberg, przy ul. Początkowskiej 6.
Biuro Ogrodnicze przy ul. Kapucyńskiej 6.
Polski Dom Komisowo Informacyjny Płowczewski, przy ul. Kościuszki 6.

Różne biura.

Lubelskie Biuro Miernicze przy ul. 3 Maja 16.
Biuro Miernicze Parcelacyjne spółki geometrów Chredo Macierewicza i Nowickiego przy ul. Niecałej 8.
Biuro Konstrukcyjno Budowlane Architekt przy ul Niecałej 8.
Biuro Lubelskich Wodociągów przy ul Bernardyńskiej 4.
Biuro Architektoniczno Budowlane dróg i mostów inżyn. M. Szpikowski, przy ulicy Ewangielickiej 6.
Lubel. Biuro Techniczne Rakowski, przy ul. Szpitalnej 16.
Biuro Techniczno Handlowe Sokólski, przy ul. Kościuszki 10.
Biuro Techniczne Zielony przy ul. Kapucyńskiej. 16.
Biuro Porad technicznych spółki inżynierów przy ul. Początkowskiej.
Biuro Handlowe Techniczne i zakłady przemysłow. Janiszewski w Lublinie. Inżynier Gniazdowski i Janiszewski, zakłady kotlarskie i me-

chaniczne zarząd spółka akcyjna przy ulicy Początkowskiej 1.

Biuro Elektrotechniczne Jaworskiego, przy ul. Kościuszki 5.

Biuro Elektrotechniczne Podgórskiego, przy ulicy Kościuszki 7.

Biuro Powszechno - Ekspedycyjno - Transportowe B-ci Wroncberg-Balicer, przy ul. Królewskiej 8.

I Lubelskie Biuro Transportowo Informacyjne przy ul. Kapucyńskiej 1.

Biuro Komisowo Ekspedycyjne „Tranzyt„ Klajmana, przy ul. Rynek 8.

Biuro Ekspedycji towarów i przeprowadzek P. Sikorskiego, przy ul. Zamojskiej 9.

Biuro „Taksatora“ Ubezpieczenia Wzajemne budowli od ognia w Królestwie Polskiem, przy ul. Krk.-Przed. 78

Biuro Rabinatu miasta Lublina Kierow. Klachin, przy ul. Lubartowsaiej 16.

Magistrat m. Lublina Wydz. Pomocy Społecz. Biuro Zapomogowe rezerwistkom przy ul. Krak.-Przedm. 78.

Biuro Meldunkowe m. Lublina przy ul. Początkowskiej 3.

Biuro Nauczycielskie Koporskiej przy ul. Krk.-Przed. 46.

Biuro Centralnego Komitetu Pomocy dla dzieci przy ul. Krak.-Przedm. 56.

Biuro Pośrednictwa pracy przy ul. Krak.-Przedm. 53.

Biuro Towarzystwa Dobroczynności Lubelskiej przy ul. Krak.-Przedm. 37.

Biuro Wyborcze Polskiej Partji Socjalistycznej Komitetu Okręgowego Pol. Partji Socjal. przy ul. Kapucyńskiej 4.

Biuro dzienników i ogłoszeń przy ul. Kapucyńskiej 2.

Główne biuro dzienników i ogłoszeń przy ul. Kościuszki 10.

Reklama Lubelskie biuro ogłoszeń przy ul. Kościuszki 8.

Biuro Ewidencyjne Sióstr Sanitarjuszek.

Lubel. Oddz. Polsk. Towarz. Czerwonego Krzyża przy ul. Szpitalnej 11.

Stowarzyszenia.

Koło Polaków ziemi Ruskiej filja w Lublinie przy ul. Krak.-Przedm. 53.

Warszawskie Stowarzyszenie dozoru nad kotłami parowymi oddz. w Lublinie przy ul. Aleje Racławickie 6.

Stowarzyszenie Kupców Polskich w Warszawie oddz. w Lublinie przy ul. Powiatowej 1.

Stowarzyszenie Węgierskich Ziemian w Budapeszcie Ekspozytura dla zbytu wina przy ul. Podwal 7.

Lubelskie Stowarzysz. Spożywców przy ul. Zamojskiej 10.

Związki.

Związek Ziemian Królestwa Polskiego Zych. przy ul. Sądowej 10.

Lubelski Wydział Parcelacyjny przy Związku ziemian przy ul. Sądowej 10.

Związek Młynarzy Polskich Autonomiczny oddz. Ziemi Polskiej przy ul. Zamojskiej 7.

Związek Domów Rolniczo-Handlowych Król. Polskiego przy ul. Krak.-Przedm. 49.

Związek Handlowy Stowarzyszeń Budowlanych przy ul. Bernardyńskiej 17.

Żydowski Związek Zawodowy Pracowników Handlowych Szoldzon przy ul. Lubartowskiej 24.

Związek Zawodowy Kelnerów w Lublinie przy ul Orlej 1.

Związek Pracowników Biurowych przy ul. Krak.-Przedmieście 53.

Kancelarja Związku Zawodowego Służby Hotelowej i Domowej przy ul. Szopena 7.

Towarzystwo Związku dozorców domowych (stróży) A. Kokucki przy ul. Ogrodowej 12.

Warszawski Związek Stowarzyszenia Spożywców oddz. w Lublinie przy ul. Foksal Nr. 21.

Związek Zawodowy Branży Skórzanej Robotników Żydowsk. przy ul. Ruskiej 20.

Kantory.

Kantor Garbarni (Ejchenbauma) przy ul. Królewskiej 19.

Kantor Przewozowy Popelbauma przy ul. Lubartowsk. 8.

Kantor Przewozowy Mińskiego przy ul. Krak.-Przedm. 7.

Kantor Przewozowy Sikorskiego przy ul. Zamojskiej 9.

Kantor wymiany pieniędzy Szrojt przy ul. Krak.-Przedmieście 34.

Kantor wymiany pieniędzy Osiński przy ul. Krakow.-Przedm. 46.

Kantor wymiany pieniędzy Garfinkiel przy ul. Krak.-Przedm. 21.

Kantor wymiany pieniędzy Morajne przy ul. Kapucyńskiej 1.

Kantor wymiany pieniędzy przy u. Początkowskiej 4.

Kantor pośrednictwa pracy Gołębiowski, przy ul. Ś-to Duskiej 8.

Kantor Zakładu Gazowego Suligowski przy ul. Krak.-Przedm. 37.

Kantor Przytułku Ewangielistów przy ul. Powiatowej 4.

Kantory Loterji.

Główne Przedstawicielstwo Loterji w Lublinie Rada Główna Opiekukuńcza przy ul. Krak.-Przedm. 40.

Kantor Loterji Szterna przy ul. Krak.Przedm. 25.

Generalne Przedstawicielstwo Loterji Krajowej p. f. „Źró-

dło Szczęścia" Kolekta loterji krajowej R. G. O. przy ul. Krak.-Przedm. 32.

Kantor Loterji Klasowej Lewinsochn przy ul. Kapucyńskiej 2.

Kantor Loterji Klasowej Sadzikowskiego przy ul. Ewangielickiej 8.

Kantor Loterji Klasowej przy ul. Początkowskiej 4.

Komitety.

Główny Komitet Ratunkowy przy ul. Krak.-Przedm. 47.

Komitet Powiatowy Pomocy dla dzieci w Lublinie przy ul. Ewagielickiej. 8.

Żydowski Komitet Ratunkowy przy ul. Królewskiej 7.

Lubelski Żydowski Komitet niesienia pomocy ofiarom pogromów na Wołyniu i Ukranie przy ul. Królewskiej 8.

Drukarnie i Redakcje.

Drukarnia — Introligatornia M. Kossakowska Krakowskie Przed. 10.

Drukarnia i Litografja Pietrzykowskiego przy ul. Kościuszki 4.

Drukarnia Pośpieszna Dżał przy ul. Kołłątaja 3.

Drukarnia A. Rozdoby przy ul. Początkowskiej 1.

Drukarnia i litografja przy ul. Bernardyńskiej 7.

Administr. Wyzwolenie przy ul. Niecałej 7.

Filja Administracji Robotnika organ Centralnego Komitetu Robotniczego przy ul. Kapucyńskiej 4.

Redakcja i Administracja Tygodnika Robotnicz. Strzecha przy ul. Szpitalnej 16.

Redakcja i Administracja Głosu Lubelskiego przy ul. Kościuszki 10.

Redakcja i Administracja Ziemi Lubelskiej przy ul. Kościuszki 8.

Redakcja i Administr. Śmiechu przy ul. Kościuszki 8.

Redakcja i Administr. i drukarnia Dziennika Polskiego przy ul. Kołłątaja 5.

Lubelski Przegląd Handlowy Redakcja i Administracja przy ul. Powiatowej 1.

Redakcja i Administracja Tygodnika Nowa Jutrzenka przy ul. Początkowskiej 4.

Redakcja i Administracja Żydowska Lubliner Tageblat przy ul. Bernardyńskiej 20.

Dobroczynność chrześcjańska.

Lubelski Oddział Warszawskiego Chrześcjańskiego Towarzystwa Ochrony Kobiet przy ul. Rynek 17.

Dom przytułku dla starców Św. Ducha. przy ul. Grodzkiej 12.

Dom Sierot Lubelsk. Towarz. Dobroczynności przy ul. Sierocej 11.

Dom schronienia starców parafji Ewangielicko Augsburskiej przy ul. Powiatowej 4.

Dom schroniska starców kalek przy ul. Sierocej 6.
Przytułek dla dzieci bezdomnych przy ul. Archidyakońskiej 3. Opiekunka p. Przanowska zam. Krk-Przed. 41. Kierowniczka W. Pietrowicz zam. w gm. przytułku.
„Żłobek“ Przytułek dla dzieci przy ul. Sierocej 11.
Przytułek dla dzieci bezdomnych przy ul. Dominikańskiej w gmachu Dominik.
Ochrona dzieci w gmachu Dominikańskim.
Ochrona dzieci na Czechówce Górnej.
Ochrona Nr. 4 Lubel. Towarz. Dobrocz. przy ul. Sierocej 11.
Magistrat m. Lublina Wydz. Pom Społecznej.
Ochrona Nr. 8. na Wieniawie ul. Król. Leszczyńskiego 28.
Ochrona № 10 przy ul. Św. Duskiej 10.
Ochrona Komitetowa Nr. 6 przy ul. Namiestnikowskiej Nr. 28.
Ochrona dla dzieci Towarz. Dobroczyn. m. Lublina przy ul. Dolnej P.-Marji 2.
M. Departament Z. Opieki nad dziećmi i młodzieżą. Powiatowy Komitet pomocy dla dzieci m. Lublina przy ul. Ewangielickiej 8.
Oddział wychowawczy dla sierot przy ul. 3 Maja 14.

Pomoc społeczna.

Wydział pośrednictwa pracy magistratu m. Lublina przy ul. Krak.-Przedm. 78.
Magistrat m. Lublina Wydz. Pomocy Społecznej Schronisko dla jeńców i reemigrantów za rogatką Lubartowską ul. Obywatelska.
Magistrat m. Lublina. Wydz. Pomoc. Społecz. Kuchnia dla Inteligencji przy ul. Namiestnikowskiej 36.
Kuchnia Żydowska Nr. 10 i 11 przy ul. Podwal 15.
Kuchnia Obywatelska przy ul. Sądowej 3.
Tania Kuchnia Robotn. przy ul. Bychawskiej 20.
Robotnicza Kuchnia Żydowska Nr. 9 przy ul. Rynek 10.
Gospoda Robotnicza, Naprzód przy ul. Zamojskiej 23.
Gospoda Stowarz. „Robotników Chrześciańskich przy ul. Zamojskiej 12.
Gospoda Stowarz. Spożywców przy ul. Bernardyńskiej 2.

Składy.

Skład broni i przyborów myśliwskich przy ul. Krakow.-Przedm. 44.
Skład broni Morawskiego w Hotelu Angielskim przy ul. Rrak.-Przedm. 23.
Skład broni Krügiera przy ul. Krak.-Przedm. 14.
Główny skład sukna dom handlowy Szmalhofera przy ul. Krakow.-Przedm. róg Początkowskiej.
Skład benzyny Łamego na Piaskach za gazownią Lubelską.

Skład skór Polsk. Centr. Handlow. przy ul. Krak,-Przedmieście 31.
Skład sukna Polsk. Central. Handlow. przy ul. Krakow.-Przedm. 66.
Składnica Stowarzysz. Spożywców pracowników państwowych na powiat Lubelski przy ul. Górnej 2.

Komisje.

Szacunkowa Komisja Przemysłowa główna przy ul, Aleje Racławickie 6.
M. R. D. P. Komisja Okręgowa Ziemska przy ul. Krak.-Przedm. 55.
Szacunkowa Komisja Miejska przy ul. Niecałej 5.

Zakłady kąpielowe.

Zakład kąpielowy Janina Powiatowa 1.
Zakład kąpielowy Syrena Zamojska 4.
Rzymska łaźnia parowa i wanny „Herkules" Foksal 12.
Zakład kąpielowy Zamojska 8.
Zakład kąpielowy Szeroka 50.
Zakład kąpielowy Lubartowska 24.
Zakład kąpielowy za przejazdem Bychawskim w domu Izraelity.

Kluby.

Klub Polski przy ul. Krakow.-Przedm. 56.
Klub Szachistów przy ul. Krakow.-Przedm. 57.
Klub Robotniczy Lubel. Stowarzysz. Spożywców przy ul. Zamojskiej 10.
Klub Robotniczy Żydowski Br. Grossera przy ul. Ruskiej 34.
Resursa Kupiecka przy ul. Krak.-Przedm. Hotel Europ.

Apteki.

Czerwińskiego przy ul. Ś-to Duskiej 1.
Chrzanowski i Grodzki przy ul. Krak.-Przedm. 14.
Barszczewski i Kocowski przy ul. Krak.-Przedm. 45.
Stecki i Haberlau przy ul. Krak.-Przedm. 31.
Prylińskiego przy ul. Namiestnikowskiej 27.
Waśkiewicz i Kazimierski przy ul· Kowalskiej 16.
Bołdok przy ul. Foksal 19.
" przy uliсy Lubartowskiej 25.
" przy ul. Kalinowszczyzna 50.

Składy Apteczne.

Magierski, Turczynowicz i Zawistowski przy ul. Krakowskie Przedm. 27.
W. Kordasiewicz przży ul. Początkowskiej 14.
Skomorowski przy ul. Bernardyńskiej 16.
Księżycki przy ul, Foksal 20.
Noskiewicz przy ul. Św. Duskiej 12.
Banasiewicz i Karpiłowicz przy ul. Nowej 5.

A. Kołton na Wieniawie ul. Króla Leszczyńskiego.
Zylber przy ul. Św. Duskiej 22.
Klarner przy ul. Lubartowskiej 16.

Lecznice.

Lubelski Dom Zdrowia przy ul. Niecałej 14.
Lecznica Lubelska przy ul. Krak.-Przedm. 47.

Lecznica Koni chor. zakazn. przy ul. Lipowej 7.

Ambulatorja.

Ambulatorjum Miejskie pomoc lekarska dla przychodzących biednych chorych miasta Lublina przy ul. Namiestnikowskiej 12.
Ambularorjum I Weterynaryjne miasta Lublina przy ul. Szewckiej 3.
Ambulatorjum Dr. Birbauma Okulista Chemik przy ul. Radziwiłłowskiej 3.

Laboratorjum.

Miejckie Laboratorjum Chemiczne przy ul. Rynek 1 b. Trybunał.
Dr. P. Spasowicz zam. Namiestnikowska 23.
Dr. H. Modrzewska zam. Krakow.-Przedm. 53.
Laboratorjum zębów sztucznych Zdziarskiego przy ul. Krak.-Przedm. 70.
Laboratorjum zębów sztucznych gabinet lekar.-dentyst. Heintenretig i Finstein przy ul. Szpitalnej 16.
Laboratorjum zębów sztucznych Mateckiego przy ul. Królewskiej 8.
Towarzystwo Walki z Gruźlicą „Przechodnia". Kropla mleka Dr. B. Dziemski przy ul. Początkowskiej 10.

Szpitale.

Szpital Szarytek chor. wewnętrzne i zewnętrzne przy ul. Początkowskiej 16.
Szpital Dzieciątka Jezus dziecięcy przy ul. Początkow. 9.
Szpital Św. Jana Bożego (Bonifraterski) przy ul. Bonifraterskiej 3.
Szpital Św. Iózefa choroby weneryczne przy ul. Radziwiłłowskiej 9.
Szpital Żydowski przy Lubartowskiej 47.
Szpital Wojskowy Nr. 1 przy ulicy Aleje Racławickie.
Szpital Wojskowy Nr. 3 przy ul Szpitalnej 7.
Izba chorych Sztab. Zap. Taborów Nr. 2 za rogatką Warszawską.

Teatry i Kina.

Teatr Miejski (Wielki) przy ul. Namiestnikowskiej róg Kapucyńskiej.
Kino Teatr „Corso" przy ul. Radziwiłłowskiej hotel Europejski.
Teatr Raj przy ułicy Krak.-Przedm. 48.

Kino-Teatr Polonja przy ul. Krak.-Przedm. 36.

Kino-Teatr „Nowość“ przy ul. Zamojskiej 43.

Kino-Teatr „Venus“ przy ul. Foksal 21.

Kino „Cud“ przy ul. Krak.-Przedm. 51.

Kino „Panteon“ przy ul. Jezuickiej róg Dominikańskiej.

Kino letnie „Bajka przy ulicy Krak.-Przed. 72.

Hotele.

Wiktorja przy ulicy Krak.-Przedm. 40.

Europejski Krak.- Przedm. 31.

Angielski Krak.-Przedm. 23.

Saski Krak.-Przedm. 25.

Janina 3 Maja 6.

Polski Kapucyńska 6.

Rzymski Krak.-Przedm. 52.

Centralny przy bramie Krakowskiej.

Staropolski Ś-to Duska 6.

Sport Kołłątaja 4.

Wiedeński Królewska 17.

Zamojski Zamojska 21.

Krakowski Foksal 42.

Wenecja Zamojska 43.

Paryzki Kowalska 4.

Zajazdy.

Św. Duska 10, 8, 6, 4.

Krak.-Przedm. 23, 31, 40.

Pensjonaty i pensje.

Pensjonat A. Grabowskiej Krak.-Przedm 53.

Pensjonat Zajączkowskiej Szpitalna 9.

Pensjonat Hotel „Polonja“ Powiatowa 5.

Geometrzy.

Z. Majewski przysięgł. przy ul. Krak.-Przedm. 56.

Tomorowicz zam. 3 Maja 20.

Koziński przysięgł. zam. Bernardyńska 3.

W. Zwoliński przysięgł. Powiatowa 3.

J. Tołwiński zam. Namiestnikowska 45.

J. Sikorski zam. Górna 5.

A. Szabelski, Zrzeszenie Geometrów — przy ul. Początkowskiej 8.

Straż Kresowa.

Polak Kresowy Szopena 5.

Inżynierowie.

Korczynski Krakowskie-Przedmieście 49.

Drozdowski 3 Maja 16.

A. Borkowski dyr. wodociąg. 3 Maja 18.

J. Szanecki 3 Maja 18.

W. Lucht architekt Niecała 18.

M. Kruszewski zam. Niecała 18.

Cz. Rakowski Szpitalna 16.

Paprocki archiwista Zamojska 1.

Jaworski Kościuszki 5.

Podgórski Kościuszki 7.

T. Ciświcki Kołłątaja 6.
M. Zawadzki) chemicy
Spasowicz) Namiestnikowska 23.
T. Węgrzewski budown. Namiestnikowska 16.
Karwowski) Namiestnikow-
Zakrzewski) ska 22.
W. Siennicki budown. Ogrodowa 6.
M. Szpikowski budown. Ewangielicka 6.
S. Orłowski techn. budown. zam. Sądowa 2.
J. Czernicki
S. Kuczyński } Zielna 4.
F. Papiewski
Kowalewski techn. Dyrek. Poczt. i Telegr. Okopowa 28.
M. Guntner elektrotechn. Namiestnikowska 30.

Fabryki ważniejsze.

Garaż i Warsztaty Mechaniczne „Przyszłość“ W. Rutnik i S-ka przy ul. Namiestnikowskiej 27.

Zakłady wyrobów żelaznych i narzędzi rolniczych F. Majewski przy ul. Zamojskiej 1.

Zakład Studniarski Dobieckiego przy ul. Zamojskiej 15.

Zakład Mechaniczno-Hydroniczny W. Oskiera przy ul. Zamojskiej 27.

Zakład pilnikarski J. Łukasika przy ul. Zamojskiej 33.

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza K. Mastalerz i J. Kegel S-ka przy ul. Przemysłowej 10.

Warsztaty Mechaniczne i odlewnia metalu Szpiro przy ul. Zamojskiej 24.

Fabryka maszyn rolniczych i odlewnia żelaza W. Moritz.

Fabryka maszyn rolniczych J. Burzyński przy ul. Zamojskiej 45.

Fabryka maszyn rolniczych „Adrianu“ S. Łuszczewski przy ul. Zamojskiej 28.

Fabryka maszyn rolniczych M. Wolski i S-ka przy ul. Foksal 16.

Zabłady Mechaniczne i kotlarskie Plage i Laśkiewicz za przejazdem Bronowickim.

Zakłady Mechaniczne dawn. Majcherta przy ul. Bychawskiej za przejazdem.

Fabryka Syropu za Cukrownią Lubelską.

Fabryka drożdży, spirytusu i słodu S. Wrzodaka przy ul. Bychawskiej 38 za przejazdem.

Fabryka powozćw i bryczek B. Moterko przy ul. Początkowskiej 11.

Fabryka powozów i bryczek S. Gąsiorowski przy ul. Początkowskiej 5.

Fabryka powozów i bryczek Kaczorowski i Wązowski przy ul. Bernardyńskiej 11.

Fabryka powozów i bryczek J. Strzałkowski przy ul. Zamojskiej 33.

Fabryka powozów i bryczek P. Paszkowski przy ul. Miłej 3.

Fabryka wag Hessa przy ul. Lubartowskiej 56.

Fabryka wag „Ideal“ przy Cukrowni.

Fabryka Octu A. Urbanowicza przy ul. Szewckiej róg Początkowskiej.

Fabryka Octu i Musztardy Gwoździowski przy ul. Jezuickiej przy bramie Trynitarskiej.

Fabryka Sztucznych i Mineralnych wód H. Policzkiewicza przy ul. Początkowskiej 14.

Lubelskie Przedsiębiorstw. Asfaltowe fabryka tektury ogniotrwałej do krycia dachów przy ul. Zamojskiej 23.

Fabryka wyrobów betonowych cementowych i mozajkowych oraz kręgów do studni D. Gruzolet przy ul. Zamojskiej 23.

Lubelskie Towarzystwo Asfaltowe fabryka tektury ogniotrwałej do krycia dachów W. Borowski przy ul. Przemysłowej 7.

Zakład gazowy A. Suligowski i S-ka przy ul. Foksal 53.

Fabryka dachówek przy linji kolejowej do młyna Krausse.

Cementownia Bronowice wieś Tatary.

Cukrownia Lubelska przy linji kolejowej w kierunku Warszawy wieś Dziesiąta.

Garbarnie.

Garbarnia Domańskiego przy ul. Bychawskiej 28.

Garbarnia Ejchenbauma na Kalinowszczyźnie przy ulicy Okólnej.

Garbarnia Zylbersztajna na Kalinowszczyźnie ul. Towarowa.

Garbarnia Brikmana przy moście Kalinowszczyzna.

Tartak.

Tartak i skład drzewa budowlanego D. Rubina i S-ka przy ul. Rusałka 10.

Tartak i skład drzewa budowlanego za przejazdm Browickim.

Młyny.

Młyn Parowy i Wodny B-ci Krausse przy ul. Tatarskiej na Kalinowszczyźnie.

Młyn Wodny na Wieniawie.

Młyn Parowy za rogatką Lubartowską.

Młyn Parowy Erlicha przy gazowni na Piaskach.

Kąpiele dezynfekcyjne.

Zakład dezynfekcji za rogatką Lubartowską ul. Obywatelska.

Dom izolacyjny w szpitalu żydowskim przy ul. Lubartowskiej 47.

Zakład dezynsekcyjny w Szpitalu Jana Bożego przy ulicy Sierocej 2.

Cegielnie.

Ciegielnia Brotta Sierakowszczyzna.

Cegielnia Zakościelnego Sierakowszczyzna.

Cegielnia na Bronowicach.

Cegielnia na Bronowicach.

Ciegielnia za Lubartowską rogatką.

Ciegielnia ul. Obywatelska za rog. Lubart.

Cegielnia na Czechówce Górnej.

Cegielnia za rogatką Warszawską.

Klinkiernia za rogatką Lubartowską.

Ubezpieczenia społeczne w Polsce.

W obrębie Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej w Warszawie istnieje osobna Sekcja Ubezpieczeń Społecznych dla tej tak ważnej dziedziny polityki administracyjnej. Skład tej Sekcji jest następujący (według stanu w listopadzie r. 1919): I Szef Sekcji p. Feliks Turowicz. II Biuro ogólne (tymczasowy Wydział ogólny): Kierownik radca prawny Sekcji starszy referent prof. dr. Tadeusz Hilarowicz. (Biuro to poprzednio istniało przez pewien czas jako „Biuro Prezydjalne Sekcji" również pod kierownictwem d-ra Hilarowicza). III Wydział kas chorych: Naczelnik p. Bron. Siwik. IV. Wydział ubezpieczeń od niemocy: Naczelnik p. Zygmunt Heryng. V. Wydział jednolitego ubezp. społ.: Kierownik p. Tadeusz Sznuk. VI. Wydział matematyczny: Naczelnik p. Zdzisław Czubalski. VII. Wydział organizacyjny: Naczelnik p. Kazimierz Osiowski.

Biuro ogólne (tymczasowy Wydział ogólny Sekcji) obejmuje: a) referat prawny Sekcji (referent Kierownik Biura st. ref. dr. Hilarowicz) b) sekretarjat Sekcji (będący zarazem referatem spraw gospodarczych) c) siły pomocnicze.

Celem ustalenia zasadniczych linii wytycznych na polu ubezpieczeń społecznych urządziła Sekcja w czerwcu r. 1919 ogólno-polską ankietę. W sprawie ankiety wyjeżdżali do Małopolski pp. szef sekcji Turowicz, Heryng i Osiowski, a następnie jako delegat Ministerstwa prof. T. Hilarowicz. Ankieta odbyła się w dniach 22—25 czerwca r. 1919 w Warszawie przy licznym udziale reprezentantów całej Polski.

Na ankiecie tej wypowiedziano się co do zasadniczych wytycznych polityki ubezpieczeniowej. Zgodnie z oświadczeniami reprezentantów rządu uczestnicy ankiety wypowiedzieli się co do tego, że wprawdzie należy dążyć do zcalenia w przyszłości ubezpieczeń społecznych, to znaczy ich połączenia w jedną całość, jednakowoż aż do tego czasu należy na razie stać na gruncie odrębności poszczególnych działów ubezpieczeń społecznych.

Jako szczególnie ważny przedstawia się dział kas chorych. Pod tym względem obowiązuje dekret Naczelnika Państwa z dnia 11 stycznia r. 1919. Dekret ten został rozpatrzony przez pod Komisję i Komisję Sejmową i wejdzie na plenum Sejmu. Tymczasem rozpoczyna Min. Pracy i Opieki Społ. organizację Kas chorych na podstawie tegoż dekretu. Jako pierwsza Kasa chorych na terenie b. Kongresówki ma byc uruchomiona Kasa chorych miasta Warszawy, poczem ma nastąpić uruchomienie Kas także w innyc miejscowościach.

Ubezpieczenia społeczne, a więc ubezpieczenie na wypadek choroby (Kasy chorych), utrzymania emerytalne i na wypadek niezdolności do pracy wskutek nieszczęśliwych wypadków, powinny znaleźć jak najszersze rozumienie i poparcie, bo dowodzą one, że Państwo dba o los pracujących.

P. H.

SPIS RZECZY.

DZIAŁ LITERACKI.

CZĘŚĆ INFORMACYJNA.

Szanownych Czytelników uprzejmie prosimy o łaskawe prostowanie ewentualnych omyłek lub niedokładności w informacyjnej części niniejszego Kalendarza, a nieomieszkamy je naprawić w następnym wydaniu.

